

7096 AA 60090201
OSREDNJA KNJIŽNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

št. 175 (14.571) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakir nad Cerkljim, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1300 LIR

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

SOBOTA, 3. JULIJA 1993



BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

BANCOMAT

Moja banka, v žepnem formatu.

SOMALIJA / ČRN DAN ZA ITALIJANSKI KONTINGENT

Trije mrtvi in 22 ranjenih

Tokrat so napadalci rabili tudi raketomete - Po 5 mesecih se je porušil mit o »neranljivosti«
Italijanov, ki so ga dosegli s korektnim in neizzivalnim obnašanjem do civilnega prebivalstva

MOGADIS - Bolečina ob izgubi tovaršev, za-
prepadenost, ker se je
porušil mit neranljivosti,
ki je do sedaj spremljal
italijanski mirovni kon-
tingent v Somaliji, in za-
grenjenost, ker so jim
Somalci na tako krut
način odgovorili na do-
sedanje spravljivo in ko-
rektno obnašanje. To so
bili občutki, ki so preve-
vali pripadnike italijan-
skega kontingenta po
včerašnjem tragicnem
spopadu, ki je terjal 3
mrtve in 22 ranjenih, od
katerih tri teže.

Nihce ni niti pomislil,
da se bo vse tako tragic-
no končalo, ko so včeraj
ob 5.30 po krajevnem ča-
su italijanski vojaki zace-
li operacijo »kenguru«, v
kateri so pregledali ob-
močje ob nekdanji tovar-
ni testenini v severnem
delu Mogadisa. Kot ved-
no so Italijani z zvočniki
napovedali prebivalstvu,
da bodo začeli s hisnimi
preiskavami. Območje so
pregledali brez večjih za-
pletov, pri tem so zaple-
nili večjo pošiljko orožja.
Z njimi je bila tudi sku-
pina somalskih polici-
stov, ki naj bi pozitivno
vplivala na obnašanje ci-
vilistov. Ko so Italijani
dokončali svoje »preče-
savanje«, so se oglasili
prvi somalski ostrostrel-
ci. Tokrat pa so se rafa-
lom iz kalasnikovov pri-
družile tudi težke stroj-
nice, minometi in rake-
tometi. Vojska ni odgo-
vorila s težkim orožjem,
saj bi v takem primeru
povzročila pravi pokol
med civilnim prebivalst-
vom. Tudi s prihodom
okrepitev pa niso bili
kos ostrostrelcem, tako
da so se vojaki ob kritju

oklopnikov in helikop-
terjev začeli umikati. Pri
tem so Somalci z ročnim
raketometom zadeli ita-
lijanski gosenicar, ki so
ga kasneje ameriški ju-
risni helikopterji razstre-
lili.

»To niso bili organizi-
rani borci, temveč ne-
nadzorovani fanatiki«, je
zatrjeval neki podoficir,
ki je v Somaliji že stiri
mesece. V to je pre-
pican tudi general Bru-
no Loi, a za Italijo ni
važno, kdo je ubil An-
drea Millevioia, nare-
dnika Stefana Paolicchia
in padalca Pasqualeja
Baccara, Italija se le
vprašuje, zakaj se je to
zgodilo. Odgovor ni eno-
staven, saj je lahko
vsakomur jasno, da se je
somalska operacija iz
humane postopoma
spremenila v pravo vo-
jasko operacijo. Italijan-
skemu kontingentu je s
svojem korektnim ob-
našanjem uspelo vzpo-
staviti sprejemljive in ce-
lo dobre odnose s prebi-
valstvom, ki pa so jih
porušili masševalni po-
segi Pakistancev in Ame-
ricanov po pokolu 23
pakistanskih modrih ce-
lad. Italijani so v tistih
dneh prevzeli nehvalez-
no nalogo neke vrste
tamponskih sil med So-
malci in Pakistanci. Da
bi bila mera polna, so
ponovno začeli prihajati
na dan spori z America-
ni, za katere je bila ita-
lijanska spravljivost do
Somalcev nesprejemlji-
va, tako da so brez
predhodnih pooblastil
posegali tudi v sektorju,
ki je pod nadzorstvom
italijanskih sil. Prej ali
slej se je moralo kaj zo-
diti tudi Italijanom.



Ranjena tovariša so v mogadiško švedsko bolnišnico pripeljali s tankom(Telefoto AP)

RIM / PO SMRTI ITALIJANSKIH PADALCEV

Ogorčenost v Italiji Vlada naj poroča

RIM - Zaskrbljenost in polemike
se stopnjujejo, od kar se je kriza v
Somaliji zaostila in so enote OZN
angazirane v vojnih akcijah proti
generalu Aididu. Včeraj pa je kot
bomba eksplodirala v političnih kro-
gih novica o spopadih, v katerih so
trije italijanski vojaki izgubili
življenje, 22 pa je bilo ranjenih.

Novice so pronicale zelo počasi.
Najprej agencijske vesti o spopadih,
v katere je bila vpletena italijanska
odprava, nato pa vse bolj dramatična
resnica o mrtvih in ranjenih. Glavni
vir je bil v prvih urah predvsem mi-
nistrski svet, h kateremu so se ste-
kale neposredne informacije iz Moga-
disa in ki so jih ministri sproti spo-
ročali novinarjem. Premier Carlo
Azeglio Ciampi je, kot navaja uradno
sporočilo, prekinil dnevni red dela,
da bi vladne kolege seznanil z dra-
matičnim razpletom.

Spopadi v Mogadisu in smrt treh
italijanskih vojakov so zaosttrili kri-
tičnost italijanske vlade do Ozn in
poveljstva mednarodnih enot v So-
maliji. To nejevoljo je zunanji mi-
nister Andreatta izrazil generalnemu
tajniku Boutrosu Ghaliju med se-
stankom v Zenevi. Odprava Ozn,
meni italijanska vlada, mora ohraniti
humanitarni značaj in zato mora
imeti kot glavni cilj politično rešitev
krize. V tem okviru je treba na novo
definirati operativne pogoje in per-

spektivo italijanske angaziranosti.
»Združeni narodi že dalj časa nočejo
slišati italijanskih pripomb,«
je očit-
tala ministrica za zdravstvo Maria
Pia Garavaglia, minister za prevoze
Raffaele Costa pa je dodal, da »mora-
mo imeti tudi možnost odločanja in
nase enote ne smejo biti obsojene sa-
mo na izvrševanje nalog«.

Politične sile, ki zahtevajo naj vla-
da cimprej poroča parlamentu, pa so
se razdvojile. Na oni strani je Skp, ki
skupno z mirovniki, katoliškimi or-
ganizacijami in voluntarizmom zaht-
teva takojšen umik italijanskih enot.
Podobno je tudi stališče Severne li-
ge. Na drugi strani pa so tisti, ki me-
nijo, da bi bil umik huda napaka.
»Med vsemi, ki so prisotni v Soma-
liji uživamo največji ugled. Zato bi
naš morebitni umik samo poslabšal
položaj,«
je menil odgovorni za med-
narodne odnose Dsl Piero Fassino. V
popolnem sozvočju je načelnik de-
mokrscanskih poslancev Gerardo
Bianco dejal, da »je treba vztrajati,
ob tem pa ustvariti pogoje za večjo
varnost«. Republikanci so posvarili
pred nevarnostjo polemik, medtem
ko so socialdemokrati napadli vse, ki
so se pred nedavnim »zgrazali nad
ravnanjem naših fantov v Moga-
disu«. Somalska skupnost v Italiji pa
je za nedeljo napovedala manifesta-
cijo pred parlamentom v znak
sozajlja s svojci padlih vojakov. (VT)

RAZGIBANA UMEMITVENA SEJA NOVOIZVOLJENE SKUPŠČINE

Deželni svet brez predsednika

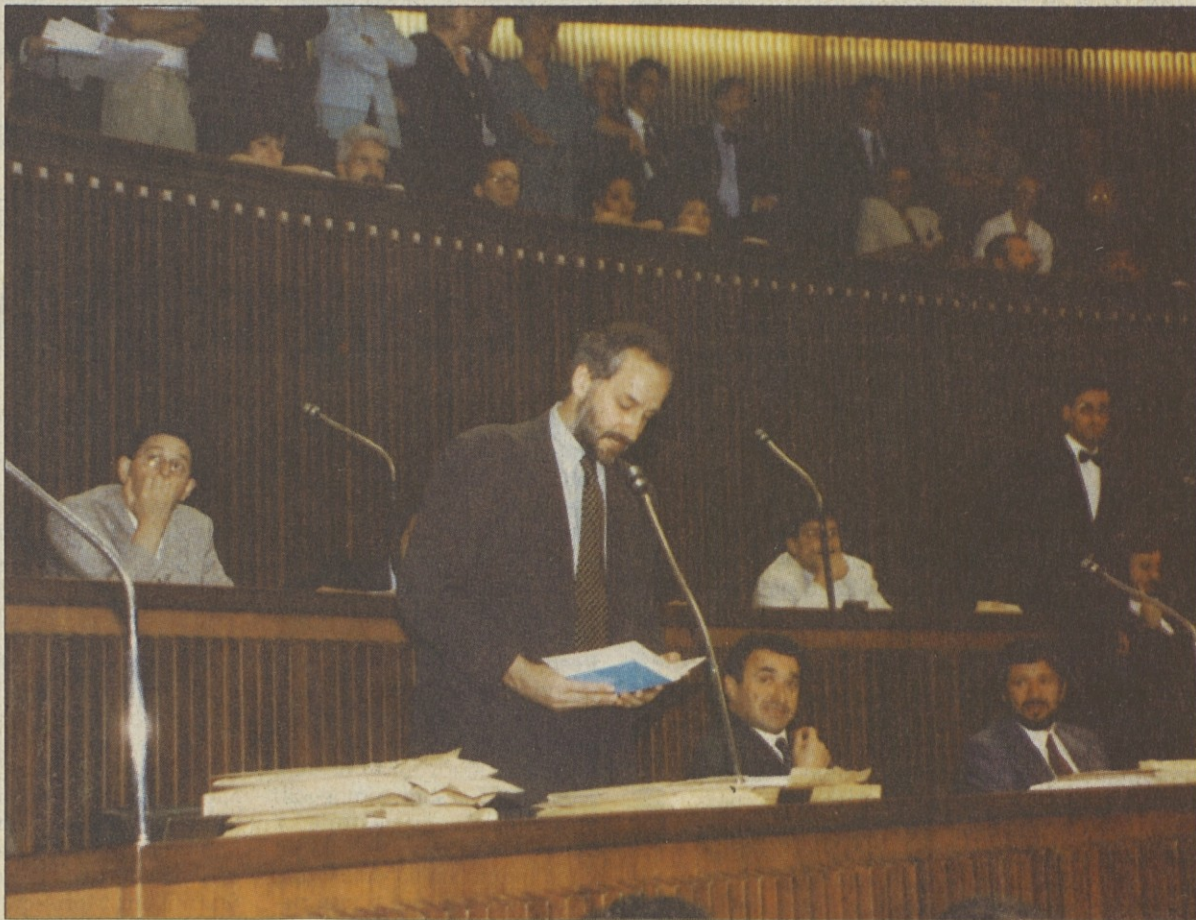
Miloš Budin prisegel v slovenščini, nekateri videmski predstavniki pa v furlanskem jeziku

TRST - Deželni svet je
včeraj potrdil izvolitev
svetovalcev, ni pa izvo-
lil predsednika in dveh
podpredsednikov. V pr-
vih dveh glasovanjih, na
katerih je bila za izvoli-
tev potrebna absolutna
večina, je največ glasov
dobil predstavnik Sever-
ne lige Pietro Fontanini.
Sejo so odložili pred
tretjim glasovanjem, kar
je sprožilo ostro pole-
miko med Ligo, ki je bila
za takojšnjo izvolitev
predsednika, ter
strankami, ki so predla-
gale in dosegle odlozitev
seje.

Milos Budin, edini
predstavnik slovenske
manjšine, je prisegel tu-
di v slovenščini zvesto-
bo republikli in obljubil,
da bo opravljal svoje
dolžnosti v korist ne-
ločljive blaginje države
in naše dezele. Prisega v
slovenščini ni povzročila
nobenih protestov v
sejni dvorani. Niti s stra-
ni neofasistov MSI, ki so
v preteklosti vedno hrup-
no reagirali ob vsakršni
slovenski besedi.

Predsedujoči Gian-
franco Gambassini (LpT)
je uvodoma povedal, da
je italijansčcina edini
uradni jezik dezelne
uprave, tokrat pa bo do-
volil izjemo in očitno pri
tem mislil na Budinov
poseg v slovenščini.
Nekateri svetovalci Zele-
ne liste in predvsem Se-
verne lige so prisegli tu-
di v furlansčcini, kar je
dober znak, saj konkret-
no priča o večjezičnosti in
o večnarodnosti sestavi
novoiizvoljene dezelne
skupščine.

Politični položaj na
deželni ravni ostaja po
včerašnji seji se precej
negotov in skrajno neja-
sen. Skupščina se bo
znova sestala čez teden
dni. Za izvolitev pred-
sednika bo takrat zado-
stovala le navadna
večina. Ni izključeno,
da bo deželni svet na
koncu izbral manjšin-
ski odbor Severne lige,
ki pa se ni predstavila
svojega programa. V
tem primeru naj bi
deželni vladi predsedo-
val Fontanini.



Miloš Budin je na včerašnji prvi seji deželnega sveta prisegel tudi v slovenskem jeziku (foto Krizmančič-KROMA)

DEŽELNI SVET ŠE BREZ PREDSEDNIKA

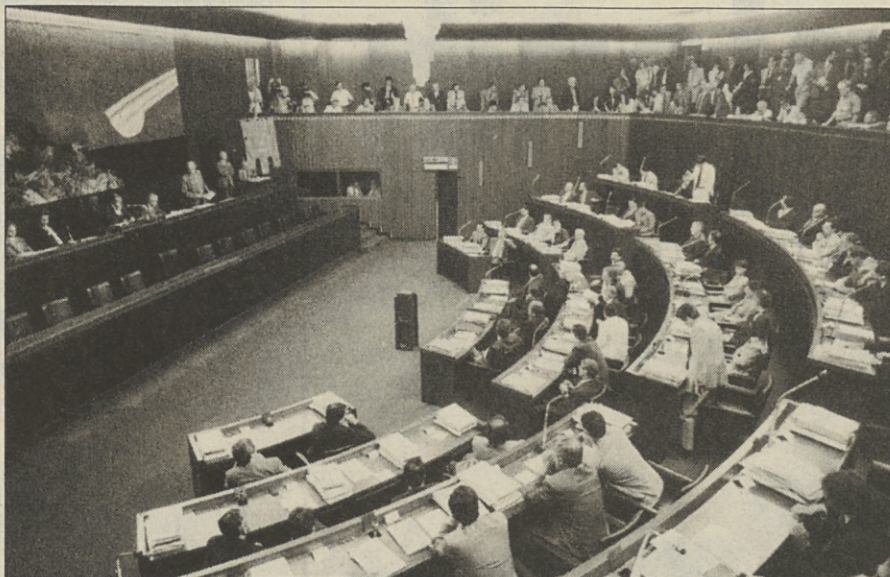
Protesti in polemike že na prvi seji skupščine

Voditelji Severne lige zelo kritični do ostalih strank

SANDOR TENCE

TRST - Da bo nova zakonodajna doba deželne sveta Furlanije-Juljske krajine živahna in nepredvidljiva je dokazala že včerajšnja prva seja skupščine. Svetovalci sicer niso uspeli izvoliti predsednika, na zasedanju pa ni manjkalo presenečenj, polemik in protestov. Ko je predsedujoči Gianfranco Gambassini (Lista za Trst) prevec politično obarval svoj pozdravni govor so svetovalci levicarskih sil in Severne lige iz protesta zapustili dvorano. Do polemik pa je prišlo po dveh neuspešnih glasovanjih, ko je Liga ob podpori zelenih, furlanskih avtonomistov in republikanov zamenjaval takojšnjo izvolitev predsednika skupščine. Večina svetovalcev - od DSL do Komunistične prenove, od skrajne desnice do KD in PSI - je to možnost zavrnila in sklenila odložiti sejo na petek, 9. julija.

Pravilnik deželne sveta določa, da je za izvolitev predsednika v prvih dveh glasovanjih potrebna absolutna večina, v tretjem pa je izvoljen kandidat, ki dobi največ glasov. V prvem glasovanju je največ glasov (17) dobil Pietro



Novoizvoljena skupščina Dežele Furlanije-Juljske krajine (foto križmančič-KROMA)

Fontanini (Liga), za katerega so glasovali vsi svetovalci Bossijevega gibanja, ostale stranke so glasovale za svoje kandidate, mnogi (med njimi DSL) pa so oddali belo glasovnico. V drugem glasovanju je Fontanini dobil tri glasove več kot v prvem (podprli so ga zeleni), do tretjega odločilnega glasovanja pa, kot receno, ni prišlo.

Severna liga je s kandidaturom Fontaninija pokazala, da hoče na osnovi volilnih izidov igrati odločilno vlogo v deželni upravi. Njeni voditelji so že včeraj pričakovali prvi uspeh, ki pa jim je spodletel.

Na tiskovni konferenci, ki so jo sklicali takoj po prekinitvi seje, so glasno obtožili tradicionalne stranke, da so jetniki starega sistema in da se nočejo sprijazniti z novostmi, ki so prisle tako močno do izraza tudi v Furlaniji-Juljski krajini. Liga je mnenja, da je predsednik skupščine institucionalna in ne politična funkcija ter da ne pristala na zakulisna pogajanja med strankami, ki se morajo nasprotno odvijati ob bellem dnevu in ob navzočnosti novinarjev. Program novega deželne odbora bodo predstavili sele po izvolitvi predsednika sveta.

Svetovalci, ki so se izrekli za odložitev zasedanja, pa so mnenja, da mora biti predsednik skupščine predvsem garant demokratičnega poslovanja skupščine in da mora zato biti odraz čimsirše večine. To je v tiskovni noti poudarila tudi DSL, ki ocita Ligo, da bi hotela novega predsednika bremeniti tudi s politično vlogo, ki mu ne pripada. Zadržanje Bossijevih somislenikov je bilo po mnenju DSL nerazumljivo in demagoško. Očetova stranka pa bo kljub včerajšnjemu zapletu še dalje vztrajala na poti širšega političnega dogovora z Ligo.

50 - LETNICA PARTIZANSKEGA DNEVNICA

Zgodovino v pravo luč

BOGO SAMSÁ

Ze skoro petdeset let je od dneva, ko sva skupaj z mamó Maró Samso, znano slovensko pisateljico, novinarjo in aktivistko kovala v Zgornji Trebusi uvodnik za Partizanski dnevnik. Bil sem takó mlad partizánek, da se se dobro nisem zavedal, za kaj je slo v resnici. To je bil prvi osební neposrední stik s tiskano besedo. Naslednji, povsem drugačen, pa je bil kakó mesec kasneje, ko smo z Gradnikovo brigado scitili določen teritorij. Dolga desetletja so minula, da sem izvedel, da je bila široka zascita pred nemskimi patruljami namenjena obrambi tiskarne »Slovenije« in torej Partizanskega dnevnika, njegovih vezi, javk, kurirskih poti.

Pred nekaj leti smo preurejali Primorski dnevnik iz velikega v mali format, v širši, vsebinsko večplasten dnevnik. Pa se je približal Božič, jaslice, božično ozračje in z njim tudi božični simboli. Primorski do takrat ni poznal Božice, vsaj kot verskega dogodka ne. V Partizanskem dnevniku smo našli vzorec, preprosto smo ponatisnili celo prvo stran iz 1944. leta. Vse se je ujemale,

prava mera, širina, verska in človekoljubna čustva, humana človeška slovenska nota, ki je bila značilna za slovenski osvobodilni boj in ki mu je dajala tudi politično trajno vsebino.

Vsak človek, vsak narod, skupnost, človeštvo imajo globoke korenine. Nase, osebnosti in širše, so partizanske. Povezanost z našo zgodovino je pogosto odločilna za reševanje današnjih stisk in problemov. To pa seveda se zdaleka ne pomeni reševanje sedanjih problemov s takratnimi sredstvi, uporabo takratnih receptov, načina miselnosti in organiziranosti. Nekdanjih bitk ni več, zgodovina se je odigrala, sedaj je treba ustvarjati novo.

Pa vendar tega ni mogoče uspešno narediti brez stvarne povezave s preteklostjo. Naravnost absurdno in smešno je, ko skušajo slovensko zgodovino pričeti z vojno proti JLA in kot slovenski zgodovinski spomin kvečjemu navesti se pred stiriisto leti izvajevano zmago pri Siksku. Ali celo vse skupaj povezati s spominom poraza belogardistov na Turjaku. Del slovenske moderne

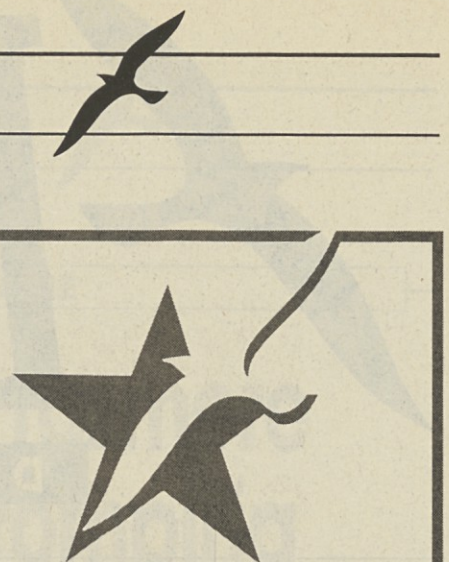
politike je zasel v slepo ulico nepriznavanja svoje stvarne zgodovine, prikazovanja bojev med rdečimi in črnimi na nezgodovinski način, iskanja ničje poti, kot da te zgodovine ne bi bilo.

Primorski dnevnik je nadaljevalec Partizanskega dnevnika, kot je to tudi njegov samski dvojček slovenski novi sveži veter Republika. Ljudskost in osnovna humana usmeritev, demokratična in napredna, so njih skupne značilnosti, edina osnova in pogoj za uspeh pri bralcih, na trgu v novih pogojih konkurenčnega spopada.

Vse se je spremenilo, ker se je moralo spremeniti prav zato, da se ohranijo in utrdijo osnovne vrednote slovenske zgodovine in naše zmagovite preteklosti.

To ni absurd, ali sprenevedenje, je prav obratno izpopolnjevanje dveh osnovnih življenjskih zahtev: trdne povezanosti s svojimi koreninami in stalnega pogleda naprej v bodočnost.

Takšen je bil Partizanski dnevnik in takšen mora biti Primorski dnevnik in vseslovenski dnevnik Republika.



PARTIZANSKI DNEVNIK

50 letnica ustanovitve

Vrb na Doberdobskem Krasu

VABI NA

LJUDSKO SLAVJE

SOBOTA
3. julijaob 18.00 - Otvoritev razstave o partizanskem tisku
ob 19.00 - Odbojkaška tekma VALPRAPOR - SOČA
ob 21.00 - Ples z ansambлом LAPOSNEDELJA
4. julijaob 18.30 - Uvodni pozdrav:
KARLO DEVETAK Predsednik SKGZ za GoriskoSlavna govorca:
KLAVDIJ PALČIČ Predsednik SKGZ
SERGIJ PELHAN Minister za kulturo R SlovenijeNastopata:
TRŽAŠKI PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR
PIHALNI ORKESTER KRAS IZ DOBERDOBA

ob 21.00 - Ples z ansambлом KRAŠKI KVINTET

NOVICE

Papež v bolnišnici na rutinskih pregledih

RIM - Papež Janez Pavel II. je sinoci odšel v rimsko polikliniko Gemelli, kjer je bil 17. julija lani operiran za odstranitev tumorja v začetnem stadiumu. Tokratna hospitalizacija cerkvenega poglavarja naj bi po virih iz Vatikana sodila v okvir normalnega kliničnega nadziranja njegovega zdravstvenega stanja.

Prispevki iz programa EGS »Renaval«

TRST - V okviru izvajanja programa Evropske gospodarske skupnosti za proizvodno preusmeritev ladjedelništva v krizi, ki nosi naziv Renaval, lahko deželna uprava malim in srednjim industrijskim podjetjem in tržaski in gorški pokrajini podeli prispevke v višini 55 odstotkov globalnega stroška za specialistično konzulentko službo. Gre za konzulente, ki zadevajo za prvi vrsti izboljšanje organiziranosti podjetja, racionalizacijo in inovacijo proizvodnih procesov in uvajanje nove tehnologije. Prispevke lahko prejmejo tudi konzulentke ustanove in družbe, in sicer pod pogojem, da njihove iniciative služijo skupini podjetij in da so posebno pomembne za proizvodni sistem.

Rok za oddajo prošnje za prispevke (izpisanih na legalnem papirju) bo nepreklicno zapadel 31. julija, obrazci pa so na voljo pri deželni direkciji za industrijo, Ul. Trento 2 v Trstu.

Dnevnik Trieste Oggi danes speč v kioskih

TRST - Tržaski dnevnik Trieste Oggi bo danes po dveh dneh odsotnosti spet izšel. Sindikalna skupščina novinarjev je namreč sklenila, da začasno preklicke stavko, ki je bila napovedana tudi za včerajšnji dan, in sicer potem, ko se je založnik obvezal, da bo izplačal plače za maj in junij z zadevnimi socialnimi prispevki vred. Ob tem je bila do ponedeljka zamrznjena odločitev tiskarskega osebja. Jutri bo namreč srečanje na zvezi industrijcev, ki bi znala biti velikega pomena za nadaljnjo usodo tega časopisa.

Izlet v Postojno s staro »litorino«

TRST - Prostovoljci železnicearskega muzeja na Marsovem polju v Trstu bodo priredili v soboto, 24. julija, celodnevni izlet v Postojno na krovu starega vlaka, znanega kot »litorina«. Vlak bo odpotoval ob 8. uri z železniške postaje na Marsovem polju, vrnil pa se bo okrog 20.40. Spored predvideva ogled Postojnske jame in Predjamskega gradu. Urejeno bo za prevoz z avtobusi, kakor tudi za kosilo v značilni restavraciji. Prireditelji obvesčajo javnost, da bodo v soboto, 7. t.m., pripravili izlet s starim vlakom po »neznanih tržaskih tračnicah«. Interesenti naj se za informacije in vozovnice obrnejo na Železnicearski muzej v Ul. C. Cesare 1, tel. 040/3794185, in to vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 9. do 13. ure.

UMESTITVENA SEJA

Dežela: nasmejani in zelo otožni obrazi

V skupščini vlada povsem novo vzdušje

TRST - Volilci so 6. junija obrnili stran v zgodovini deželne uprave. Kaksna bo ta stran se ni popolnoma jasno, zakonodajna doba deželne sveta pa se je začela v popolnoma novem vzdušju. Prej se je pred volitvami dobro vedelo, kdo bo predsednik odbora, katere stranke ga bodo podpirale, kdo bo v opoziciji, kdo se bo prepiral itd. Zdaj se je vse spremenilo, glavni akter te politične revolucije bo nedvomno Severna liga.

Bossijevi pristasi so vsaj včeraj dokazali, da so različni od svojih napadalnih in stalno jeznih somislenikov v Lombardiji, Piemontu in Venetu. So mirnejši in (to je vsaj vtis) preudarnejši in, kot kaže, zelo vezani na furlansko poreklo. Združuje pa jih velika notranja disciplina, ki že meji na popolno pokoravanje nadrejenim. Če je na vsedržavni ravni vsa politika Lige v rokah senatorja Bossija, zagovornika stroge notranje hierarhije, ki ne mara kritikov in oporečnikov, sta pri nas njena nesporna voditelja poslanec Visentin

in tržaski pokrajinski tajnik Belloni. Edinole onadva vzdržujeta stike z ostalimi strankami in z novinarji.

Visentin se je včeraj tudi improviziral načelnika skupine, ko je iz klopi, ki so namenjene občinstvu, glasno in brez sramu pozival se negotove somisljenike-svetovalce, da med Gambassinijevim posegom zapustijo dvorano.

Ce so bili ligasi (povsem upravičeno) zadovoljni, so bili nekateri nasprotno otožni in zelo tihi. Posebnost demokratizacije in zdesetkanosti socialisti, ki so bili do včeraj politično gledano gospodarji deželne uprave, volilci pa so jih zelo strogo kaznovali. Mnogi novinarji in drugi obiskovalci deželne palače so jih dolga leta castili, včeraj pa je bila vsa pozornost uprta v Ligo in v njene se neznane predstavnike.

Umestitvene seje se je udeležilo 59 svetovalcev. Odsoten je bil le demokristijan Compagnon, ki je v zaporu in ki ga včeraj ni nihče uradno opravičil... (S.T.)

PO PARLAMENTARNI BITKI

Slovenska komponenta SKP o zajamčenem zastopstvu

Poziv manjšinski skupnosti, da konkretizira svoj pritisk

TRST - Rezultate parlamentarne bitke za zajamčeno zastopstvo narodnih manjšin, predvsem slovenske, je proučila tudi slovenska komponenta SKP. Podrobno poročilo je podal Stojan Spetić, ki je od vsega začetka ob blizu sledil zadevi in aktivno posegel s svojimi predlogi in sugestijami pri parlamentarnih skupinah SKP in se večkrat pogovarjal s predstavniki manjšinskih strank. Spetić se je o zadevi pogovarjal tudi z ministrom za ustavne reforme Elio in s poročevalcem v obeh vejah parlamenta Salvijem (DSL) in Mattarello (KD).

SKP je od vsega začetka zagovarjala načelno rešitev, je receno v tiskovnem sporočilu stranke, se pravi dodelitev enega mesta v zbornici in enega v senatu za slovenskega kandidata, ki bi dosegel najboljši rezultat. Pripadlo naj bi mu zadnje mesto iz proporcionalne korekture v deželnem oziroma meddeželnem okrožju. Zal je bil popravek SKP zavrnjen z glasovi močnejših strank in je naletel na podporo samo pri manjšincih. Spetić je vsekakor

poudaril, da boj za zajamčeno zastopstvo s tem ni končan. SKP bo zadevo sprožila v dvodomnem odboru za ustavne reforme, saj je bilo receno, da ne gre za nasprotovanje manjšinam, ampak da je treba zadevo urediti z ustavno spremembo.

Upati je -komentira Spetić - da se ostale demokratične sile tokrat je bodo skrivale za formalnimi izgovori in bodo podprle stališče, vredno omikanih evropskih držav.

Sele ko je spoznal, da načelo o zajamčenem zastopstvu ne bo prodrlo v tej fazi, je SKP pristala na obravnavo drugega rešitve, ki zadeva razmejitev volilnih okrožij, v katerih strnjeno živi manjšina. Pri tem pa je nenehno opozarjala, da je to možno samo "v opreki" z ostalimi kriteriji, kot so stevilčnost (200 tisoč prebivalcev!) in pokrajinske meje.

Spetić je z zadovoljstvom vzel v vednost, da so se ostale demokratične sile, predvsem DSL, premislile in podprle to zahtevo, pogumnejše pa bi ravnale, če bi sprejele tudi tretji komuni-

stični popravek, ki je dolocal prisotnost predstavnika narodnih manjšin v vladnem odboru, ki bo zadolžen, da določi meje volilnih okrožij. Kajti od tega odbora bo pravzaprav odvisno, ali je zadevno določilo zares manjšinam v prid, ali le pesek v oči.

Pač pa je obsodbe vredno - nadaljuje Spetić - da podobno kot v senatu ni bilo opaziti občutljivosti za manjšine v poslanski zbornici. Boj bo treba torej nadaljevati, saj je razseznost volilnih okrožij za zbornico blizu potrebam narodnih manjšin in bi pri volitvah za zbornico bilo tudi Slovincem lažje priti do lastnega predstavnika, kljub omejevalnim pravilom nove zakonodaje.

Vsekakor se bo zakonodajna doba nadaljevala vsaj se leto dni in v tem času lahko parlament, če je le dobra volja, odobri tudi ustavno spremembo o zajamčenem zastopstvu. Upati je -zaključuje Spetić - da bo manjšina sedaj konkretizirala svoj pritisk in da jo bo pri tem zares podprla tudi matična Slovenija.

GLASBA / PRESENETLJIVA ZDRUŽITEV NEWYORŠKE SKUPINE PO ČETRT STOLETJU

Izjemno: Velvet Underground jutri v Passarianu

VIDEM - Tudi na glasbenem področju se pojavljajo čudeži, za katere so vsi upali, toda jih nihče ni pričakoval. Brez večjih napovedi so se 1. junija na koncertu v Edinburghu na Skotskem po trindvajsetih letih ponovno združili začetni člani slavne skupine Velvet Underground. Lou Reed, John Cale, Sterling Morrison in Maureen Tucker so se po uspelem »shodu petdesetletnikov« odločili, da bodo tudi nam, sinovom in hčeram njihove generacije, omogočili ogled njihovega nastopa. V okviru serije koncertov, ki jih v teh tednih imajo po Evropi, bodo nastopili tudi v naši neposredni bližini in sicer v nedeljo v Vili Manin.

»Približno vsakih petindvajset let se jaz in John Cale zmeniva za kakšen skupen načrt, in ta je najboljši način, da se nam pridruži tudi Sterling (Morrison).« S temi besedami je Lou Reed pred skotskim nastopom odgovoril na vprašanja novinarjev, kako je spoznal vazežana John Caleja, ki se je v ameriskem mestu učil viole. Skupaj z Reedovim univerzitetnim prijateljem Sterlingom Morrissonom (trobenta in kitara) in bobnarjem

Angusom MacLise sta posnela malo ploščo z naslovom The Ostricht. Leto kasneje so vsi skupaj ustanovili skupino Velvet Underground, ki je v kratkem postala ena od temeljnih skupin rock glasbe. Bobnarja Angus MacLise je že nekaj mesecev kasneje zamenjala Maureen Tucker, in s to sestavo bo band nekaj let prednjaci na alternativni newyorški sceni. V taki sestavi bomo lahko jutri poslušali skupino Velvet Underground tudi v nasi deželi.

V nekem lokalu v Greenwich Villageu jih je spoznal kralj pop arta Andy Warhol, ki bo nekaj let njihov vodja in mentor na takrat zelo plodni

glasbeno-umetniški newyorški sceni. Skupaj so sodelovali na nekaterih multimedialnih načrtih, Warhol jim je predstavi mlado nemško pevko Nico. Leta 1967 so izdali prvi album The Velvet Underground and Nico, naslovno katerega (banano) je narisal sam Warhol. Njihova glasba je bila mračna, ostra, skoraj cinčna, strogo alternativna. Dnevnik Los Angeles Times jo je označil za rock and roll, ki spominja na vzdušje Berlina v tridesetih letih. Decembra istega leta je skupina izdala drugo ploščo White Light/White Heat, na kateri je se pela Nico, ki le nekaj dni kasneje zapustila

skupino, da bi stopila na samostojno glasbeno pot. Nico je pred nekaj leti nastopila tudi na gradu v Gorici, pred trem letoma pa na zalost umrla. Tudi John Cale je počasi ubral svojo pot; Velvet so izdali se nekaj plošč, The Velvet Underground (1969), 1969 live (1970) in nekaj drugih, nakar se je skupina dejansko razšla. Lou Reed in John Cale sta v vseh teh letih zelo uspešno, vsak po svoji poti, nadaljevala svojo kariero. Po Warholovi smrti sta skupaj posnela ploščo Songs for Drella, ki sta jo posvetili svojemu bivšemu mentorju, nakar sta se znova ločila. Cale je bil klasični glasbenik, Mo-

risson talentirani trobetač. Tucker je v svoji mladosti igrala klarinet, Reed je prihajal iz izkušnj skupin, ki so se pretepele in igrale po lokalih. Kaj jih je vezalo, je se danes neznano. Zanimali so se za isto glasbo, vsak s svojega zornega kota in s svojimi izkušnjami, vendar preprosto in spontano. Se danes ni nikomur uspelo ponoviti istih zvokov in istega pathosa, zato pa imamo jutri na dvorišču Vile Manin ob 21. uri edinstveno priloznost, da prisluhnemo glasbeni združitvi, ki bi jo prekosila le sedaj že »nemogoca« združitve Beatlesov ali Whojev.

ALEX WALTRITSCH



DEŽELA / SINDIKATI V PALAČI NA TRGU OBERDAN

Deželni svetovalci solidarni z delavci

Načelniki skupin naslovili poziv na vlado in grupo IRI

Predstavniki delavskih svetov podjetij v krizi in sindikalnih organizacij, ki so včeraj manifestirali pred deželno skupščino, v kateri se je prvič sestal novoizvoljeni deželni svet, so dosegli prekinitev zasedanja in sestaneke z načelniki svetovalskih skupin in predstavniki političnih sil. Sindikalisti so sogovornike seznanili s svojimi predlogi za ladjedelništvo, jeklarstvo, pomorstvo, gradbeništvo, pristanške dejavnosti in nasploh za rešitev gospodarskih problemov, ki pretresajo trzasko pokrajino in vso deželo. Gre za krizo strukturne narave - so poudarili - ki nujno zahteva močnega deželnega sogovornika za soočanje z rimsko vlado. Deželno vlado je zato treba sestaviti takoj, ena od njenih prvih nalog pa mora biti oblikovanje enotne strategije za podjetja z državno udeležbo.

V imenu PSI je sindikalistom odgovoril Ferruccio Saro, ki je hkrati pristojni deželni odbor in ki je opozoril na komaj objavljen deželni zakon za Trzaski Lloyd in na potrebo po vstopu novega zasebnega partnerja v skedenjsko železarno. Načelnik svetovalske skupine Severne lige Matteo Bortuzzo je delavcem izrekel solidarnost in obljubil, da si bo



Delavci pred deželno palačo (foto Krizmančič/KROMA)

njegova stranka prizadevala za cimprenjsko dosego operativnosti nove zakonodajne dobe. Po besedah demokristjana Cristiana Degana silijo k čim prejšnjemu sklicanju deželne konference o državnih udeležbah tudi vinkulacije EGS, konferenca pa mora privedi do konkretnih izbir in določitev prioritete. Fautso Monfalcon (SKP) je izjavil, da ni mogoče dati jamstva o hitri sestavi deželnega odbora, medtem ko je po besedah zelenega Paola Ghersine takoj po umestitvi svetovalskih skupin potrebno pripraviti vse potrebno za sklicanje konference o državnih udeležbah. Tu-

di Milos Budin (DSL) je izrazil solidarnost z delavci in poudaril pomembnost cimprenjskega oblikovanja stabilne deželne vlade. Za liberalca Alda Ariisa je gospodarski položaj v deželi nasplošno zelo slab, tako kot tudi zaposlitvene perspektive, zato bodo nujne tudi bolezne izbire. Za misovca Giacomellija je treba prepričati Rim, da se Trst nahaja v izrednih razmerah, za listarja Antonioneja politični problemi ne bi smeli bremeniti delavcev, medtem ko je republikanec D'Olandi zagotovil prizadevanja svoje stranke za hitro sestavo močne deželne vlade.

Srečanje politikov in sindikalistov je dobilo epilog na sestanku načelnikov svetovalskih skupin, ki so soglasno sprejeli dokument, naslovljen na rimsko vlado. V njem je receno, da se deželni svetovalci strinjajo z zahtevo sindikatov po cimprenjskem začetku posvetovanj z vlado in z grupo IRI, ki se jih bo uradno udeležila tudi Dezel. V tem mislu - zaključuje dokument - novoizvoljeni svetovalci FJK odločno pozivajo predsedstvo vlade in grupe IRI, naj cimprenjske vse potrebno za izvedbo predvidene konference o državnih udeležbah v Trstu.

MATURA / ZAČETEK USTNIH IZPITOV NA TRGOVSKEM TEHNIČNEM ZAVODU

Geometer med stopnicami in hruškami, ki mešajo beton

Prisostvovanje izpraševanjem zna biti tudi sila poučno

MARJAN KEMPERLE

Ustni izpiti se res poučni. Ko jim sledi, se lahko marsičesa naučis. Na primer: da sta za stopnice bistveni višina in globina; da je 16 centimetrov najbolj primerna višina za stopnice; da steje stopnična rama največ po 14 stopnic. Zakaj? Zaradi varnosti vendar: če se nam na stopnišču spodrsne in pademo, se po 14 stopnicah ustavimo na stopniščnem presledku. Ko bi bile stopniščne rame daljše, bi bili morebitni padci gotovo hujsi.

Vse to se je bilo mogoče naučiti ob poslušanju odgovorov dijaka 5. razreda oddelka za geometre med včerajšnjim prvim dnevom »izpraševanja« na trgovskem tehničnem zavodu Zois. Marko se na gradbeništvo razume, morda celo bolj kot na italijansko literaturo, ki si jo je bil izbral kot prvi predmet ustnega izpita. Ostanimo zato kar pri gradbeništvu.

»Kako bi betonirali ploščo?« ga je vprašal crnobradi profesor.

»Sam ali s hruško.«

»Kako je boljše?«

»S hruško.«

»Zakaj?«

»Ker porabimo za betoniranje manj časa in betoniramo vse naenkrat. Če se poslužimo majhnega

mešalnika, se beton neke prejši posusi kot drugje.«

»Kako pripravimo beton?«

»S cementom, ki ga s silosov spuščajo v hruško, z vodo iz rezervoarjev in agregati, ki jih tekoči trak nosi v hruško. Ta beton je bolj suh, dokončno pa ga zmeša hruška sama.«

Hruška, o kateri je bil govor, seveda ni sočni poletni sadež stožaste oblike, pač pa tovrstnik z veliko vrtečo se votlo napravo hruškaste oblike (od tod tudi ime), ki služi za prevajanje betona.

Marko se je skratka dobro spoznal na beton. Pravilno je tudi povedal, da poznamo več vrst betona: beton 100, beton 150; za gradnjo hiš bomo uporabili beton 250; beton 400 je poseben, specialni beton. Crnobradi profesor je bil lahko zadovoljen z dijakovim znanjem, Marko seveda tudi.

Pri prvem predmetu, italijancini, se je tekoči trak kandidatovega znanja vrtil malce počasneje. Sprva je bil na vrsti D'Annunzio. Dijak je omenil njegove »geste« (polet na Dunaj, pohod na Reko, potopitev sovražne ladje), ko je omenil, da je pristopil k fašizmu, pa je hotela profesora



Iz slike ni razvidno, a črnobradi profesor in dijak se pogovarjata o betonu (f. KROMA)

rica zivordecih ustnic izvedeti se, kateri drugi italijanski književnik je pristopil k fašizmu in imel tudi fašistično izkaznico.

»Pascoli?«, je odgovoril skoraj vprasujoče.

»Ne, a zacena s crko "P".«

Premišljevanje. Naposled: »Pirandello.«

»Zakaj se je oddaljal od fašizma,« je pojasnil Marko.

»Zakaj se je opredelil za fašizem?«, je vrtela profesorica.

»Ker je mislil, da bo to zdravilo, s katerim bo mogoče ozdravili slabosti družbe.«

»Kako gleda Pirandello na družbo?«

Koncentracija.

»Kateri roman je značilen za njegov pogled na družbo?«

Molk.

»Il fu...«

»Mattia Pascal«, je dopolnil kandidat profesorice pomoč.

Marko je bil seznanjen z vsebino tega dela. Po Pirandellu je prišla na vrsto prava književniška brigada: Pascoli, Svevo, Quasimodo, Saba, Montali »Montale«, ga je popravi! notranji član...), Ungaretti. Njegovi Soldati »Si sta come d'autunno sugli alberi le foglie« so bili včeraj aktualni, pa ceprav dijaku se na misel ni moglo priti, kaj se tisti čas dogaja sirom po svetu. Zanj je bila včeraj, ob

tisti uri, matura vse.

Z velikim zadovoljstvom je zato sprejel vest postavnega profesorja, da je naloga v slovenscini pozitivna in da se je kljub manjšim stilnim nepravilnostim in sistematičnemu izpuščanju vejic - »primerno razpisal«. Drugace je bilo z nalogo iz cenitev: brkat profesor, ga je seznanil, da je naloga »malce nametana, skromna«. Marko se ni zbal take ocene: skusal je »popraviti« nekaj kikov in že se je njegova ura iztekla. Pred odhodom je predsednici komisije »razkrlil«, da ga sedaj čaka vojska suknja. Upajmo, da bo lažja od tiste, ki jo je nosil Ungaretti...

POLEMIKA

Bressanovo pismo v zvezi s prevodi maturitetnih nalog

Gospod direktor, v zvezi s člankom »Za ministrstvo so prevodi pravilni« z dne 29. junija, Vas vljudo prosim, da objavite pojasnilo: nikoli nisem izrekel sodbe o prevodih letonske maturitetnih nalog v slovenscino, ki mi jo pripisujete.

Res pa je (kot sem včeraj potrdil Vasemu sodelavcu po telefonu), da sem dne 25. junija izrazil dr. Petruzzijevi - ob mnenju o prevodih - svoje presenečenje ob neravnovesju med naslovi, članki in poudarkom (sedemkolonski naslov »Sramota na maturi«; »Minister naj se opraviči!«) in vzrokom, ki naj bi jih motivirali; izrazil sem ji tudi svojo solidarnost ob tako pretirani in - kulturno - vznemirjujoči razburjenosti.

S spoštovanjem
Prof. Arnaldo Bressan

KD / SREČANJE V RIMU

Martinazzoli: skrb za Trst

Tajnik KD bo osebno sledil vključevanju Trsta v širše pobude

Krščanska demokracija bo pozorno sledila problemom Trsta, se zlasti pa tistim vprašanjem, ki imajo državno in mednarodno razsežnost. Tako je zagotovil tajnik KD Mino Martinazzoli trzaskemu pokrajinskemu tajniku Silvanu Magnelliju, s katerim se je včeraj srečal, da bi preučil najakutnejše probleme mesta.

Iz sporočila vsedravnega tajništva KD izhaja, da sta Martinazzoli in Magnelli namenila največ pozornosti prav problemom, ki imajo državno in nadzavno razsežnost. V tem okviru je Martinazzoli zagotovil, da bo strankino tajništvo ponudilo vladi v razmislek svoj predlog za

rešitev problemov. Martinazzoli naj bi tako osebno sledil - zagotavlja na Jezusovem trgu - vključevanju Trsta v srednjeevropske pobude, gospodarskemu ovrnotenju mesta kot italijanskemu in evropskemu središču, reformi in upravljanju pristaniska.

Posebno pozornost so nadalje namenili tudi odnosom Trsta z bivšimi jugoslovanskimi republikami in se zlasti zaskiti italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem, vprašanju pravic, priseljencem in pribenikom iz krajev, ki jih je previharil konflikt v bivši Jugoslaviji.

Popoldanskega srečanja se je med drugimi udeležil tudi deželni

DRUŽBA / SV. IVAN

Dan solidarnosti in sodelovanja

Izkupiček srečanja bodo namenili otrokom iz Vrlike v Krajini

Dan vseh solidarnosti - ta naslov je izbralo Združenje Franco Basaglia za včerajšnjo prireditev v parku bivše psihiatrične bolnišnice pri Sv. Ivanu. Organizatorji so zeleli z njo nuditi možnost skupinam, ki se zavzemajo za mednarodno sodelovanje in za razvoj mednarodne solidarnosti, da se medsebojno srečajo in skušajo dobiti nove poti za delovanje na tem humanitarnem področju. Njihova prizadevanja so pri nas predvsem osredotočena na nudenje pomoči tujcem, priseljencem in pribenikom iz krajev, ki jih je previharil konflikt v bivši Jugoslaviji.

Popoldanskega srečanja se je med drugimi udeležil tudi deželni

svetovalec Emilije Romagne Mario Tommasini, ki je predstavil knjigo Hitler è buono e vuol bene all'Italia (Hitler je dober in ima rad Italijo). V knjigi so zbrani spisi italijanskih solarjev od leta 1930 do sedanjega časa, iz njih pa odseva zanimiv pogled na italijansko zgodovino in družbeno dogajanje. Predstavitve se bosta deležila tudi avtorja, odgovorni urednik Gazzette di Parma Bruno Rossi in novinarka Paola Pastacaldi.

V večernih urah so bili na sporedu koncerti klasične in rock glasbe ter predvajanje filmskih posnetkov pevke Marie Callas. Srečstva, ki so jih zbrali na prireditvi, bodo dodelili otrokom zavoda Vrlika iz Krajine.

NESREČA / VČERAJ V MILJAH

Enajstletna deklica padla s kolesa in se hudo ranila

Sprejeli so jo v katinarski bolnišnici

Včeraj popoldne se je v Miljah pripetila huda nezgoda, v kateri se je resno ranila mala deklica. Gre za 11-letno Cristino Furlan, stanujočo na Drevoledu XX septembra v Trstu, ki se zdaj zdravi na nevrokirurškem oddelku katinarske bolnišnice.

Do nesreče je prišlo nekaj po 16. uri v starih Miljah, točneje na vzpetini Vanisella. Dekletce se je vozilo na kolesu po strmi poti, ko so mu zavore iz se nepojasnjenih razlogov odpovedale blizu hišne številke 10. Kolo je naenkrat pridobilo znatno hitrost in se ustavilo sele potem, ko je silovito trčilo v kamnito stopnišče. Cristina je ob tem padla na tla ter se močno udarila v glavo in

v desni bok.

Na kraj nesreče je nemudoma prihitel rešilec Rdečega križa in ponesrečeno dekletce odpeljal v katinarsko bolnišnico. Ranjenko so po prvih pregledih na oddelku za hitro pomoč sprejeli v zdravniško nego na nevrokirurškem oddelku. Zvedeli smo, da je njeno stanje resno, drugih informacij pa nam iz bolnišnice niso hoteli posredovati. Upoštevati je namreč treba, da v zadevo niso posegli policaji in niti karabinjerji, v kolikor gre za nesrečo brez krivde drugih oseb. S tem pa je tudi zmanjkal običajni vir za črna kronista. Seveda pa vse to nič ne pomeni v primerjavi z zdravjem male Cristine.

NOVICE

Tudi duhovnik Vatta odklonil vabilo Sardosa Albertinija

Tudi duhovnik Mario Vatta je - podobno kot baron de Banfield - odklonil sodelovanje v pokrajinski upravi predsednika Sardosa Albertinija. Ustanovitelj skupnosti San Martino al Campo je v včerajšnjem pismu predsedniku Pokrajine dal v bistvu razumeti, da nima nič skupnega z novim odborom, ki ga bodo uradno predstavili danes dopoldne ob 11. uri. De Banfield pa je odklonil sodelovanje iz zdravstvenih razlogov.

Delovanje urada o zemljiški knjigi

Vodstvo uradov, v katerih so na ogled zemljiške knjige, sporoča, da bodo slednji odprti od 9. do 10.30 za predstavitev raznih prošnji, od 9. do 11.30 za konzultiranje zemljiške knjige in za vse druge operacije, ki so s tem povezane. Ta urnik bo veljal od ponedeljka do petka, začel pa se bo 12. t.m., tega pa bodo držali vsi deželni uradi (v Gorici, Tolmecu, Trstu, Vidmu, Cervinjanu, Krminu, Gradiscu, Trzinu in v Tablju).

Promenadni koncerti godbe "Verdi"

Mestna godba "Giuseppe Verdi" bo tudi letos poskrbela za vrsto promenadnih koncertov, ki so namenjeni predvsem tistim osebam, ki v poletnem obdobju ostanejo v mestu. Godba bo nastopila vsak ponedeljek, ob 20.30 na Trgu Unità, prvi koncert pa je predviden za 12. t.m.

DAVEK ICI / ROK ZAPADE 19 T. M.

Položnice trzaskе občine naj prejemniki preverijo

Kot je znano, je treba v obdobju od 1. do 19. julija plačati 90 odstotkov obcinskega davka na nepremičnine (ICI). Trzaska občinska uprava je v teh dneh razposlala po domovih položnice, da bi davkoplacevalce opozorila na to obveznost, oziroma da bi jim jo olajšala s posvetovanjem.

Kot bomo v tiskovnem poročilu trzaskеga obcinskega urada, pa bi se znalo primeriti, da so omenjene položnice zgrešene. Lahko so bile naslovljene tudi ljudem, ki niso dolžni plačati tega davka. Občinski uradi so

namreč položnice poslali ljudem, ki so zabeleženi na tako imenovanem »električnem katastru«, se pravi na popisu uporabnikov električne energije. Toda ti seznani ne sovpadajo nujno z davkoplacevalci ICI in sploh niso najbolj natančno azurirani.

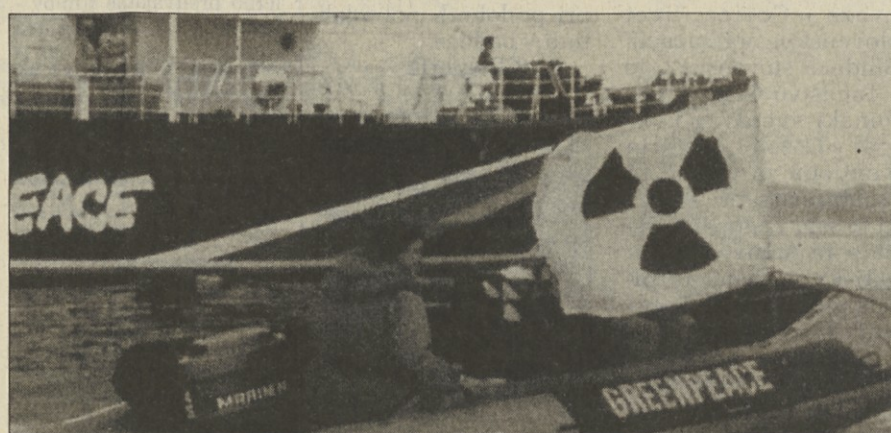
Trzaski občinski tiskovni urad nadalje poudarja, da so položnice same po sebi le koristen pripomoček, a ne predstavljajo nobene obveze. Zato tisti, ki niso dolžni plačati davka ICI, te položnice lahko vržejo preprosto v koš, seveda če so jih prejeli.

Organizacija Greenpeace, »Zeleni mir«, je napovedala vojno Norveški. Mednarodno naravovarstveno gibanje, ki se ze leta ukvarja z varstvom okolja in zaščito živalskih vrst, je včeraj napovedalo povsod v Evropi, tudi v Trstu, na tiskovni konferenci trzaskih predstavnikov organizacije, bojkot norveskih izdelkov in turizma v to skandinavsko deželo. Vzrok je odločitev Norveške, da bo spet lovila kite, to se pravi živali, ki so, po mnenju Greenpeacea, hudo ogrožene zaradi vse bolj onesnaženega okolja in zaradi lova,

ki tem velikanskim sesalcem ne omogoča normalnega razmnoževanja. Veliki kiti, o katerih smo brali v pustolovskih zgodbah so že izginili. Tudi zato, ker traja brejost 24 mesecev, stevilo kitov vztrajno pada.

Greenpeace bo v Italiji predvsem bojkotiral porabo polenovke, saj je ta posušena in slana riba najpomembnejši norveški izvozni izdelek. V letu 1992 so izvozili približno 13 tisoč ton polenovke za več kot 143 milijard lir.

Ceprav Norveška ne upošteva mednarodne



prepovedi lova na kite, je zanimivo predvsem to, da je glavni porabnik tega mesa japonska, kjer je

mogoče odsteti 180 tisoč lir za tovrstno kosilo ali večerjo. Bojkotiranja japonskih izdelkov doslej

se niso omenili. Mogoče se lažje odpovemo polemovki kot videoregistratorjem.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskęga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevoled 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevoled 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943
Cene oglašev
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.00 LIT, ob praznikih povishe 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%
Cena: 1.300 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73573
Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

GLEDALIŠČE / PONUDBA SKUPINE USTVARJALCEV IN TKB

Poletno Srečanje - igra o neizpolnjenih željah

Razgovor z Mariom Uršičem, ki je igro napisal, priredil in režiral

BREDA PAHOR

Srečanje gledaliskih ustvarjalcev z občinstvom, srečanje dveh zrelih, nekoliko razočaranih oseb, srečanje nas vseh z našim jezikom: toliko in še več pomenov ima lahko Srečanje, gledališka predstava, ki so jo kot poletno ponudbo v sušnem obdobju - Slovensko stalno gledališče je namreč odpovedalo predvideno poletno predstavo - pripravili režiser Mario Uršič in igralca Miranda Caharija in Livio Bogatec. K uredništvu gledališkega projekta, pri katerem kot organizator sodeluje Ars

nova, je odločilno pripomogla Trzaska kreditna banka, ki je tako omogočila nekajkratno poletno Srečanje. Prvo bo na sporedu v četrtek, 8. julija na dvorišču Partizanskega kluba v Boljuncu (vstop samo z vabili), že naslednji večer bodo igro ponovili v istem kraju (vstopnice bodo v prosti prodaji), nato pa bodo predstave se na Proseku, v Bazovici in v Benečiji, zelo verjetno pa bo nekaj ponovitev tudi na Goriskem.

Toliko o razlogih in uredništvu projekta, vendar zakaj prav Sre-

čanje in za kakšno Srečanje pravzaprav gre? »Nujno je bilo izbrati oziroma najti igro, v kateri nastopa malo oseb in ki ne zahteva posebnih scen, saj igramo v naravnem okolju, kajti poletne predstave morajo biti z raznih vidikov agilne, hitro »prenosne«. Igra pa je nastala po motivu Turrinijeve enodejanke Jozef in Marija, delo sem poznal in bilo je primereno za priredbo,« je razložil Mario Uršič, ki je igro tudi jezikovno priredil in režiral. Tekst je priredil našim razmeram in dogajanje presadil med naše ljudi, ki uporabljajo svoje domače narečje, kateremu pa so že prinesli izraze iz vsakodnevnih rabe in s televizije. V originalu je jezik bolj robat, v tokratni postavitvi pa je mediteranski vpliv deloval blazilno. K izoblikovanju situacij, predvsem pa jezika sta veliko prispevala tudi interpreti, Miranda Caharija in Livio Bogatec, ki sta v domaćo nabrežinscino oz. krško narečje vpletla veliko izrazov, ki so nam vsem postali že povsem domači, ker so sestavni del občevelnega jezika, ki ni posebno kultiviran. Seveda pa sta v dogajanje prilila tudi ose-



uspešni igralski par Miranda Caharija in Livio Bogatec

ne izkušnje.

V zrelih letih se torej srečata Ona - vdova in razočarana mati, kuharica in v mladih letih varietetska balerina - in On - natak, bivši tiskar in politični aktivist, seveda levicar, predvsem pa ne-sojeni operni pevec. V srečanju dveh osamelih oseb se ob njuni osebni usodi kaže tudi podoba generacije, npr. srednje-starejše generacije, ki se lahko zazre nazaj. Igra lahko torej dozivljamo tudi kot nekakšen sku-

pen spomin.

V letosnjih poletnih mesecih pa se bomo lahko z Mirando Caharijo in Livio Bogatecem večkrat srečali: ob tem, da bosta nastopala v poletni igri, jima bomo lahko tudi prisluhnili v radijskih oddajah, ki sta jih posnela za Radio Trst A. gre za uspešni in priljubljeni niz za smeh in dobro voljo, iz katerega bodo v »vročih mesecih« ponovili nekatere posebej posrečene oddaje.

Orkestru Synthesis 4 pokal mesta Pulj

Harmonikarski orkester Synthesis 4 je pravkar sklenil letosnjo sezono z novim odličnim uspehom, in sicer z zmago velikega pokala mesta Pulj, ki ga je te dni osvojil na 25. mednarodnem tekmovanju hramonikarjev v omenjen istrskem mestu. Pod vodstvom dirigenta Claudia Furlana so člani trzaska orkestra, ki deluje pod okriljem Glasbene matice, dosegli najvišje dodeljeno število točk (97 stotink) in se tako uvrstili na vrh lestive v kategoriji harmonikarskih orkestror. Poleg uspeha Synthesis 4 gre omeniti tudi udeležbo na tekmovanju nekaterih mladih solistov iz razreda Claudia Furlana, ki so se kar dobro uveljavili v dokaj zahtevni konkurenci. Prvo mesto harmonikarskega orkestra se dodatno opomenja dejstvo, da je za letošnje tekmovanje v Pulju skupina predstavila pravejši dve sodobni izvirni skladbi, ki sta ju izrecno za Synthesis 4 ustvarila dva ruska skladatelja. (dam)

TABORJENJE / OD 29. JULIJA DO 1. AVGUSTA

Z Rodom modrega vala »Nazaj... v taborniški raj«

Šlo bo za skupno srečanje bivših in sedanjih tabornikov

Taborniška organizacija RMV nam je poslala v objavo naslednje sporočilo:

»Nazaj... v taborniški raj«. Tako smo poimenovali srečanje sedanjih in bivših članov organizacije slovenskih tabornikov v Italiji Rodu Modrega vala, ki se bo odvijalo od četrta, 29. julija, do nedelje, 1. avgusta 1993 na prostranem travniku pri vasi Kal-Koritnica nad Bovecem v Soski dolini. Taborni prostor nam je poznan, saj smo tam taborili že v letih 1975, 1981, 1989 in bomo letos imeli na istem prostoru redni letni tabor RMV (od 13. do 28. julija 1993). Prostor se nam je z leti priljubil in se zato radi tja vracamo. Z druge strani pa je se dodatna ugodnost, da ni predalec od Gorice in Trsta, obenem pa ne prebližu.

Taborni prostor bo opremljen z vsemi potrebnimi objekti: sotoiri, stirišedsterec, kuhinja, jamber, taborni ogenj, vhod. Prostrani travnik nudi možnost sportnih in rekreacijskih tekem. Umivanje in kopanje je predvideno v bližini Soci, ki se prav pod tabornim prostorom vije v slikoviti soteski. Dnevni red se bo odvijal v taborniskem duhu in v skladu z navadami Rodu modrega vala. Zato so predvidena nočna in kuhinjska dežurstva, straže. Taborni dnevi bodo zapolnjeni z delom (dežurstva,

akcija na drva, falanga, priprava na ogenj) kot z razvedrilom (igre, dnevne in nočne, nogomet, odbojka, med dvema ognjema, taborni poligon) ter s krajsimi izleti, sprehodi in kopanjem v Soci. Na razpolago bodo trije večeri, ki so namenjeni nočni igri (napad na sveco) ter dve ma ognjema (prvi bo spoznavni, drugi na soboto 31. julija pa bo slavnostni pagodni ogenj). Skratka s taborniskim klasičnim programom želimo združiti za nekaj dni generacije tabornikov in tabornic, ki so šle skozi vrste RMV v vseh teh stirišedstih letih od leta 1953 pa do danes. (mp-s)



Zabavni prizor s tretjega taborjenja RMV leta 1956 pri Belopeških jezerih. Na desni teče v vreči Drago Pahor

PISMO UREDNIŠTVU

Dopolnilo k poročilu o javni tribuni o slovenskem šolstvu na Gorškem

V petek, 25. junija, ste stran Kulturni dogodki v celoti posvetili javni tribuni Slovensko šolstvo na Gorškem pred važnimi vprašanji. Dovolite mi, da kot moderator tribune in urednik izpiskov z debate pripišem se nekaj, predvsem zaradi popolnosti informacije:

Javna tribuna je bila 31. maja 1993 v dvorani Pokrajinskega sveta v Gorici.

Tribuno niso organizirale samo glavne goriske organizacije, ampak po vrsti: Slovenska kulturno gospodarska

zveza - Gorica, Svet slovenskih organizacij, Sindikat slovenske sole - Tajništvo Gorica, Slovenski svetovni kongres - Deželni odbor in Komisija za vzgojo in izobraževanje pri SKGZ, ki jo sam zastopam. Debata je namreč skozi goriska vprašanja razpirala problematiko vsega zamejskega šolstva.

Omenjene organizacije so na poznejšem srečanju pozitivno ocenile učinek sensibizacije javnosti, ki ga je imela javna tribuna, in izrazile pripravljenost na tvorno sodelovanje

pri podobnih pobudah tudi v bodoče.
Ales Doktoric

Z isto vozovnico na dveh odsekih

Podjetje ACT sporoča, da prebivalci iz Trebe in od Banov lahko uporabljajo isto vozovnico za dva odseka pri prevozu na progi st. 39 (Padrice-Općine) in na progi st. 2 ali 4 (Općine-Trst). Vozovnico morajo overoviti v obeh avtobusih; ta predpis velja do dne, ko se bodo končala dela na cesti med Padricami in Trebami.

ZVEZA

VOJNIH INVALIDOV NOB

obvešča, da bo odpeljal avtobus na proslavo Partizanskega dnevnika, ki bo jutri, 4. t. m., na Vrhu pri Sovodnjih s sledečim urnikom: ob 15.30 - Trst - Trg Oberdan (Dež. palača); ob 15.45 - »ex dazio« - Naselje Sv. Sergija; ob 16.00 - Dolina »Pri križcu«; ob 16.05 - Boljunec; ob 16.10 - Boršt; ob 16.30 - Općine (openski tramvaj); ob 16.45 - Božje polje (Skupnost družina Općine); ob 17.00 - Sesljan - Hotel Pošta

Amaterska dramska skupina KD »Igo Gruden«

uprizorja komedijo v dveh delih
J. Kesselring
Arzen in stare čipke

Danes, ob 21.00 na domačiji
PRI USAJEVIH v stari vasi (Nabrezina st. 8)

SKD SLAVEC RICMANJE - LOG

vabi na tradicionalno vasko

ŠAGRO 3. - 4. - 5. julija

SPORED: danes, ples z ansamblom KRT; **jutri, 4. t. m.** koncert Godbenega društva PROSEK in ples z ansamblom KRT; **ponedeljek, 5. t. m.** ples z ansamblom POMLAD in nastop baletne skupine »Club diamante« iz Turjaka.

SZ GAJA

organizira danes in jutri
v sportnem objektu na Padricah

ŠPORT IN ZABAVO

z raznimi turnirji in tekmovanji
Za prijetno vzdušje bo poskrbel ansambel
HAPPY DAY

Vabljeni!

Samo s pravočasnim naročilom si boste zagotovili učbenike za prihodnje šolsko leto.

Seznami so na razpolago v

TRŽAŠKI KNJIGARNI

Ul. sv. Franciška 20

KINO

ARISTON - Poletno predvajanje filmov - 21.30 »Luna di fiele«, r. Roman Planski, prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR - 18.00, 20.00, 22.15 »Lezioni di piano«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter, Harvey Keitel.

EXCELSIOR AZZURRA - 19.00, 20.30, 22.00 »Tutti gli uomini di Sara«, r. Gianpaolo Tescari, i. Nancy Brilli.

NAZIONALE 1 - Zaprto zaradi dopusta.

NAZIONALE 2 - Zaprto zaradi dopusta.

NAZIONALE 3 - Zaprto zaradi dopusta.

NAZIONALE 4 - Zaprto zaradi dopusta.

GRATTACIELO - 17.30, 19.05, 20.40, 22.15 »La gatta e la volpe«, i. Jack Nicholson, Ellen Barkin.

MIGNON - 17.00, 19.30, 22.00 »Charlotte« r. Richard Attenborough, i. Robert Downey Jr.

LUJDSKI VRT - Poletno predvajanje filmov - 21.15 »Cuori ribelli«, i. Tom Cruise.

EDEN - Zaprto zaradi dopusta.

CAPITOL - 18.00, 20.00, 22.00 »Proposta indecente«, i. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

ALCIONE - 20.00, 22.00 »In mezzo scorre il fiume«, r. Robert Redford.

LUMIERE - 18.45, 20.30, 22.10 »Persone perbene«, r. Francesco Laudadio, i. Massimo Ghini, Elena Sofia Ricci.

GRAD SV. JUSTA - Poletno predvajanje filmov - Jutri: 21.15 »Casa Howard«.

RADIO - 15.30, 21.30 »La bestia nera«, r. porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA,
3. julija 1993

TOMAZ

Sonce vzide ob 5.21 in zatone ob 20.57 - Dolžina dneva 15.36 - Luna vzide ob 20.29 in zatone ob 4.45.

Jutri, nedelja,
4. julija 1993
UROS

VREME VČERAJ: temperatura zraka 26,8 stopinje, zračni tlak 1015,6 mb rahlo narašča, veter zahodnik 6 km na uro, vlaga 47-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 23,5 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Stefano Schmid, Alice Dagnello in Simone Braidic.

UMRLI SO: 92-letni Giuseppe Buivento, 81-letna Ginevra Bonomo, 83-letna Maria Massanovich, 71-letni Antonio Legovini, 60-letna Domenica Murgolo, 63-letni Bruno Crasso, 90-letna Carolina Caputo, 76-letni Antonio Chmet, 80-letna Bianca Minca.

OKLICI: delavec Giorgio Maffione in delavka Cristina Russignan, uradnik Paolo Alberti in fizioterapistka Elena De Stefani, uradnik Paolo Vincenzoni, uradnik Raffaele Valente in uradnica Cristina Cortese, upokojenec Michelantonio Guarino in uradnica Moira Casseler, skladiščnik Lorenzo Volcic in točajka Fabiana Gobbo, uradnik Alessandro Rubieri in zaprisežena stražnica Rita Cepah, trgovec Stefano Dapretto in trgovka Roberta Falcone, brezposelni Maurizio Bolcich in uradnica Paola Luzzi, trgovec Marco Campanella in uradnica Patrizia Mattelich, podjetnik Edoardo Francolla in brezposelna Ioulia Dariva, uradnik Renato Maldini in učiteljica Antonella Moiolli, delovodja Giovanni de Mottoni v Palacios in otroška varuška Alessandra Viola, tehnik Maurizio Besenghi

in uradnica Cristina Pahor, delavec Franco Biancolillo in blagajničarka Barbara Mattossovich, geometer Fabrizio Zarotti in gospodinja Antonella Briguglio, barman Alberto Deidda in uradnica Paola Corsi, agent finančne straze Antonio Baldasserini in trgovka Arianna Presel, trg. pomočnik Alberto Brezigar in uradnica Monica Biz-zotto, kuhar Euro Krizman in trg. pomočnica Daniela Civran, sofer Roberto Celant in trg. pomočnica Alessandra Narducci, dipl. bolničar Adriano Bosich in uradnica Crazziella Pouch, skladiščnik Cristiano Gheresetich in točajka Manuela Petroselli, upokojenec Paolo Barbatto in upokojenka Maria Potocco, uradnik Paolo Marini in brezposelna Laura Budini, mehanik Massimo Baruzzi in trg. pomočnica Ersilia Gladi.

LEKARNE

Od ponedeljka, 28. junija, do nedelje, 4. julija 1993

Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Giulia 14 (tel. 572015), Erta S. Anna 10 (tel. 813268), Milje - Mazzinijev dvored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10, Ul. Dante 7, Milje - Mazzinijev dvored 1

V nasi sredi imamo
novopečeno doktorico

Ines

Iskreno ji čestita

KD Kraški dom

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUZBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Dante 7 (tel. 630213).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

OBVESTILA

TPPZ P. TOMAZIC - jutri, 4. t. m., ob 18. uri kratka akustična vaja. Pevci, godbeniki in solisti vsi na Vrhu in vsi partizani, demokrati Slovenci in italijani.

SKLAD »M. Cuk« prireja poletne lekcije za popravne izpite. Informacije dobite vsak dan od 10. do 12. ure (razen sobote in nedelje) do 9. julija v uradih Sklada, Narodna ul. 126 - Općine (tel. 212289).

SKLAD »M. Cuk« prireja KROZEK LATINSKINE za srednjšolske, ki nameravajo na klasični, znanstveni in pedagoški licej. Informacije dobite vsak dan od 13. do 15. ure od 12. do 23. julija (razen sobote in nedelje) v uradih Sklada - Narodna ul. 126 - Općine (tel. 212289).

SKLAD »M. Cuk« obvešča, da je do septembra prekinjena dejavnost šiviljskih popravil.

ZSKD OBVEŠČA, da bo od 5. t. m. dalje urad v Trstu odprt po sledečem urniku: ponedeljek, sredo, petek ob 8.30 do 14.; torek in četrtek ob 8.30 do 17.

DRUSTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENECV v Trstu priredi v ponedeljek, 5. julija, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3, srečanje s pisateljem Zorkom Simčičem.

IZLET

DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV TRST prireja 15. julija izlet na Šviščake z možnostjo vzpona na Sneznik. Vpisovanje bo 6. julija, ob 9. uri na sedežu društva v Ul. Cicerone 8.

ŠOLSKE VESTI

GLASBENA MATICA TRST - sola M. Kogoj sprejema potrditve vpisov svojih gojencev za šolsko leto 1993/94 do 30. t. m. vsak dan razen sobote od 9. do 11. ure na sedežu ul. R. Manna 29.

TAJNIŠTVO DTTZ »Ziga Zois« obvešča dijake, ki se v šolskem letu 1993/94 nameravajo vpisati na Zavod, naj to storijo čimprej, kajti rok zapade nepreklicno danes.

DRŽAVNI POKLICNI ZAVOD J. STEFAN iz Trsta obvešča dijake, da je vpisovanje za šolsko leto 1993/94 samo še danes.

ČESTITKA

Na fakulteti za jezike sta v četrtek diplomirali **INES SKABAR** in **TATJANA USENIC**. Pristrčno jima čestitajo prijateljice Tatjana, Irena in Rosana.

MALI OGLASI

OSMICO so odprli na Općinah pri Kvrčičevih. Tocijo belo in črno s prigrizkom.

PRI OLENIČU na Padricah je odprta osmica vsak dan od 16. do 24. ure; ob sobotah in praznikih 10 - 13 in 16. - 24. ure.

OSMICO je odprl Stanko Gruden v Samorci. Vabljeni.

OSMICO ima Branko Slavac v Mackoljah st. 133 (cesta za Prebenog).

OSMICA je v Dolini pri Marju Jerjalu.

OSMICO ima v Zgoniku Janko Kocman do 4. julija.

NUDIM lekcije iz slovensčine. Interesenti naj telefonirajo na st. 220726.

PEKARNA isče peka. Telefon st. 200231.

CE STE AMBICIOZNI in bi radi dodatno zaslužili s prodajo vrhunskih izdelkov poklicite Karmen v ponedeljekih in sredo popoldne na tel. st. 327447.

UNIVERZITETNI student nudi lekcije knjigovodstva. Tel. 53220.

LANCIA DELTA 1300 LX, letnik 86, sivo metalizirane barve, v odličnem stanju prodam zaradi nakupa avta višje kubature. Cena po dogovoru. Tel. st. 040-200377.

PRODAM HIŠO v obmejnem pasu - LIPICA za 170.000 DEM, 200 kv m površine, vrt in dvorišče 1547 kv m. telefon 0038-67-67084.

ISCEM delo, varstvo otrok ali starejših oseb in vsa gospodinjstva dela v Trstu ali okolici. Tel. 0038-67-41717.

PRODAM zaradi selitve leseno kotno kuhinjo 3,4m x 1,35m s hladilnikom in zmrzovalnikom, stedičnikom, z dvojnimi pomivalnim koritom, visoco ocejevalno omarico, mizo s stiriimi stoli, v dobrem stanju. Telefon st. 228778.

PRODAMO pet lesenih oken z dvojnimi steklom in navojnicami (rolete). Telefon 0481-78080 ob kosilu ali večernih urah.

PRISPEVKI

V spomin na mamo in očeta darujeta Vida in Sergio 100.000 lir za Zadružni center za socialno dejavnost.

Krasulja in Vinko Suhadolc darujeta 50.000 lir za spomenik Ubaldu Vrabcu.

V spomin na draga očeta Josipa Tence in brate Mariana, Ferdinanda in Ivana daruje Ljuba Tence 50.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Kriza.

Ob rojstnem dnevu drage nepozabne Marice daruje Alma 20.000 lir za VZPI-ANPI Veliki Repen.

V spomin na Justino Brizzi daruje družina Marcon-Resegari 20.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Nameste cvetja na grob Albine Zahar daruje Edvin Gustin z družino 100.000 lir za Odb. odsek pri Boru.

V spomin na pok. Hermana Svaba darujejo soletniki (rojeni 1926) 85.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na pok. starše Sulčić daruje Mafalda Kosuta z možem Ninom 20.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na pok. Edija Cunjo darujeta Julka in Zarko Bogatec 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na Rudija Marca darujeta Marino in Olga 30.000 lir za Dijaski dom S. Kosovel - Trst.

Ob praznovanju svoje osemdesetletnice daruje Ladko Milković 100.000 lir za SKD Skala - Gropada.



GORICA / SEJA SKGZ

Priprave na 50-letnico

V nadaljnji razpravi volitve in priprava nove strategije

Pokrajinski odbor SKGZ za Gorisko je na svoji zadnji seji, v sredo zvečer, posvetil pozornost predvsem dvema vprašanjem: oceni nedavnih volilnih izidov in veliki prireditvi, ki bo nocoj in jutri na Vrhu ob praznovanju 50-letnice izhajanja Partizanskega dnevnika, predhodnika Primorskega dnevnika.

O pripravah na ljudski shod in slavlje je poročal Aldo Rupel, ki je vodil zahtevno organizacijsko delo za pripravo manifestacije. Poleg samega tehnično-organizacijskega dela so se v prejšnjih dneh zvrstila razna srečanja z nekdanjimi borci, da bi poglobili smisel in pomen manifestacije, za katero pričakujejo, da bo čim bolj množična. Pokrajinski odbor SKGZ vabi zlasti člane društev in organizacij, naj se polnostevilno in z društvenimi prapori udeležijo jutrišnje osrednje slovesnosti (zbirališče ob 18. uri na Vrhu), nasploh pa vabi se posebej vse goriske Slovence k udeležbi na prireditvah, ki bodo nocoj in jutri.

Pokrajinski odbor je, kot rečeno tudi ocenil volilne izide in ob enem politično stanje na Goriskem ter perspektive glede zelo verjetnih jesenskih predčasnih volitev v občini Gorica.

Predsednik Karlo Devetak je ugotovil, da so bile letosnje prve volitve z večinskim sistemom in da smo bili Slovenci nanje nepripravljeni, ker nismo dojeli nujnosti povezovanja v koalicije. Rezultati so tudi zaradi tega negativni, saj nismo izvolili ne deželnega ne pokrajinskih svetovalcev. Treba se bo torej prilagoditi novim pravilom igre večinskega sistema, v katerem ni več vazno le sodelovati, kot bi bilo v nekem olimpijskem duhu, temveč je odločilno kdo zmaga. saj bo le zmagovita koalicija upravljala.

V razpravi je bila s tem v zvezi iznesena se cela vrsta vprašanj in ocen zlasti glede opredeljevanja slovenskih volilcev. Predvsem pa je bila pozornost bodocim volilnim nastopom, najbrz zelo bliznjim občinskim volitvam v Gorici. Prevladovalo je mnenje, da bi si morali Slovenci prizadevati za oblikovanje in seveda za aktivno sodelovanje v sklopu napredne koalicije tudi med seboj različnih političnih sil, ki naj bi podpirale skupnega kandidata. V tem smislu bi kazalo se takoj zastaviti vsa prizadevanja, sicer se utegne že v jeseni ponoviti to, kar se je zgodilo na Pokrajini v začetku junija.

LOČNIK / POBUDA AVL

Publikacija o vrednotah Odpornišтва

Na pobudo združenja AVL (Associazione volontari libertà) in v sodelovanju s pokrajinskim združenjem VZPI/ANPI ter ANED je nastala publikacija XXV aprile - Ricordo della Resistenza. V pocatitev 50. obletnice splošne vstaje proti nacizmu in fašizmu in v potrditev izvirnih vrednot Odpornišтва, kakor je na predstavitvi v Ločniku dejal Mario Merni, pokrajinski predsednik združenja AVL. Knjizico so predstavili v Ločniku zato ker so z njo hoteli dati posebno priznanje temu kraju. Ločnik je dal 66 partizanskih borcev v raznih garibaldinskih in slovenskih partizanskih formacijah. Sedemindvajset jih je padlo, oziroma so umrli v nemških taborišcih, potem ko so bili zajeti. Veliko prebivalcev Ločnika je pomagalo osvobodilnemu gibanju na terenu, z zbiranjem hrane, zdravil in raznega materiala za partizansko vojsko.

Se en razlog je, zakaj so knjizico, ki je bila zamisljena ob letošnjem 25. aprilu, posvetili Ločniku: v njej so spomini nekaterih domačinov, aktivnih udeležencev Odpornišтва, med temi tudi Igina Furlana (Dolfa). Dalje odlomki iz pisma na smrt obsojenih. Opisana je bojna pot

nekaterih garibaldinskih enot (158. udarne brigade Gramsci), ki so se borile na slovenskem ozemlju, zlasti na meji med Primorsko in Gorinjsko in ki so spomladni leta 1945 utrpeli hude izgube. V teh enotah so bili mnogi borci iz Ločnika. Zanimiva so pričevanja nekaterih domačinov, pa tudi odlomki iz knjige Milovana Bressana "Taughlich". Pomembno pa je poudariti, ki govori o vsebini in pomenu Odpornišтва. "Ni slo za državljansko vojno, kakor skušajo v zadnjem času prikazovati v določenih krogih in s tem ponarejati zgodovino", je na srečanju v Ločniku posebej naglasil Mario Merni, ki se je zahvalil županu in predsedniku rajona za doprinos s katerim so omogočili izid publikacije in vsem posameznikom, ki so za ta cilj združili napore.

Mario Merni je na predstavitvi knjizice poudaril, da je udeležili tudi predstavniki drugih borcevskih združenj in predsednik rajonskega sveta v Ločniku Percu, posebej naglasil, da je publikacija namenjena mladim, zato da spoznajo pomen in vrednote odpornišтва, za kar se je generacija, ki odhaja borila za ceno velikih žrtv.

AKTUALNO / SPODBUDA IGORJA KOMELA

Skupen nastop za kulturno rast

Kako mestu čimprej vrniti dvorane

Po volitvah nastopi čas preverjanja obljub. Eno najbolj obcutenih vprašanj v mestu je, pomankanje primernih prostorov za gledališko, glasbeno in nasploh kulturno dejavnost, pa tudi primernih prostorov za družabna srečanja, zlasti mladih. V tem smislu razmišlja ravnatelj Kulturnega doma v Gorici, Igor Komel, v upanju, da bo to razmišljanje pomagalo k hitrejšemu razreševanju številnih odprtih vprašanj.

Po predvolilnih obljubah je zdaj nastopil čas, ko si je treba zavzeti roke in razrešiti vse tisto, kar dusi in onemogoča kulturno dejavnost v našem mestu. V mislih imam predvsem dejstvo, da je večina gledaliških

dvoran v našem mestu zaprta, kar je skorajda nemogoče razumeti in kar odraža stvarnost, ki je podobna tisti v državah tretjega sveta. Po drugi strani je obcutiti skrajno pasivno držanje raznih organov in javnih ustanov, pristojnih za razreševanje specifične problematike.

Ob tem se navežujem na petico 350 občanov, ki si, skupaj z društvom Lipizer, prizadevajo za odprtje Avditorija. V celoti se strinjam s pozivom Dezele, vendar bi ob tem rad opozoril tudi na vse druge objekte, ki jih je treba s skupnimi prizadevanji vrniti v uporabo skupnosti. Zaprt je Avditorij, zaprt je Kulturni dom, zaprt je dvorana Verdi. Ni moj na-

men nastevanje zaprtih objektov v Gorici, ampak bi rad opozoril na nujnost nove strategije delovanja na politično-upravnem področju s ciljem hitrejšega razreševanja problematike. Menim, da je dozor cel čas za skupno in usklajeno nastopanje vseh javnih ustanov, Občine in Pokrajine ter Dezele ter raznih državnih služb, da se pospeši, v največji možni meri in razreši zapleteni birokratski in finančni postopek.

Gledališke dvorane in drugi prostori namenjeni skupnosti so predpogoji za kulturno delovanje, za družbeni razvoj, za ustvarjalno delovanje mladih.

Aktualno in pomembno vprašanje!

IZVAJANJE NAČRTA PROTI TOČI

Ce ne bo nepredvidenih zamud, (previdnost je vsekakor na mestu), bo spomladi vendarle postal operativen načrt skupne obrambe pred točo, med FJK in Slovenijo. Te dni je namreč predsednik deželne ustanove za razvoj kmetijstva Emilio del Gobbo predal gradbenemu podjetju Edilcoop Friuli iz Gemone gradbišče pri Fossalonu, kjer bodo zgradili poseben železobetonski stolp in vanj namestili radarske naprave s katerimi bodo preučevali spremembe v ozračju, zlasti kar zadeva nastajanje oblakov s točo in te podatke pravčasno posredovali pristojnim službam. Podobno napravo bodo namestili na tisoč metrov visokem Slavniku. Obe napravi bosta povezani in s primerjanjem podatkov bo mogoče v zelo kratkem času posredovati točne napovedi o nevarnosti toče ter o najbolj izpostavljenih, oziroma ogroženih območjih. Podatke, ki jih bo dajal sistem za preučevanje hitrih sprememb v atmosferi, bodo z uspehom uporabljali tudi turistični delavci, ribiči in nasploh gospodarstveniki, katerih dejavnost je tako ali drugače vezana na spremembe vremena.

Uresničitev načrta skupne obrambe pred točo je bila predvidena v Osimskih sporazumih, sredstva deloma zagotavlja zakon za obmejna področja.

ŠOLA / OCENE SO ŽE OBJAVILI

Vsi "mali maturanti" uspešno opravili izpit

Izid izpitov na srednji šoli Ivan Trinko

Po izidih sodec so bili dijaki letosnjih tretjih razredov nižje srednje sole Ivan Trinko dobro pripravljeni. Vsi so bili pripisani k izpitu, vsi pa so tudi izdelali. Izidi:

3.A razred - izdelali so: Martina Brani (zadostno), Valentina Furlan (zadostno), Tanja Humar (prav dobro), Janja Korisic (zadostno), Elena Kovic (zadostno), Barbara Menis (dobro), Giuliana Pavo (dobro), Karin Tommasi (zadostno), Elia Bastiani (dobro), Diego Fajt (prav dobro), Daniele Marusic (zadostno), Marco Mazzon (zadostno), Damjan Miklus (zadostno) in Erik Peteani (odlično).

3.B razred - izdelali so: Tanja Figelj (zadostno), Marijana Marini (zadostno), Michela Korecic (zadostno), Sara Renana (dobro), Monica Romanut (dobro), Denise Tomazic (zadostno), Alessandro Braione (dobro), Enea Cernic (zadostno), Matjaz Cernic (zadostno), Cristian Devetak (zadostno), Fabijan Gruden (zadostno), David Klanisek (dobro), Robert Lutman (dobro), David Mucci (dobro), Martin Pintar (zadostno) in Ales Plesnicar (zadostno).

3.C razred - izdelali so: Katja Culot (dobro), Susan De Rocco (dobro), Gaja Graunar (dobro), Ingrid Komjanc (dobro), Anita Zotti (zadostno), Katjusa Zotti (zadostno), Dejan Cernic (zadostno), Pietro Gus (odlično), Daniel Lutan (zadostno), Daniel Miklus (dobro), David Musig (zadostno), Roman Perdec (zadostno), Jurij Plesnicar (zadostno), Sergio Tomsic (zadostno) in Ales Vodopivec (odlično).

Doberdob - 3. razred - izdelali so: Loretta Ambrosig (zadostno), Natasa Ferletic (prav dobro), Marianna Kosic (prav

dobro), Veronika Laurencic (zadostno), Elena Visintin (prav dobro), Tanja Visintin (zadostno), Alex Busan (dobro), Matjaz Cernic (dobro), Davide Gergolet (zadostno), Cristian Gorjan (prav dobro), Marco Jarc (odlično), Dario Lorenzutti (zadostno) in Boris Pizzolitto (prav dobro).

ČRPALKE

GORICA
IP - Ul. don Bosco
MONTESHELL - Ul. Trieste
AGIP - Ul. Aquileia
FINA - Korzo Italia
TRZIC
MONTESHELL - Ul. Matteotti
IP - Ul. Boito
ESSO - Ul. 1. Maggio
FINA - Ul. Cosulich
KRMIN
MONTESHELL - na državni cesti št. 56
GRADISČE
AGIP - na cesti proti Marjanu
SLOVENC
ERG - Trg Montesanto
RONKE
MONTESHELL - na letališču
FOLJAN
AGIP - Ul. III. Armata
ROMANS
API - Trg Candussi
FOSSALON
MONTESHELL - Fossaloni
TURJAK
IP - na državni cesti

IP - na državni cesti

RAZSTAVE

V Katoliški knjigarni je do 10. t.m. odprta razstava goriskih amaterskih fotografov.

NOVICE

Peš na Kapelo po stari stezi

Pred poltrdim mesecem so se verniki iz Gorice lahko peš podali na Kostanjevico po stari pes poti, ne da bi se poslužili mejnega prehoda. Tako možnost bodo imeli tudi vse nedelje v juliju, med 8. in 13. uro. Pobudo je omogočil rajonski svet za Svetogorsko cetr in Placuto, v sodelovanju z obmejno policijo. Ob koncu ulice Cappella, kjer se začne steza, ki pelje do znanega samostana in cerkve, bodo v omenjenem času uvedli zacasno kontrolno mesto, oziroma nekakšen zacasni mejni prehod. Gre za povsem samostojno pobudo, ki nikakor ne spreminja obstoječega sistema in urnika mejnih prehodov na tem območju, so nam povedali pri mejni policiji. Najbližja prehoda, na Rafutu in v Skabrijelovi ulici, ostajata namreč ob nedeljah se naprej zaprta.

Obisk iz Sarajeva

V Gorico bosta danes prispela ravnatelj založniške hiše in novinar casopisa Oslobođenje, ki ze vec kakor leto dni izhaja v obleganem Sarajevu. Predstavnika casopisa, ki bosta v Gorico prispela po posredovanju predstavnikov Unproforja in humanitarnih organizacij se bosta drevi udeležila uvodnega dela proslave ob 50-letnici Partizanskega dnevnika. Jutri dopoldne ju bo sprejela predsednica Pokrajine Marcolinjeva, zatem pa bo, v Kulturnem domu (ob 12. uri) srečanje z delegacijo SKGZ in predstavniki humanitarnih organizacij.

Drevi Don Kihot na gradu



V sredo je bila na gradu tretja gledališka predstava v okviru festivala amaterskih skupin iz cele Italije. Tokrat so nastopili igralci gledališke skupine Teatronovo iz Chioggie z Goldonijev komedijo "Le baruffe chiozzotte" (foto Studio Reportage). Drevi, ob 21. uri, bodo pod sotorom nastopili gledališniški skupine Prototeatro. Piero dal Prà je zanje priredil Cervantesovo delo "Dogodivščine Don Kihota in Sanca Panse".

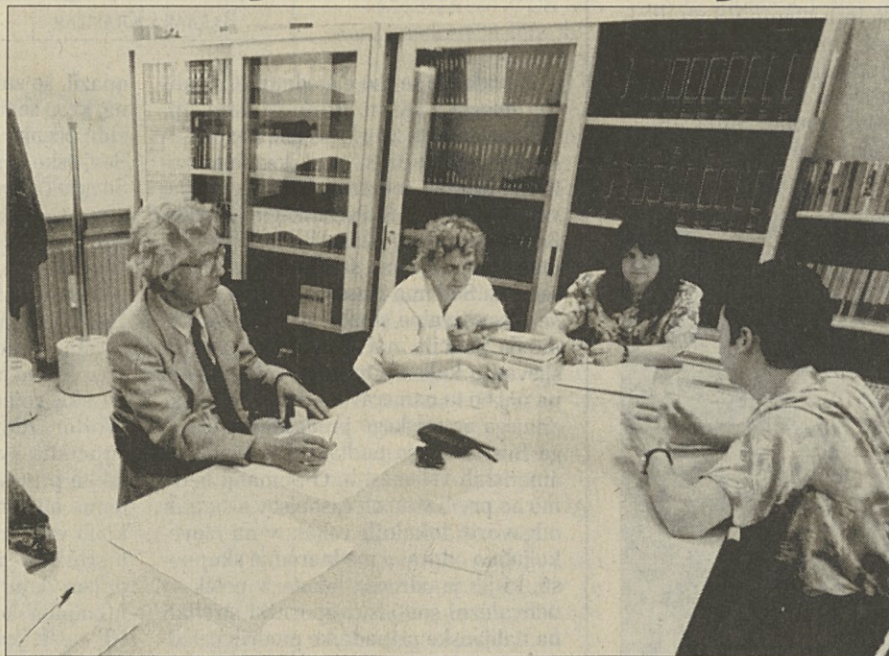
MATURA / USTNI DEL IZPITA SE JE ZAČEL VČERAJ

Izteka se zaključna preizkušnja na liceju

Za osem dijakov zadnjega letnika na klasičnem liceju Primož Trubar, se je včeraj začela zadnja preizkušnja. Kandidatov je malo in ustni izpit bodo zaključili že danes. Včeraj, sredi dopoldneva, smo prisluhnili soocenju prve skupine maturantov s komisijo. Prva na vrsti sta bila Boris Lutman in Darija Pavo. Po besedah prisotnih, sta se kar dobro odrezala.

Za njima je odpel svoj labodji spev na liceju Primož Trubar, Jan Bednarik.

Pogovor o slovenskem jeziku in kulturi se je osredotčil na referat, ki ga je kandidat pripravil na temo kica vsodobnem romanopisju. Spraseno in v maturi primernem jeziku je Jan uokviril, predstavil in sledil rdeci niti kica v delih največjih tujih in slovenskih romanopiscev. Govoril je o Kunderi, Handkeju, Hemingwayu, Bartolu, Cankarju, jih spretno citiral in primerjal, uporabljal njihove besede zato, da je utemeljil tezo, ki jo je postavil v svojem referatu in končno, ocaral komisijo. Sledila so standardna vprašanja o najljubših avtorjih v sodobnejši slovenski literaturi. Po trenutku obveznega premisleka je Jan, potem ko mu je profesorica pomagala izbrati Kocbeka, govoril o njegovem kontroverznem liku, političnem misljenju in o spornem odnosu, ki ga je do danes imela kritika do njegovih stvaritev. Beseda je tekla se o Alojzu Rebuli, ki ga kandidat posebej ceni in o Borisu Pahorju.



Eden od včerajšnjih kandidatov pred komisijo na liceju - foto Studio Reportage

Po slovenski je Jana cakala se latinska preizkusnja. Niti Lukrecij in niti sv. Avgustinu nista povzročila težav in ko ga je pred-

sednik komisije zaprosil za kratko (in riskantno) primerjavo latinskega in grškega sveta, se ni pustil zmotiti in v vele-toku besed utopil

vsakrsen dvom o svoji pripravi in razgledanosti.

Danes bodo pred komisijo stopili še zadnji kandidati. (E.T.)

GORICA / V PRIHODNJEM TEDNU

32. pevski natečaj Seghizzi

Sodelovalo bo 17 zborov iz evropskih držav

Samo še nekaj dni je do začetka 32. mednarodnega pevskega natečaja Cesare Augusto Seghizzi, ki se bo odvijal od 7. do 10. julija, od 5. do 7. julija pa bo potekal 24. evropski posvet o zborovskem petju.

Na reviji bo sodelovalo 17 zborov (prijava je bilo 67) iz Avstrije, Ceske, Nemcije, Norveške, Poljske, Rusije, Slovenije, Madžarske in

Italije. Italijo bo na reviji zastopalo pet zborov, od katerih sta dva iz naše dezele in sicer mešani pevski zbor Giuseppe Peresson iz kraja Piano d'Arta in zenski zbor "San Pio X" iz Trsta. Drugi trije zbori so iz Padove, Legnana in Parme. Pevski nastopi se bodo odvijali v veliki dvorani društva Ginnastica goriziana na Battistijevem trgu, medtem ko bo

posvetovanje o zborovskem petju osredotoceno v konferenčni dvorani razstavišča Espomago. Posvetovanje je odprto vsakomur, za učitelje in profesorje obvezne sole pa se udeležba na posvetovanju šteje kot izpolnjevalna dejavnost. Strokovnjaki bodo tokrat razpravljali na temo: Kritične smernice v poučevanju glasbe in različni pripomočki.

S.K.P.D. "FRANČIŠEK B. SEDEJ" - Steverjan

vljudno vabi na

23. Festival

ŠTEVERJAN '93

ki bo med borovci v Steverjanu (Trg Svobode, 6)

danes, ob 20. uri
in jutri, 4. julija ob 17. uri.

Napovedujeta
JANEZ DOLINAR in TAJDA LEKSE.

NOVICE

Turška vojska začela ofenzivo

ANKARA - Turcija je včeraj sporočila, da bo odpoklicala tri svoje uslužbenke iz veleposlaništva v Bernu v Švici, kjer je bil prejšnji teden med protesti ustreljen eden od kurdskih demonstrantov. Ankara se je za to odločila, ker je varnost uslužbencev veleposlaništva ogrožena. V zadnjih spopadih s kurdske uporniki na jugu Turčije je bilo ubitih devet turskih vojakov. Premierka Cillerjeva je včeraj ukazala začeti s polno operacijo proti pripadnikom prepovedane Kurdske delavske stranke. (Reuters)

Uspehi azerbajdžanske vojske



BAKU - Azerbajdžanska letala so včeraj napadla območje Gadruta na jugovzhodu Gorskega Karabaha, ofenzivo pa so začele tudi kopenske enote. Azerbajdžanske enote so zasedle več vasi z armenkim prebivalstvom, pri tem pa veliko ljudi ubile. Ofenziva se je začela samo dva dni po imenovanju Guseinova za azerbajdžanskega premiera. (STA, AFP, Telefoto: AP)

Izgnanih že 20 tisoč Albancev

ATENE - V zadnjem tednu dni so grške oblasti izgnale najmanj 20.000 Albancev, je povedala grška ministrica za javni red. Za izgon nezakonito priseljenih albanskih delavcev so se odločili potem, ko je Tirana 25. junija iz Džirokastre izgnala grškega pravoslavnega duhovnika Kristostomosa. Največ Albancev je na delo v Grčijo odšlo v letu 1990, po padcu komunističnega režima, kjer zaslužijo vsaj toliko, da lahko prehranijo svoje družine, ki živijo v osiromašeni Albaniji. Tirana je Atenam zaradi izgonov že poslala protestno pismo in zahtevala, da grške oblasti takoj prenehajo z množičnimi izgoni ilegalnih albanskih delavcev. Zunanje ministrstvo je zadržilo, da so grške varnostne sile pri pregonu preteple vsaj 53 Albancev. (Reuters)

ZDA zmanjšujejo število vojaških oporišč



WASHINGTON - Ameriški predsednik Clinton je odobril nacrt o zaprtju 130 ameriških vojaških oporišč. Za to so se v Washingtonu odločili, »ker v obdobju po koncu hladne vojne tolikšna navzočnost ameriške vojske kot v preteklem obdobju ni več potrebna«. Washington bo za gospodarsko obnovo oziroma pomoč 95 večjim in 35 manjšim mestom, ki so gostila ameriško vojsko, v petih letih namenil pet milijard dolarjev. (Reuters, Telefoto: AP)

SKRIVNO POROČILO ROMUNSKÉ OBVEŠČEVALNE SLUŽBE

Romunija, raj za teroriste in vohune

V državi je našlo zatočišče sedemdeset terorističnih organizacij iz dvajsetih držav

BUKARESTA - Romunija je bila raj za vohune in teroristične organizacije po padcu komunističnega diktatorja Ceausescua decembra 1989 in razpustitvi njegove politične policije securitate, ugotavlja romunska obveščevalna služba v svojem poročilu. Čeprav je poročilo zaupno, ga je ta teden objavil bukarestanski dnevnik Adevarul. Poročilo navaja, da je služba, ki je bila ustanovljena leta 1990 namesto nekdanje securitate, odkrila »več akcij« tujih vohunskih služb na političnem, gospodarskem in vojaškem področju. Med drugim omenja, da so člani »70

terorističnih organizacij iz 20 držav, ki so izredno aktivne in imajo veliko moč zlasti na Bliznjem vzhodu«, večkrat prišli v Romunijo, pri čemer pa ne imenuje podrobnosti ne držav ne organizacij. Dejavnosti vohunov in terorističnih organizacij so bile mozne zaradi »institucionalne praznine« med razpustitvijo nekdanje securitate in ustanovitvijo romunske obveščevalne službe, ocenjuje poročilo. Ne omenja pa aretacij, čeprav pravi, da so nekatere sumljive osebe prepričali, naj zapustijo Romunijo. Romunska obveščevalna služba so me-

GRUZIJA / NOVO KRIZNO ŽARIŠČE

Nevarna razmerja v nekdanji SZ

Ali upornike res podpira Rusija?

SUKUMI - V petek je v Gruziji prišlo do novih spopadov med vladnimi enotami in abhazijskimi separatisti. Gruzijski radio je poročal, da so spopadi, ki so po besedah tiskovnega predstavnika gruzijskega obrambnega ministrstva najostrejši v zadnjih enajstih mesecih, zahtevali zivljenja najmanj 23 ljudi, vsaj 54 pa je bilo ranjenih.

Uporniki so svoj napad usmerili na abhazijsko glavno mesto Sukumi, ki so ga obstreljevali s topništvom, uporabili pa so tudi rakete. Sporočili so, da se je severno od Sukumija izkrcalo 200 komandosov, po nekaterih podatkih pa je njihovo število še precej večje; gruzijski predsednik Sevardnadze je namreč parlament obvestil o izkrcanju več kot 600 komandosov, o incidentu pa je obvestil tudi ruskega predsednika Jelcina. Tako Gruzija Rusijo ponovno obtožuje, da njena vojska podpira separatiste. Tokrat so obtožbe verjetno več kot upravičene, saj so pri napadu uporniki uporabili najmodernejša orožja, ki ga imajo po podatkih gruzijskega obrambnega ministrstva se na pretek. Orožje je ruske izdelave, zato so vsa ugotovila o njegovem izvoru odveč, vprašanje je samo, kako je prišlo v roke separatistov. Morda je na obzorju nova vojska afera, ki bo pokazala, da korupcija v ruskem vojskem vrhu

se ni konca. Obtožbe na račun Rusije se vrstijo tudi zato, ker je gruzijsko obrambno ministrstvo sporočilo, da je v noči na petek rusko-gruzijsko mejo prestopilo več kot 2000 ruskih vojakov v polni bojni opremi.

Gruzijsko vodstvo se zaveda nevarnosti položaja in morda je prav to vzrok, da so podelili predsedniku Sevardnadzeju posebna pooblastila, ki bi mu omogočala le svobodnejše izvajanje gospodarskih reform.

Parlament je njegovi želji ugodil, obseg posebnih pooblastil pa mu je še povečal, tako da lahko zdaj svobodno zamenjuje najvišje državne uradnike, razen premiera. Za svoja dejanja ni več odgovoren vladi, sprejemal pa bo lahko tudi dekrete, ne glede na to, ali jih bo vlada potrdila.

Vroče pa postaja tudi v Rusiji, kjer je samostojnost enostransko razglasil Jelcinov rojstni Sverdlovsk, ki se je oklical za »Uralsko republiko«. (Reuters)

Estoniji grozi državljanska vojna

TALIN - Ruski veleposlanik na Finskem Juri Derjabin je v petek povedal, da se položaj ruske manjšine v Estoniji nevarno slabša in zato ni mogoče izključiti možnosti izgrediv.

Estonija je sprejela zakon o državljanstvu, ki je za rusko govorečo manjšino v Estoniji izredno neugoden, saj večina od 600.000 Rusov, ki živijo v 1,6 milijonski Estoniji, državljanstva ne pridobi avtomatično, ker jih oblasti obravnavajo kot povojno imigracijo.

Že v četrtek je zakon obsodil ruski parlament, ki se je odločil, da bo sprejel posebne ukrepe za spametovanje estonskega vodstva.

Estoniski predsednik Lennart Meri se je odločil, da bo počakal s podpisom predloga, ki bi pomenil tudi začetek uradne veljave zakona. Za mnenje je prosil mednarodne strokovnjake, ki so mu priporočili, naj spremeni posamezne člene zakona.

Zaradi napetega položaja je Moskva prenehala z umikanjem svojih enot iz Estonije, estonski veleposlanik na Finskem pa je na izjavo svojega ruskega kolega odgovoril, da želijo Rusi s povzročenjem napetosti samo prikriti dejstvo, da njihova vojska še vedno ostaja v Estoniji. (Agencije)

RAZPRAVE O ŠIRITVI VARNOSTNEGA SVETA OZN

Nove članice svetovne vlade?

Vstop Japonske in Nemčije v VS ZN je vse bližje

RENE SLAMA / AFP

NEW YORK - Francija in Velika Britanija sta prvič tudi formalno potrdili pripravljenost na razpravo o možnem povečanju članic Varnostnega sveta, pri čemer pa očitno nista zeleli pretirano pospeševati razprave o spremembni statutu svetovne organizacije, ki je v veljavi že od druge svetovne vojne. Pariz in London sta omenjeno stališče objavila v petek, 24. ur po tem, ko je nedvoumno podpora sprejemu Japonske in Nemčije v VS dal Washington. O pooblastilih, ki naj bi jih imeli novi članici Varnostnega sveta, ameriški predstavniki namenoma niso zeleli govoriti natančneje, čeprav so dejali, naj bi šlo za stalni članici. Niso pa povedali, ali naj bi tudi ti dve drža-

vi imeli pravico do veta, kot jo imajo Rusija, Kitajska, Francija, Velika Britanija in seveda ZDA. Uradno je Washington doslej zavračal možnost širjenja pravice do veta tudi na nove stalne članice.

Varnostni svet sestavlja deset enakopravnih, vendar ne stalnih članic, ki se zamenjujejo vsaki dve leti. Članice VS se strinjajo, da je treba razpravo o širitvi članstva pospesiti, saj se približuje petdeseta obletnica organizacije, ki jo bodo praznovali leta 1995. Obletnica sovpada tudi z obletnico kapitulacije Nemčije in Japonske. Obe državi ustanovna listina ZN

omenja kot »sovražni«.

Razprave o povečanju stvila stalnih članic VS pa se ne ticejo le omenjenih dveh držav, pač pa bi lahko imele dolgoročne posledice na celotno organizacijo in celo njeno ustanovno listino. Poleg Japonske in Nemčije se za stalni sedež v tem pomembnem organu potegujejo še Indija, Pakistan in Indonezija, pa Brazilija, Argentina in Mehika ter Nigerija in Egipt. Iz Italije pa je slišati nezadovoljne glasove, ker tudi te države niso upoštevali v razpravah o morebitnih novih članicah VS.

Po mnenju neimenovane evropskega diplomata bi povečanje stvila

stalnih članic VS na dvajset pomenilo tudi blokado dela tega organa, saj pravice do veta po njegovem mnenju nima smisla dajati več kot petim državam na svetu.



HAITI / VOJAŠKI VRH POPUSTIL

Haitsko ljudstvo bo znova vodil predsednik Aristide

PORT-AU-PRINCE - Zadnji dogodki na Haitiju, v državi, ki je svojo neodvisnost dosegla leta 1804, kažejo, da bo haitsko prebivalstvo ponovno dobilo pred dvema letoma demokratično izvoljeno vlado pod vodstvom Jeana-Bertranda Aristida. Vojaško vodstvo je pod taktirko generala Raoula Cedrasa po sedmih dnevih pogajanjih sprejelo predlog Združenih narodov, ki predvideva, da vojaška oblast po dveh letih vladanju civilnemu predsedniku Aristidu oblast prepusti 30. oktobra letos. Nacrt svetovne organizacije, ki je dejansko ugoden za upornike, predvideva, da general Cedras odstopi;

castnikom, ki so sodelovali pri prevratu, ne bodo sodili, ZN pa bo tehnično pomagala pri reorganizaciji policije. Vendar pa imajo zaradi nenadnega sprejetja tega nacrtu pripadniki zakonitega predsednika Haitija se vedno pomisleke. Aristide zahteva, naj iz vlade odidejo vsi vojaški predstavniki, saj se boji, da bo vojska poskušala ohraniti nekatera področja oblasti in ovirati proces demokratizacije. »Ni dovolj, da odstopi samo general Cedras,« poudarja Aristide, ki je vojsko obtožil odgovornosti za poboje več tisočih predsednikovih pristav v obdobju po državnem udaru. (Z. P. in agencije)

ES / POMOČ ZA NERAZVITE

Vsi bi bili reveži

Različni predlogi, kdo naj bi dobil denar iz posebnega sklada Evropske skupnosti



Tudi v Evropi ni poskrbljeno za vse (Foto: S. Živulović / TRIO)

BRUSELJ - V petek so se zbrali ministri za območne zadeve Evropske skupnosti, pogovarjali pa so se o pereci temi, ki buri duhove večine revnih evropskih drža. Razpravljali so namreč o pomoči Evropske skupnosti najrevnejšim področjem.

Za delež pri delitvi 141 milijard ekujev vrednega posojila se bodo potegovali prav vse države, saj oblak gospodarskega upadanja in brezposelnosti že dolgo visi nad državami članicami.

Za pomoč se potegujejo tudi Nizozemci, čeprav je Nizozemska visoko razvita in obetavna. Statistični podatki neusmiljeno kažejo, da država kljub obetom in dobri gospodarski osnovi vztrajno drsi na seznamu najbogatij evropskih držav.

O dokončni razdelitvi pomoči bodo odločali pozneje na sestanku izvršilne komisije Evropske skupnosti, ki bo svojo odločitev oprla na nacionalne in regionalne kazalce, svoje odločitve pa bo morala predstaviti tudi vladam držav članic.

Ključni del petkovnega srečanja je bilo sprejetje nove liste najbolj nerazvityh področij Skupnosti. Belgija in Velika Britanija sta si prizadevali, da bi na seznam drža, med katere bodo razdelili kar 70 odstotkov sred-

stev iz strukturalnega fonda Evropske skupnosti, pripisali se provinco Hainaut, Merseyside, škotsko Visokogorje in Otocje. Predlogu se je ostro uprla Nemčija, ki trdi, da bi morala Skupnost najprej poskrbeti za skrb zbujajočo revščino v nekdanji Vzhodni Nemčiji.

Irska je zagrozila, da bo pri glasovanju o sprejetju finančnega osnutka novega strukturalnega fonda uporabila veto, saj zahteva, da ji Evropska skupnost ponovno nameni 13,5 odstotka sredstev sklada - enako kot v preteklem obdobju. Irski zunanji minister Dick Spring je novinarjem povedal: »Prišli smo, da si zagotovimo tisto, kar so nam obljubili v Edinburgu.«

Lanskega decembra se je vrh Evropske skupnosti odločil, da bo za obdobje do leta 1999 podvil pomoč najrevnejšim državam - Grčiji, Portugalski, Irski in Španiji -, niso pa povedali, v kakšnem razmerju bodo delili pomoč omenjenim državam.

Kot kaže, se je negativni predznak revščine v evropskem političnem svetu izgubil v težkih milijardah, saj se danes evropske države prav trudijo, da bi lahko dokazale, kako revne so. (Reuters)

TEDENSKI KOMENTAR

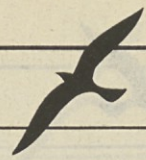
Navidezni dogodki tedna

BARBARA KRAMZAR

Navidezno se vse v mednarodni politiki dogaja v Iraku, Bosni in Somaliji. Celo teden se je začel s se eno kaznovano odpravo na Irak, ce si dovolimo ste-tje od minule sobote zvečer. Ameriske vojske ladje so iz Perzijskega zaliva in Rdečega morja izstrelile rakete »tomahawk« na samo središče moči predsednika Sadama Huseina, stavbo njegove obveščevalne službe, in iraskega voditelja poučile, naj si ne dovoli premisljevati o kakšnih terorističnih akcijah, pa naj bo to nameravani atentat na nekdanjega ameriškega predsednika Georga Busha ali pa podtaknjene bombe v ameriških velemissih. O Somaliji bremo na prvih straneh časopisov o čudnih odgovorih lokalnih veljakov na clovekoljubno odpravo mednarodne skupnosti, ki jih je odresila lakota: v petek so nevhvalezni somalski uporniki streljali na italijanske pripadnike modrih celad. Z Irakom in Somalijo pa lahko tekmuje po pozornosti medijev samo se Bosna. Ze rutinska ameriska vojska operacija v Iraku je poleg tega takoj dvignila popularnost predsednika Billa Clintona med njegovimi državljani. Zato bi morda lahko bralci, poslušalci in gledalci napacno sklepali, da se stvari dogajajo tam. Na srečo se bo sredi prihodnjega tedna v Tokiu zacelo vrhunsko srecanje najbogatejših držav sveta, ki bo mednarodne zadeve pravilneje razvrstilo po pomembnosti.

Samo zasedanje sedmerice bo seveda samo se en »veliki spektakel«, kot se iz vrhunskih srečanj tokijske vrste rad ponorčuje francoski predsednik Mitterrand, in ne bo resilo nobene od perecih zadreg mednarodnega gospodarstva in politike. Se enkrat pa bo kričece opozorilo na pravo areno sodobnega sveta: na boj za svetovni prestol, s katerega se določajo pravila obnasanja, kaznujejo neposlušni in - kolikor je le mogoče - usmerja denar v vlada-rjeve blaginje. Zgodovina nerada z jasno crto omejuje posamezna obdobja, toda ob oziranju nazaj lahko z nekaj statistične napake ocenimo, da se je »stara svetovna ureditev« zacela podirati ze s kubanskimi krizami v začetku 60. let, pa čeprav tedaj tega nihče ni

opazil, se zahodne obveščevalne službe ne, ki so se tik pred padcem berlinskega zidu ocenjevale, da je gospodarska moč Sovjetske zveze enaka britanski. Samo Sovjetska zveza, ki je zaradi ameriških groženj odstranila rakete s Kube, je vedela, da je močna samo se vojsko. Opa-zovalci se sprasujejo, ce se zdaj zgodovina morda ne ponavlja z Združenimi državami Amerike. Tudi Amerika je v nasprotju z zadnjimi stiriimi desetletji, ko je suvereno obvladovala svetovni gospodarski, vojaški in s tem tudi politični prostor, zdaj vse bolj samo se vojska supersila sveta. Samo Washington si lahko privoči kaznovanje iraskega Sadama ali somalskega Aidida, Bosno pa kljub vsej krivici in grozotam pusti v srbskih - in v zadnjem času v osrednjem delu vse bolj srbsko-hrvaskih - krempljih, kot da bi imeli tako kot v starih casih proti komunizmu zdaj nekaj proti vsemu muslimanskemu, pa naj gre pri tem za tako blago razliko kot v Bosni. Pri svojih pravih tehnikah za svetovni vpliv v prihodnosti, pri Japoncih in Nemcih, pa se morajo Američani po novem pogajati in vcasih celo prositi. In ni vec nujno, da Tokio ali Bonn ameriskim prošnjam tudi ugodita. Zato se bodo japonski vladajoči krogi na bliznjem vrhunskem srečanju G-7 izgovarjali, da svojih trgov ne morejo odpreti ameriskim izdelkom zaradi hudih korupcijskih skandalov na najvisjih političnih mestih in z njimi povezano krizo v državi. Američani pa jim ne bodo mogli nic. Se naprej bodo lahko nemočno opazovali svoj naraščajoči primanjkljaj v državnih blagajni, s tem povezano finančno odvisnost od tujine in uspešnejšo gospodarsko organiziranost tistih družb, ki se ponašajo s konfucijansko tradicijo. Ameriški način življenja pa je ta teden prinesel se en izpad skrajnega individualizma, ko je neki poblazenli clovek v San Franciscu »rešil« svoje notranje dileme s pokolom osmih naključnih sprehajalcev. A tudi Američani imajo se velike možnosti v igri za najmočnejšo državo prihodnosti, saj se partija pokra sele dobro zacenia - Bosne, Iraki in Somali - se v njej samo motece malenkosti, ne glede na stvilo zrtev.



SOMALIJA / KLJUB OČITKOM AMERIČANOV

Do sedaj so Italijani spretno krmarili v somalskem peklu

Vzpostavili so dobre odnose z ljudmi in celo s klanskimi voditelji, kar je marsikoga motilo, saj so uresničevali svojo misijo brez izzivanj in žrtev

RIM - Italijanska vojska misija v Somaliji »Ibis« se je začela 11. decembra, ko so iz Livorna in Brindisija izplule prve italijanske vojne in transportne ladje. Ze od samega začetka pa je bilo jasno, da si italijanske prisotnosti ne želijo predvsem Američani in le v manjši meri razni somalski klani, ki so Italiji očitili, da je podpirala režim somalskega

predsednika Siada Barreja. 23. decembra se je v Mogadišu izkrcalo prvih 300 italijanskih mornariskih strelcev, Američani pa so dovolili italijanskim transportnim letalom pristane na mogadiskem letališču. »Ibis« je tako postal operativen. Italijanski kontingent se je namestil v Baladu na cesti iz Mogadiša v Dzalasi in prevzel nadzor

vo nad severovzhodnim območjem Mogadiša do Bula Burtija in El Dereja. Svojo prisotnost so Italijani iz meseca v mesec večali, tako da italijanski kontingent šteje sedaj kakih 2400 moških pod poveljstvom generala Bruna Loija. V začetku so bili vojaki v glavnem prostovoljci in profesionalci padalske brigade Folgore, bataljona Col Moschin in mornariški

strelci bataljona San Marco, kasneje so se jim pridružili se inženirci, vezisti, aviatarji in karabinjerji, z rotacijo pa so v Smalijo prihajali tudi pripadniki drugih rodov kopenske vojske.

Glavno udarno moč italijanskega kontingenta sestavlja 32 bojnih gosenicarjev, 4 lahkih oklopnikov Centauro, 31 oklopnikov Fiat 66 in 10 tankov M-60, zračno kritje pa zagotavlja 13 protitankovskih helikopterjev. Do sedaj so Italijani izvedli kakih 200 »prečesavanj terena«, med katerimi so zaplenili 3.200 kosov orožja od pistol, pušk in strojníc do minometov, raketo-metov, netržajnih topov in havbic ter ogromne količine municije, tako da so ameriška namigovanja o »pretirani previdnosti« neumestna. Seveda se Italijani niso spuščali v nesmiselna izizivanja, prav tako niso nosili svojih glav na prodaj, kar pa je bilo za nekatere skoraj nepojmljivo, vzpostavili so se kar dobre odnose tako z ljudmi kot z voditelji raznih klanov. Prve resne težave so Italijani občutili po 5. juniju, ko so Aididovi pristasi ubili 23 pakistanskih modrih celad in so Američani začeli s svojimi represalijami. Pred tem so imeli Italijani brez lastnih iz-

gub več kot 100 oboroženih spopadov, resili pa so tudi skupino pakistanskih modrih celad, ki so jo Somalci obkolili. Kot receno, so se zapletli začeli, ko so Američani začeli s svojimi jurišnimi helikopterji in »letečimi topnjačami« AC-130 uničevati oporišča in skladišča Aididovih pristasev, ki jih krivijo smrti 23 pakistanskih modrih celad. Da bo prislo do zapletov, pa je bilo jasno, ko so 22. junija ameriški helikopterji posegli tudi na območju, ki ga nadzira italijanski kontingent, kar je bil najzgovornejši dokaz, da Američani Italijanom ne zaupajo.



Italijanski helikopterji so ranjene vojake, ki so jih zadeli somalski ostrostrelci v včerajšnji nesrečni akciji zaplembe orožja, dovžali predvsem v švedsko mogadisko bolnišnico, ker v ameriški ni bilo več prostora (Telefoto AP)



Pred posegom ostrostrelcev so Somalci Italijane dočakali s kamenjem (Telefoto AP)

NAJVEČ ITALIJANOV PADLO V OKVIRU ČLOVEKOLJUBNIH OPERACIJ

Težak krvni davek Italijanov

RIM - Krvni davek italijanskih oboroženih sil, angaziranih v mirovni misijah, je vse višji. V Somaliji je v zadnjih mesecih umrl en italijanski vojak, ki ga je po naključju ranil soborec, medtem ko je bilo v bivši Jugoslaviji v letu 1992 ubitih 8 italijanskih vojakov.

Do najhujšega napada proti italijanski vojski je prislo leta 1961 v Kinduju, v Kongu, danes Zairu: pobili so 13 italijanskih letalcev, njihova trupla pa razkosali. V okviru akcije OZN so sodelovali pri prisananju človekoljubne pomoči.

Marca 1983 so v Libanonu gverilci napadli patroljo italijanskih vojakov medna-

rodnih mirovni sil. V napadu so bili ranjeni trije mornarji in podoficir, približno uro zatem pa so napadalc streljali tudi na reševalce in ranili se dva oficirja in enega podoficirja. Nekaj dni zatem je zaradi ran umrl 20-letni mornar. V Dubaju so februarja 1991 zabodli mornarja z ladje Stromboli, ki je sodelovala v akciji v Zali-vu. V zalivski vojni sta bila tudi ujeta letalca Bellini in Coccione januarja 1991. Iz ujetnistva sta prisla sele ob koncu vojne, marca 1991.

Nekoliko težje so doslej italijanske izgube v bivši Jugoslaviji. Januarja 1992 je lovec srbskega letalstva sestrelil v okolici

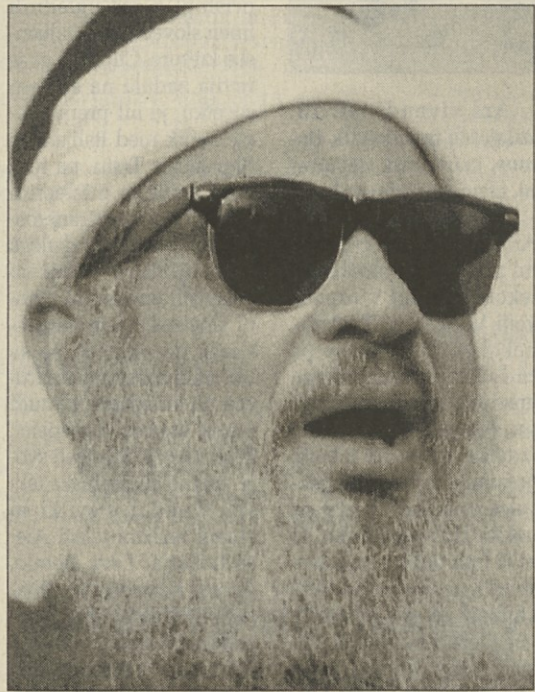
Varazdina italijanski helikopter, ki se je vračal iz Sarajeva v Zagreb. Umrla so stiri Italijani in en Francoz, ki so kot opazovalci ES imeli nalogo nadzirati prekinitev ognja med Srbi in Hrvat.

3. septembra 1992 je v okolici Sarajeva raketa zadela letalo, ki je prevažalo 4.500 kg volne za bosansko prebivalstvo. V napadu so umrli stiri letalci.

V Somaliji je bil 22. junija letos ranjen neki italijanski padalec. Ko so italijanski vojaki skusali poseči v nered med prebivalstvom, ga je zadel naboj s solzilem, ki ga je izstrelil helikopter ameriških sil proti skupini somalskih demonstrantov.

ZDA / PO BEGU

Šejk Rahman se bo predal agentom FBI



NEW YORK - Zvezno pravosodno ministrstvo je odredilo aretacijo slepega šejka Omarja Abdela Rahmana (na sliki AP), ki ga vsi smatrajo za duhovnega pobudnika atentata na newyorški World Trade Center in poskusa atentata na Steklo palaco OZN.

Kot je navedla televizijska mreža ABC, pa bodo tega verskega fanatika obtožili le kršitve ameriških imigracijskih zakonov, ker ni javil, da ima tri žene in da je bil aretiran v Egiptu. Njegov glasnik Mohamad Medhi je poudaril, da je predsinocnjim povedal, »da je šejk psihološko str...« Ce ga bodo aretirali, se bo uprl morebitni ekstradiciji v Egipt, kjer bi bilo njegovo življenje v nevarnosti. Njegova odvet-

nica Barbara Nelson pa je napovedala, da se bo šejk Rahman vsak trenutek predal oblastem. Predsinocnjim mu je uspelo zbežati pred funkcionarji ameriškega urada za imigracijo in agenti FBI, kar bo nedvomno se obtežilo njegov pravi položaj. Vsekakor pa je slepi šejk za ameriško upravo pravi vroc kostanj, kar potrjuje sklep, da ga obtožujejo le kršenja imigracijske zakonodaje in ne scuvanja k atentatom. Brzkone ga ne bodo izročili Egipcianom, ker bi to povzročilo prevelike zaplete, sam pa se noče vrniti v rodni Sudan, tako da bodo morali poiskati kako kompromisno rešitev, ki ne bo povzročila srda ameriških islamskih integristov.

IRAN / POTEM KO JE HOMEINI PREPOVEDAL VSAKO OBLIKO KONTRACEPCIJE

Demografska rast skrbi versko naravnane oblasti

TEHERAN - Se do pred kratkim je bila tabu tema, sedaj pa močno zaskrblja iransko vladno in se o njej vse več govori. Demografska rast je ena od najbolj zgornjih in družbeno najbolj perečih vprašanj, s katerimi se zadnji čas spoprijemajo teheranske oblasti.

Skokovita demografska rast je postala tako aktualna, da je o njej novinarjem spregovoril celo minister za zdravstvo Reza Malekzadeh. Na tiskovni konferenci je seveda takoj »opravičil« sedanji iranski režim: demografska rast je vprašanje, ki ga je sedanja vlada »podedovala« se od zadnjega perzijskega saha Reza Pahlavija. V letih od 1976 do 1986 (saha so strmoglavili leta 1979)

naj bi znašala letna demografska rast 3, 9 promila prebivalstva. Po mnenju zahodnih opazovalcev naj bi bila stopnja letnega prirastka se večja, in to predvsem od leta 1980 do leta 1985, ko je teokratsko vodstvo ajatulah Homeinija prepovedalo vsako obliko kontracepcijskih sredstev. Zahodni demografski izvedenci tudi omenjajo, da je bil saha Reza Pahlavi dokaj pozoren na demografsko vprašanje, in to predvsem v urbanih naseljih.

»Sveta vojna« proti Iraku je se povečala »rodnost« države. Otroci so postali »sinovi domovine«, vlada je takrat podpirala naraščanje rojstev.

Sele leta 1988 so teheranski voditelji sprevideli

nevarnosti skokovite demografske rasti za povečano obubožano iransko gospodarstvo. Oblasti so izdelale petletni »demografski nacrt«, s katerim jim je uspelo vsaj deloma zajezi naraščanje prirastka. Le-ta se je »skril« na 2, 8 promila letnega prirastka, po mnenju samih iranskih oblasti pa bo v prihodnjih petih letih spet poskočil celo do 3, 4 promila, ce ne bodo sprejeli novih omejevalnih ukrepov. Izvedenci utemeljujejo svoja predvidevanja s sledecim podatkom: v prihodnjih letih se bo zvišalo število rodni žensk od sedanjega 13, 6 milijona na kar 16 milijonov.

V takem položaju je težko verjeti obetom iranskega ministra za zdravst-

vo in njegovih sodelavcev, ki upajo, da jim bo kljub vsemu uspelo zajezi naraščanje rojstev pod mejo 2 promilov. Malekzadeh in njegovi opirajo svoja upanja na nekatere zakone, ki jih je parlament že odobril. Ti zakoni prizadenejo predvsem ženske. Zenska, ki bo po treh otrocih se zanosila, bo ob vse priljubljene in ob porodniški dopust, za porod pa si bo morala »izprostiti« lastni dopust.

Ob tem velja omeniti obsežno informativno akcijo z razdeljevanjem brezplačnih kontracepcijskih sredstev, nadzorstvo nad rojstvi je postal obvezni solski predmet, veliko pa je tudi reklame za sterilizacijo tako moških kot žensk.

Po zadnjem ljudskem štetju naj bi živele v Iranu 56.881.722 ljudi. Stevilka ni zaskrbljujoča, saj so oblasti predvidevale, da bodo popisale nad 60 milijonov ljudi. Bolj zaskrbljujoča je vsekakor prihodnost. Po nekaterih izračunih naj bi prebivalstvo Irana v prvih letih prihodnjega tisočletja poskočilo celo nad 100 milijonov ljudi, to pa zato, ker je kar 60 odstotkov prebivalcev mlajših od 17 let. Izvedenci se torej boje, da bo v prihodnjih letih ta val mladostnikov in otrok pljusnil z vsem svojim rodni potencialom na plan in »preplaval« Iran z morjem novih Irančanov. Ce bo do tega prislo, bo nekdanji saha-vi državi res trda predla...

MEHIKA / NASEDEL NORVEŠKI TANKER

Žveplena kislina ogroža obalo



Reševalci z jeklenkami kisla, ki jih bodo rabili ameriški tehničniki, ko bodo poskušali z nasedlega norveškega tankerja Betula pred plažo Azul pri Lazaru Cardenasu pretočiti 4 tisoč ton žveplene kisline. Izvedenci upajo, da jim bo to uspelo in bodo tako preprečili ekološko katastrofo (AP)

NOVICE

Sindikat sviri pred kompjutersko boleznijo

LONDON - Med britanskimi uradniki se siri »huda epidemija«, ki naj bi znatno vplivala na delovne sposobnosti pred kompjuterjem sedecih oseb. Tako so včeraj posvarili britanski sindikati Trades Union Congress (TUC), za katere se v uradih z vznemirljivim ritmom siri kompjuterska bolezen, znana kot »rsi« (repetitive strain injury, okuženje z repetitivnim stresom). Po besedah eksperta sindikatov TUC, Dicka Pickeringa, se mora okrog sto tisoč uradnikov vsako leto zateči k zdravniku zaradi bolečin v rokah in dlaneh, ki jih povzroča repetitivna raba računalnikove tipkovnice. Kljub tako očitnim znakom epidemije - je dodal Pickering - večina delodajalcev ne ukrepa za preprečevanje obolenja, ki lahko v najhujših oblikah privede celo do stalne invalidnosti. Po podatkih sindikatov se kar sedem na deset uradnikov pritožuje nad bolečinami v dlaneh in prstih, ki so neposredno povezane z večurno neprekinjeno rabo kompjuterja. Ce ne bomo ukrepali - opozarja Pickering - bo ta grda bolezen prizadela na tisoce uradnikov in jim povzročila trpljenje in invalidnost. Primer trajne invalidnosti je prav sedaj v razpravi na londonskem sodišču, na katerega se je prizivom obrnil nek novinar agencije Reuters, ki mu je »repetitivni stres« pohabil roke. Mozak, 44-letni Rafiq Mughal, je dve leti delal naslove, ki zahtevajo stalno uporabo videa. Zadnja stiri leta ni mogel več delati zaradi hudih bolečin v rokah, ki mu preprečujejo tudi najpreprostejše geste, kot npr. obračanje ključa v ključavnici, zato je od delodajalca zahteval odškodnino za invalidnost. Delodajalec je bil s tveganjem, ki ga prinaša stalno delo ob kompjuterju, seznanjen, vendar ni posegel, da bi to tveganje odstranil ali vsaj omejil.

Reuters seveda odklanja vsakršno odgovornost, vendar je medtem organizirala delo tako, da imajo zaposleni na desku vsake dve uri dela 15 minut premora. Izid legalnega boja, ki ga je začel Mughal bo lahko vplival na usodo stotin ostalih novinarjev in tisocev kompjuterskih uradnikov, ki čakajo na odškodnino, ker jih je prizadel repetitivni stres. Pravdo podpira tudi sindikat britanskih novinarjev NUJ.

Milijonska globa za narisano marihuano

VICENZA - Vec kot 16 milijonov globe je moral placati nek trgovec v Vicenci, ki je v izlozbi svoje prodajalne razstavil »skate board« (deska s kolesci) okrasen z listom marihuane. Mozak je s tem nehote kršil 84. clen zakona Jervolino-Vassalli, ki ga spomladanski referendum ni razveljavil in ki strogo prepoveduje reklamiziranje mamil. Karabinjerji so »nezanito« desko opazovali vec dni, nato pa so stopili v akcijo in trgovcu naložili globo, ki znaša sicer komaj tretjino najvisje denarne kazni za ta prekrsek.

IZ TUJINE

Eros ne more skriti svojih let

LONDON - Eden najslavnejših kipov na svetu, kip Erosa, ki stoji v središču Londona, je (v torek, 29. junija) praznoval bleščečo obletnico, saj je minilo natanko sto let, kar so postavili tega angelčka z razpetimi krili in lokom v rokah na kraj, kjer zdaj stoji. Stevilne osebnosti iz sveta odrskih desk in medijev so si delile kose velikanske torte ob zvoških glasbe orkestra Kraljeve akademije in ob utripajoči svetlobi neonskih napisov »Vse najboljšee«. Kip Erosa, ki je eden prvih kipov iz aluminija, so naročili kiparju Alfredu Gilbertu, da bi z njim po-castili spomin na clovekoljuba in družbenega reformatorja iz 19. stoletja, grofa Shaftesburyjskega, sedmega po vrsti. Kip naj bi po prepričanju avtorja predstavljal »angela krščanskega usmiljenja«, vendar mu Londončani tega niso nikoli priznali, saj so v njem vedno videli le Boga ljubezni. A kljub božji eksistenci Eros ne more skriti svojih let, ki so se zlasti pokazala v zadnjem obdobju zaradi onesnaženosti okolja in različnih sevanj, ki so zarezala precejšnje razpoke - brazgotine v njegovo levo nogo, prav v tisto, na kateri stoji. Kip je bil v tako slabem stanju, da so številni izvedenci predlagali, naj bi naredili odlitek, izvirnik pa varno shranili v muzeju, kar ne bi bilo posebej težko, ker so se zmeraj ohranjeni izvorni kalupi. Vendar pa so westminsterske oblasti zavrnile takšno rešitev in so se raje odločile za njegovo čiščenje in popravilo, ki je stalo kar 75.000 dolarjev. (AFP)

Kitajska končno pozdravila Konkubino

PEKING - Film Zbogom, moja konkubina, ki je prejel letošnje Zlato palmo na letošnjem filmskem festivalu v Cannesu, je dobil dovoljenje za predstavitev in predvajanje na Kitajskem letos poleti, je v sredo objavil dnevnik iz Shanghaja. Avtor filma je Chen Kaige, eden izmed najslavnejših kitajskih filmskih ustvarjalcev. Film bodo predvajali od avgusta dalje v Pekingu, Shanghaju, Cantonu in Tianjinu, kakor tudi v drugih večjih mestih.

Dovoljenje je bilo predmet živahnih polemik v okviru političnega vodstva Kitajske. Nasprotniki predvajanja filma so mu namreč očitali, da je dejavnik destabilizacije dežele in družbe. Film prikazuje prizore, ki potekajo med kitajsko kulturno revolucijo (1966 do 1976), ko so Mao Zedongove enote rdeče garde zagotavljale strahovlado. Današnji režim označuje to obdobje kot napako. Razen tega se v filmu pojavljajo tudi homoseksualni prizori. Zadevo so obravnavali v najvišjih krogih države in komunistične partije, saj je kitajski predsednik in partijski generalni sekretar Jiang Zemin celo pisal Dengu Xiaopingu in ga povprašal za mnenje, pravijo dobro obveščeni krogi. Vendar pa veliki vodja ni odgovoril.

Ko sta maja Zlato palmo dobila ex aequo Zbogom, moja konkubina in Klavir novozelandske režiserke Jane Campion, so bile oblasti v zadregi in dogodka skoraj niso komentirale. (AFP)

Nasilje in televizija

WASHINGTON - Televizije in najmočnejše ameriške televizijske hiše: ABC, CBS, NBS in Fox so na skupni tiskovni konferenci predstavile dvoletni načrt »pocasnega zmanjševanja nasilja na televiziji, predvsem v reklamnih splošnih«. Televizijske hiše so morale popustiti pod stalnim pritiskom javnega mnenja, Kongresa in zaskrbljenih staršev. Uvedli so tudi novost, da si bodo starši lahko ogledali reklame pred prvim predvajanjem. Nekaj parlamentarcev je predlagalo, da bi za televizijo veljala ista pravila kot pri kinematografih, kjer je vsak film označen, komu ne priporočajo ogleda. Tako bi starši lahko sami presodili, če je program primeren za njihove male ljubljence. (AFP)

NA KRATKO

Ana Monro potuje v Delfe na Madžarsko

GYULA - Od 23. junija do 3. julija je v madžarskem kopalisku - turističnem mestecu Gyula ob romunski meji potekal poletni festival, na katerem je sodelovalo tudi ljubljansko gledališče Ana Monro, in to v mednarodnem gledališkem projektu »Pot v Delfe«, pri katerem so bila udeležena tudi alternativna gledališča iz Poljske, Ceske, Estonije, Danske, Madžarske, Velike Britanije, Nemčije in Svice. Projekt je bil koncipiran kot ritual, v katerem so v obliki lastnih predstav različna gledališča postavljala vprašanja delfskemu prizorišču. Na ta način so dobili mozaik popolnoma različnih podob, ki so bile po nadrealni logiki in s pomočjo čestno - gledališke obrti vendarle prepletene v harmonično celoto. Celoten projekt je bil razdeljen na šest dni nastopanja, od slovesnega prihoda v mesto prvi dan do odgovora delfskega preročisca zadnji dan, gledališče Ane Monro pa je bilo zadolženo za izvedbo slovesnega prihoda v mesto. Z Madžarske bo celoten gledališki konvoj prišel tudi v Ljubljano, kjer bo v imel v ponedeljek, 5. julija izpred Metalke promocijsko parado (režija Gledališče Ane Monro), v torek, 6. julija pa s pricetkom ob 20. uri na Saneh na Grajskem hribu glavno pred-

stavo, ki jo bo režiral ceski režiser Peter Scherhauser iz gledališča Husa na prazniku iz Brna. (M.T.)

Kaplan Martin Cedermac v francoščini

PARIZ - Po zaslugi pariškega Slovence, fotografa in kulturnega delavca Evgena Bavcarja je letos v Parizu pri založbi Les Éditions du cerf v francoskem prevodu izšlo delo slovenskega pisatelja Franceta Bevka Kaplan Martin Cedermac. V francoščini je delo, ki je izšlo pod naslovom La langue intime (Intimni jezik) prevele Zdenka Stimac, predgovor pa je napisal Evgen Bavcar. V predgovoru je Evgen Bavcar predstavil pisatelja, katerega življenje je bilo zaznamovano z bojem za slovenstvo in slovensko kulturno identiteto, ki je bila v različnih zgodovinskih obdobjih pogosto ogrožena. Bavcar je podal tudi kratko zgodovino Slovencev, ki so skozi zgodovino živeli pod različnimi tujimi državnimi tvorbami - Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo. Problem kaplana Cedermaca, slovenskega vikarja pod fašistično diktaturo, ki kljub pretečim represijam opravlja verske obrede v slovenskem jeziku, je simbol celotnega naroda, ki je dolga leta jecal pod tujimi oblastniki. Prav zato, je napisal Bavcar v uvodni besedi, ker jezikovne manjšine se da-

nes obstajajo in je njihov položaj se vedno zelo krhek, je knjiga pomembna ne le za Slovence, ampak za vse evropske narode in kulture. (V. S.)

Vojna in kulturna dediščina

LJUBLJANA - Vojna in kulturna dediščina na Hrvaškem sta bili v torek, 29. junija glavni temi na predavanju Miljenka Domjana, direktorja Zavoda za zaščito kulturnih spomenikov iz Zadra, ki je bilo v Narodni galeriji. Vojna je pojem za uničevanje, razbitine, pogorisa in žrtve, vendar se ljudje ponavadi njenih grozot zavemo šele, ko se boji in uničevanja odvijajo zelo blizu, v domačih, znanih krajih. Sibenik, Zadar in opevani Dubrovnik so prav gotovo mesta, ki jih pozna vsi prebivalci bivše Jugoslavije, tako tisti, ki jih uničujejo, kot tisti, ki jih obkrujujejo in jih skušajo rešiti in obnoviti. Domjan je največja uničevanja Zadra, mesteca, ki je bilo skoraj do temeljev porušeno že v drugi svetovni vojni, doživel v živo. Na predavanju je skušal z diapozitivi pokazati le del uničenega, morda celo neobnovljivega kulturnega bogastva Hrvaške. V Stolu in Novigradu na primer so cetniske horde poskrbele za popolno uničenje. Obnova mest se je že začela, saj se za ohranitev kulturnih in zgodovinskih bi-

serov, kakršen je Dubrovnik, bori in zavzema ves svet. Vendar pa se skoda povečuje tudi sedaj, je dejal Domjan, ko ni več vsa kodnevnih močnih napadov na mesta, saj je veliko prelepih cerkev in samostanov spremenjenih v humanitarne centre za begunce. Sonce bo nedvomno zopet posijalo za Hrvaško, je dejal Domjan, in upajmo, da se do takrat ne bo povečalo število porušeni mest. (T.L.)

Pesniški večer z Ralphom Angelom

LJUBLJANA - V sredo (30. junija) so v prostorih Društva slovenskih pisateljev pripravili prijateljsko srečanje z ameriškim pesnikom, sicer direktorjem oddelka za kreativno pisanje na losangeški univerzi, Ralphom Angelom. Ralph Angel je kot Fulbrightov stipendist name-raval obiskati Bosno in Hercegovino, zaradi znanih razlogov pa ta pot ni bila mogoča in tako mu je DSP ponudilo možnost, da nekaj časa preživi v Sloveniji. Ameriški poet je po svojem izvoru pripadnik etnične skupnosti sefardskih Judov, katerih majhna enklava živi tudi na območju BiH. Pogovor z ameriškim gostom je povezoval Ales Debeljak, ki je med drugim tudi povedal, da avtorjeva etnična identifikacija v njegovi poeziji ni eksplicitno prisotna, opazna pa je v gra-

jenju njegovega pesniškega sveta. Poezija Ralpa Angela sicer ni popolnoma nezna-na slovenskim bralcem in pesnikom, saj je ena izmed njegovih pesmi v prevodu Jureta Potokarja izšla pred časom v Novi reviji, v posebni predstavitvi pod naslovom Ekologija in ameriška poezija. (V. S.)

Jože Skubic in Slapovi zmagali na festivalu domače glasbe

VURBERK - Prizadevni člani Turističnega društva Vurberk so ob pomoči Radia Maribor, Agencije Gerzina Videoton in tednika Kaj potrdili lanskoletno

obljubo in uspešno izvedli drugi festival slovenske domače glasbe ansamblov z diatonično harmoniko in vecglasnim petjem Vurberk '93. Izmed 22 prijavljenih ansamblov je festivalna komisija izbrala 15 ansamblov, ki so nastopili na novem uveljavljajočem festivalskem prizorišču grajskem dvorišču Vurberka. Vsi ansambli so s skladbami tudi uvrščeni na festivalsko kaseto, ki je izšla na festivalski večer v zalozbi Videotona Maribor. Lanskoletni zmagovalac Jože Skubic in ansambel Slapovi (na sliki) je ponovil uspeh in s skladbo Na dopustu priigral zlatega zmaja in prvo nagrado občinstva. Drugo nagrado občinstva in srebrnega zmaja so dobili Bratje iz Oplotnice za skladbo Ko se zmrči, za izvedbo pa so si prisluzili tudi prvo nagrado strokovne komi-

sije. Tretjo nagrado občinstva in bronastega zmaga so prejeli Fantje izpod Rogle za skladbo Pesem moji mami, osvojili pa so tudi drugo nagrado strokovne komisije za izvedbo. Tretjenagradi po izboru strokovne komisije so Primorski fantje, posebno nagrado te komisije za izvedbo med ansambli z dvoglasnim petjem pa je prejel ansambel Vrtnica. Za najboljšo skladbo je bila proglašena viza Sreče komponista Simona Legnarja in besedilopisca Ivana Malavasića in v izvedbi ansambla Simona Legnarja. Nagrado za najboljšo besedilo pa je prejela Brigita Kobe za pesem Ob krušni peči. Prireditve sta vodila Danica Godec in Jenez Toplak, v času stetja glasov pa je nastopil Kwartet Do s programom narodnih pesmi. (D. P.)



MUSICAL / PRVA PONUDBA MEDNARODNEGA FESTIVALA OPERETE

Z vseh vidikov odlična predstava

Cabaret - gre za koprodukcijo gledališča Verdi

in skupine Compagnia della Rancia - je priredba "klasične" postavitve

BREDA PAHOR



Prizor iz Cabareta - musicala nenavadno angažirane vsebine

vseh vidikov odlična predstava. Zaenkrat se tega se niso povsem zavledli Trzanci, ki nadvse ljubijo »pravo« opereto in za katere je musical »premoderen«.

Cabaret je musical neobičajno angažirane

vsebine, ki jo trzaska postavitev povsem spoštuje in kvalitetno izpove. Zgodba je znana, saj se je na tekst Johna van Drutena oz. na pripovedi Christopherja Isherwooda oslanjal, ceprav bolj prosto, tudi

Bob Fosse, ki jo pripravil svoj sloviti film, v katerem je nepozabno zablestela Liza Minelli. In tudi »trzasko« Sally Bowles, odlično in prikupno Mario Lauro Baccarini ze kujejo v zvezde. Očitno namigo-

vanje na rasno oz. versko nestrpnost pa daje glasbeni komediji nujen pridih aktualnosti, ki pa je vsi ne znajo ali nočejo ceniti. Opozaranja na zlovesce narascanje ne nasilja, ki so ga v letih '30 v Berlinu utešali nacisti, ima za Italijo, pravzaprav za celo Evropo veliko globji pomen od beznega, v glasbo ovitega pogleda v lastno zgodovino, saj so nacistična gesla in napisi s kljukastim krizem vred stvar današnjih dni.

Trzaski Cabaret - gre za koprodukcijo gledališča Verdi in skupine Compagnia della Rancia - je priredba »klasične« postavitve, ki so jo leta '66 pripravili Joe Masteroff (besedilo), John Kander in Fred Ebb (songi in glasba) in Harold Prince (režiser in producent). Za tokratno priredbo je songe priredil Michele Renzullo, tekste pa režiser Saverio Marconi. Kot koreografinja je z Marconijem tudi tokrat sodelovala Baayork Lee, scena je prispeval Aldo De Lorenzo, kostume pa Zaira De Vincentiis. Zaznaven je tudi doprinos dirigenta Petra Howarda, velikega specialista v tem znanju, medtem ko je zbor gledališča Verdi pripravila Ine Meisters.

Za nastopajoče bi lahko mirno rekli, da so vsi odlični, vendar pa je treba se posebej pohvaliti Mario Lauro Baccarini kot Sally Bowles, njenega partnerja v kabaretu Gennara Cannavacciuola, »dekleta Kit Kat Kluba« Danielo Pezzi, Renato Fusco, Pamela Pagani in Eliso Santarossa in Carla Realija v vlogi Herra Schultza.

IZŠLO JE... / REVIJE



Intermezzo - revija za glasbo in modo, vzorčna številka, uredniški odbor v ustanavljanju, glavni urednik Mitja Reichenberg, oblikovanje Loti Marvin - Vale, založnik Intermezzo Celje, tisk Cetis Celje, cena: 370 SIT.

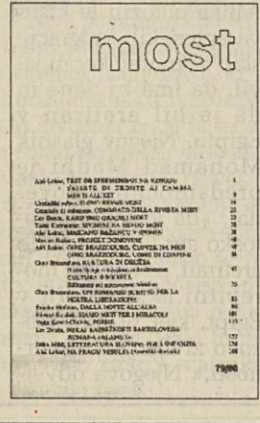
Vzorčna izdava nove slovenske revije, ki kani razširjati znanja in obzorja Slovencev o klasični glasbi in manj tudi o modi oblačenja, menda ne bi smeli prestrogo soditi, že zato, ker se Intermezzu pozna, da je bil skupaj dan malce na silo, malce prehitro. Če si ob prerani predstavitvi Intermezza pomagajo z izjavami duhovnega in materialnega očeta revije profesorja Radovana Marvina, pa je prej treba kaj reči tudi o njem. Gre za kontroveržno osebnost, ki je pred leti zapustila kroge celjskih glasbenih pedagogov in se podala na zasebniška pota. Marvin ima s podjetjem Intermezzo svojo solo za male glasbene talente, hci pa je že pred časom poslal na glasbeni studij v Nemčijo. In Marvin pravi, da bo Intermezzo poučeval in seznanjal slovensko občinstvo z glasbo, ki ji poenostavljeno recemo

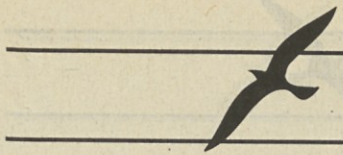
klasična, včasih pa tudi resna ali celo komorna, moda pa naj bi k njej sodila kot zunanja manifestacija resnih ljudi. Tako poskusna številka, ki naj bi sicer služila promociji Intermezza, ponuja uvodnik glavnega urednika, ki se namesto bralcev sprašuje, kaj je glasba in odgovarja, da bodo kupci odgovore našli v reviji. Naprej! Nepodpisani avtor razmišlja o rocku kot sociološkem fenomenu in bogvedi zakaj iz zaprašenih arhivov privleče podatke, da se je v šestdesetih letih starostna meja nosečih deklet v Ameriki (misli verjetno na ZDA) znižala na 17, 2 leta. Kdor razume nemško, si lahko prebere se članek R. Wegmanna o Mihi Pogacniku kot interpretu J. S. Bacha, vsi ostali pa razlagajo nekaterih glasbenih pojmov, ki se pricenjajo s crko a, prispevek Aleksandra Rojca o življenju in delu Marija Kogoj, biografiji Mozarta in Beethovna, nekaj o zgodovini klavirja od kvalitetera sem, za konec pa se pojasnila Brede Oblak o tem, kako in kaj je mogoče studirati na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Intermezzo si je za poskusno številko izbral velike tipografije in nekaj strani reklam. Očitno potrebuje več avtorjev in se več plačanih oglasov. Koliko bo stal jeseni, ko naj bi se »utešil« v prvi številki in koliko kupcev bo našel na sicer s klasiko slabo predenem slovenskem medijskem trgu, bomo sele videli. (B. P.)



Ars vivendi (st. 18, izdajatelj in založnik Domus, četrtletnik, 97 strani, cena 480 tolarjev)

Junjska številka revije Ars Vivendi s fotografijami predstavljajo modni kolekciji, nastali v produkciji Vodeba in Thalerja, nekoliko podrobneje pa tudi delo francoskega kreatorja in stilista Martine Margiela, ki svoje izdelke opremlja z belo, brezimno etiketo. Oblikovalca srebrnega in zlatega nakita Huberta Siroka, ki se je lotil oblikovanja masivnih, geometrično oblikovanih kosov nakita, v pogovoru predstavljajo Miha Mazzini. Intervju je tokrat posvečen Lesu Studiu, oziroma Borisu Balantu in Leni Pislak, ki sta med drugim oblikovala celotno grafično podobo podjetja KOTO, posodno znamko in bilten ICID News. Indosov vili-car, kot zanimiv primer industrijskega oblikovanja na Slovenskem, bi si gotovo zaslužil več pozornosti, kot jo je deležen. O tem pise dr. Besim Spahić. V intervjuju Jurij Popov predstavlja Arna Hodalica, profesorja biologije in jadralca, ki je v resničnem življenju fotograf. Arhitekturo in njene smernice, projekt vile v sivi coni Ljubljane predstavlja Bostjan Vuga, mladega in znanega slovenskega skadatela Mitjo Vrhovnika - Smrekarja je intervjuval Jure Longyka, se enega umetnika, Miroslava Mandica, pa je izpraševal Igor Medjugorac. (V. S.)





GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

HRVATINI

MOZARTOVA ZEMELJSKA AVANTURA: odlomke iz oper W. A. Mozarta: CAROBNA PISCAL, COSI FAN TUTTE, FIGAROVA SVATBA, povezujejo Mozartova pisma. Umetniško vodstvo in klavirska spremljava:



Igor Svara (danes, 3. 7. ob 20.30).

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

Primorsko Dramsko Gledališče vas vabi na ogled predstave TICO-TICO BAR - strupene komedije o lovu za denarjem in ljubeznijo, v režiji Vita Tauferja. Igrali bodo: Ivo Barišič, Rastko Krosl, Dare Valič, Stane Leban, Iztok Mlakar, Jurij Souček, Teja Glazar, Alenka Vidrih in Mira Lampe-Vujić. (danes, 3. 7. za ZKO Idrija in izven, nedelja, 4. 7., predstave bodo ob 21.30 v parku pred gradom Kromberk. V primeru dežja, bodo predstave prolezione na kasnejši termin.)

TICO-TICO BAR je črna variacija Goldonijeve lahke komedije o nenečnih strasteh finančnih spekulacij, kockarjev, malih podjetnikov ter žensk, talentiranih za raznovrstne zabave. Zbirajo se v mestni kavarni, center življenja pa je igralnica, saj denar uravnava vsa njihova dejanja in strasti. Z igralnico so obsedeni vsi: tisti, ki dobivajo, tisti, ki izgubljajo in tudi tisti, ki sploh ne igrarajo. Zgodba, ki bo prav v današnjem trenutku zvenela aktualno.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO



GLEDALIŠČE

(063/25-332)
Anton Novčan: HERMAN CELJSKI (danes, 3. 7. - izven). Predstave so vedno ob 21. uri, na celjskem Starem gradu. Prevoz z avtobusom je organiziran s parkirišča Glazija pol

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

DVRANA TRIPCOVICH

Festival Operete

Danes, 3. t.m., ob 20.30 ponovitev musicala »Cabaret« Joes Masteroffa in Freda Ebba. Režija: Saverio Marconi. Dirigent Peter Howard. Glasba Johna Kanderja.

Ponovitev bo jutri, 4. julija, ob 18. uri.

V soboto, 10. julija, ob 21. uri koncert pevk UTE LEMPER.
Pri blagajni dvorane Tripovich je v teku predprodaja vstopnic. Urnik: 9-12, 16-19 (za prto ob ponedeljkih), ob predstavah: 9-12, 18-21.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

V cetrtek, 8. t.m., ob 20.30 in 9. t.m. ob 17.00, bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z

ure pred predstavo!

V avtentičnem prostoru pod Friderikovim stolpom bo rodbina Celjskih snela svoje posmrtno maske in ponovno odigrala začetek svojega konca... Režija: Franci Krizaj. Igrajo: Janez Bermež (Herman II. Celjski), Bogomir Veras (Friderik), Renato Jenček (Herman mlajši), Milada Kalezic (Barbara, ogrska kraljica), Darja Reichman (Veronika Desenska, Friderikova žena) in drugi.

LAŠKO

GRAJSKE POLETNE PRIREDITVE: Bernard Slade: OB LETU OSOREJ, Polona Vetrh in Ivo Ban, režiser: Boris Kobal (petek, 9. 7.).

MARIBOR

DRAMA

M. Vezovisek: JERMANOVO SEME, Rock'n'roll drama, režija: Marko Vegovisek, scenografija: Mirjana Kosen, nastopajo: Davor Herga, Jure Ivanušič, Vlado Kreslin, Alenka Tečkovič, Marko Vegovisek. (Premiera in repriza v cetrtek, 8. 7. in petek, 9. 7. ob 21. uri v Minoritski cerkvi na Lentu).

MULJAVA

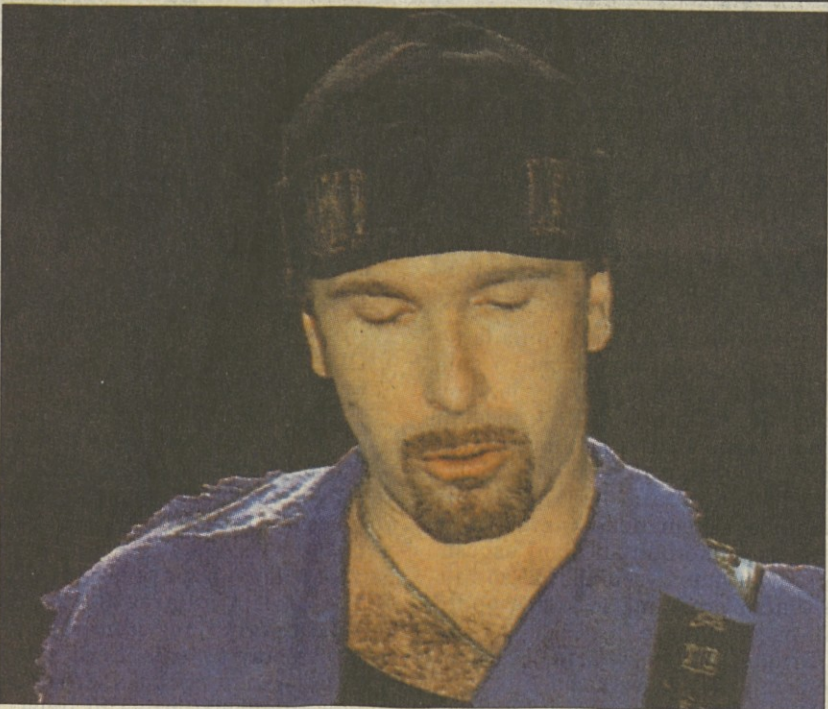
LETNO GLEDALIŠČE

Kulturno društvo Josip Jurčič uprizarja igro: DESETI BRAT (danes, 3. 7. ob 21. uri).

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Verdi: LA TRAVIATA. Dirigent: Stane Jurčec, režiser: Wazlaw Orlikowsky, Violetta Valery: Natalija Vorobjova. Za izven. (danes, 3. 7. ob 21. uri,). »Zaljubljenec se zoperstavlja ves svet...«, bi dejal Shakespeare in to velja za Traviato se posebej. To je čas Violette - Dumasove Dame s kamelijami, francoske konverzacijske drame, po kateri je bil napisan libreto. Osebe tega časa, meščani in malomeščani - delujejo pod človeško jasnostjo, otipljivimi moralnimi korektivni, kakor so strah pred skandalom, družbenim prezirom in podoben. In vse to botruje liricni drami Violette in Alfreda, z jasno zaprisego zaljubljenca.



RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

Zabavna prireditve ob zaključku junijskega dela akcije Klub 30 in Kanala 8. Celodnevno otroško rajanje z družabnimi igrami, nastop skupine So What... (danes, 3. 7. v obrtni coni v Novih Fužinah)

Nastop spanske folklorne skupine CASTELLERS DE VILAFRANCA iz Montserrat (Katalonija). Sto članska skupina bo v svojem nastopu zgradila živo piramido. (danes, 3. 7. ob 11. uri na Prešernovem trgu)

BLED

Promenadni koncert Godbe na pihala Gorje bo v nedeljo, 4. 7. ob 17.30 v Zdraviliškem parku.

KAMNIK

Slovesnost ob 100-letnici prvega zasebnega muzeja v Sloveniji, zbirke JOSIPA NIKOLAJA SADNIKARJA. Program: odprtje razstave slik NIKICE SADNIKAR-PLETERSKI, razstavo bo odprl Aleksander Bassin, slavnostni govor: akademik dr. EMILIJAN CEVC,

glasbeni program: DUO TüMMERS, STEFANIE KELLERMANN - oboa, JAN TüMMERS - klarinet, skupni ogled zbirke (petek, 9. 7. ob 20. uri v Sadnikarjevi hiši, Kidriceva 33).

REČICA OB SAVINJI

14. tradicionalna prireditve OD LIPE DO PRANGERJA: Otvoritev etnografske razstave (danes, 3. 7. ob 19.30 v OSS Recica); nastop ljudskih godcev, narodnozabavnih ansamblov in razglasitev najboljših zgornjesavinskih zelodcev (danes, 3. 7. ob 20.30 na trgu v Recici).

SEŽANA

KULTURNI CENTER SREČKA KOSOVELA

Nastop folklorne skupine FARN iz Azerbejdžana (nedelja, 4. 7. ob 21. uri v amfiteatru kulturnega centra)

57. POTNIK, ameriški film, režija: Kevin Hooks, glavne vloge: Wesley Snips, Bruce Payne, Elizabeth Hurley.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V petek, 9. t.m., ob 20.30 bo v okviru Festivala operete na sporedu drugi koncert orkestra gledališča Verdi pod vodstvom Lj. Jia. Nastopili bodo: sopranistki Gemma Bertagnoli in Milena Rudifera ter tenor Wonjun Lee. Vstopnice v blagajni dvorane Tripovich, v gledališču Rossetti eno uro pred pričetkom programa.

PASSARIANO

VILLA MANIN

Jutri., 4. julija, koncert rock skupine Velvet

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

ART ENSEMBLE OF CHICAGO, CHICAGO BLUES TRADITION, Cikaska tradicija in inovacija skupaj na poti v 21. stoletje. (danes, 3. 7. ob 21. uri, CD, 1000, 800 SIT)

POSTOJNA

IMMENSUM AD ANTRUM ADITUS

CIKLUS KLAVIRSKIH RECITALOV SLOVENSKI PIANISTI: Koncert ACIJA BERTONCLJA, program: Beethoven, Chopin, Srebotnjak, Debussy. (cetrtek, 8. 7. OB 20.30).

Ací Bertoncelj je že 35 let prisoten v našem glasbeno poudarjenem prostoru. Deluje kot solist, član različnih komornih skupin in kot spremljevalec odličnih domačih in tujih instrumentalistov. Koncertna pot ga je vodila po Evropi, ZDA in Izraelu. Za svoje uspehe je prejel Zupanciovo nagrado, Nagrado Prešernovega sklada, nagrado Društva slovenskih skladateljev, gramofonska

plosča, ki jo je posnel skupaj z violončelistom Heinrichom Schiffom pa je bila nagrajena z Grand Prix du Disque - Edison.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

PIRANSKI GLASBENI VECERI 1993: OBALNI KOMORNI ORKESTER, dirigent: Bonut Logar, solisti: Peter Filipčić - violončelo, Tanja Petrež - oboa, Sidonija Lebar - violina, pprogram: Sorkocevic, Vivaldi, Marcello, Bach, Tartini (petek, 9. 7. ob 21. uri, Krizni hodnik Piran), IRENA GRAFENAUER - flavta, ELIOT FISK - kitara; program: Haendel, Scarlatti, Bach, Haydn, Giuliani, Rodrigo, Piazzola (petek, 16. 7. ob 21. uri v Kriznem hodniku Piran).

TRZIC

ORGELSKI VECERI: ANDREJ-ANDI ZUPAN (danes, 3. 7. ob 18.30 v farni cerkvi v Trzicu). STEFAN KORDES, Nemčija (sobota, 10. 7. ob 18.30 v farni cerkvi v Trzicu).

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava SLOVENSKI MITI IN LEGENDE je ciklus skulptur in risb, ki jih je STOJAN BATIĆ ustvaril v preteklem letu. Zamisli za triindvajset predstavljenih junakov je črpal iz zakladnice slovenskih mitov in legend. Razstava bo na ogled do 18. julija.

Dokumentarna razstava 40 LET GRAFIČNEGA BIENALA LJUBLJANA (Mala galerija, do 18. julija).

CEKINOV GRAD

Ponovno odprte razstave slik KLEMENCICA: POPOTNA FOTOGRAFIJA (do konca avgusta).

MESTNA GALERIJA

Do 11. 7. je na ogled je mednarodna grafična razstava Konstruktivistične in kinetične tendence v grafiki. Z mapami in grafičnimi listi se predstavljajo znani evropski umetniki: ALBERS, ARP, BILL, HERBIN, KELLER, LE PARC, LOHSE, MUNARI, PICELJ, PIENE, SEUPHUR, MONDRIAN, SOTO, VASARELY in drugi.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

Razstava grafik BOGE DIMOVSKI. Ciklus iz obdobja 1991-92 v tehnikah globokega tiska - jedkanica, akvatinta, suha igra (do 14. 7.).

MODERNA GALERIJA

Razstava 20. MEDNARODNI GRAFIČNI BIENALE.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, Zaloska 61

Razstava kiparja IVA GOISNIKERJA - OBLIKOVANJE SOLNICA. Avtor se predstavlja s 50 posodicami za sol iz lipovega lesa. Razstava 1. EXTEMPORE - ZAJČJA DOBRAVA v Jelovskem likovnem salonu. Razstavljali bodo: Irena Spedi, Dare Birs, Lucijan Bratus, Crtomir Freljih, Gustav Gnamus, Marjan Gumilar, Ignanc Kofol in Tadej Pogacar.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Rastava slik, unikatnega stekla in nakita UMETNIKOVIK IZ UKRAJINE bo na ogled do 3. septembra.

GALERIJA KOMPAS

Do septembra prodajna razstava slik TRI PO DOBE SLOVENSKE DEZELE, slikarjev Zvest Apollonija, Črta Freliha in Jozeta Marinca.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava slik FRANCETA GRUDNA.

GALERIJA LALA, Zidovska 5

Razstava slik tržaškega slikarja in grafika ALDA FAMAJA

GALERIJA LEK

Do 18. julija je na ogled razstava POLDRAGI KAMNI Duske in Andreja HOVNKA.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava bosanske akademske slikarke JASMINE KODZAGA.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

V galeriji si lahko ogledate skupinsko razstavo de-figure. Na njej bodo zbrana dela desetih avtorjev različnih generacij, ki jim je skupno razmišljanje o prisotnosti/odsotnosti figure v polju umetniškega diskurza.

GALERIJA TIVOLI

Razstava nagrajencev 19. mednarodnega grafičnega bienala (DAVID SALLE, JANEZ BERNIK, A.R. PENOK, DIMCE NIKOLOV).

GALERIJA GEMA, Gornji trg 24

Razstava ARHITEKTURNE RISBE - DEKORATIVNI ELEMENTI iz arhiva Studia Jannone, Milano, do 8. julija.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je razstava lesorezov umetnikov, ki so bila realizirana na Mednarodni soli za grafiko v Benetkah v letu 1992-93 in na seminarjih, ki jih je vodil Franco Vecchiet.

TKB - AGENCIJA MITNICA

V razstavnih prostorih razstavlja od danes dalje svoja najnovejša materična dela Deziderij Svara.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaške letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vsrjšjo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

REPNIC

V galerijskih prostorih je vsak dan od 18. do 21. ure odprta razstava 2. slikarskega extempore »Poletni solsticij«. Ob koncu razstave, 10. julija, bo javna razprodaja slik, katerih izkupicek bo namenjen Karitas - za pomoč BiH.

MILJE

V prostorih Letovišcarske ustanove je na ogled razstava skolkj Urnik: 9-13, 16-19, ob sobotah 9-13.

GORICA

GORISKI GRAD

V galerijskih prostorih je na ogled razstava likovnih del Roberta Joosa. Urnik : od torka do sobote ob 9.30 do 13.00 in od 15.00 do 19.30, ob nedeljah od 9.30 do 13.00 in od

KOROŠKA

CELOVEC

KOROSKA DEZELNA GALERIJA

Se jutri, 4. julija, razstavlja svoje grafike Giuseppe Zigaina.

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

GALERIJA POLJE, Studenec 48

Razstava ASEMBLAZI FANTASTICNIH ŽIVILIANE SFILIGOJ.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

Razstava slik slikarja SEADA CERKEZA.

KUD FRANCE PRESEREN

Razstava kserokopiranja fotoelektrografije 1979-1993, ki pregledno prikazuje ukvarjanje različnih umetnikov s fotokopirnim tiskanjem

SLOVENSKI GLEDALIŠKI IN FILMSKI MUZEJ, Mestni trg 17

Razstava slik igralk METE VRANIC.

ZEMLJEPIŠNI MUZEJ SLOVENIJE, Trg francoske revolucije 7

Do 31. avgusta. razstava KARTA SVETA V OTROSKIH OCEH.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE

Razstava kiparskih del DRAGICE CADEZ, danes (do 25. 7.).

KOSTANJEVICA NA KRKI

GALERIJA BOZIDAR JAKAC

Razstava TONETA LAPAJNE v Kostanjevici na Krki, ZEMULJA NA JUTI 1991-1993.

LAMUTOV LIKOVNI SALON

Razstava izbranih slik ob 35-letnici Lamutovega likovnega salona: IVANA KOBILCA, in FERDO VESEL (do 31. 8.). Izbor je pripravil kustos Narodne galerije Ljubljana g. Ferdinand Serbelj.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB

Na ogled je razstava risb TAMARE SEVČNIKAR.

MURSKA SOBOTA

POKRAJINSKI MUZEJ, Trubarjev dvorec 4

V galeriji Pokrajinskega muzeja je na ogled pregledna razstava del akademkega slikarja FERENCA KIRALYA.

LAŠKO

Razstava ob 90-letnici Cebelarske družine Lasko.

PIRAN

V Tartinijevi hiši razstavlja svoja dela mlada slikarka SANDRA KUMP. Razstava ima naslov SREČANJE DVEH SVETOV.

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Razstava del akademkega slikarja iz Avstrije HUGA WULZA je na ogled do 13. julija.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SREČKA KOSOVELA

Do 27. julija je na ogled je pregledna razstava IVANA VARLA.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA LOSKEGA MUZEJA

Razstava slik SANDRE PECENKO.

GALERIJA FARA

Razstava slik in risb MILOJKE BOZOVICAR.

VELENJE

GALERIJA VELENJE

Razstava fotografij LOJZETA OJSTERSKA.

DRUŠTVO NOVINARJEV SLOVENIJE
razpisuje

po pooblastilu Mednarodne novinarske federacije (IF) in Mednarodne federacije časopisnih založnikov (FIE) dela in naloge vodje-koordinatorja

v mednarodnem koordinacijskem centru za pomoč neodvisnemu novinarstvu na Balkanu s sedežem v Ljubljani.

Kandidat naj bi bil razgledan na področju javnih medijev, analiziranja in sintetiziranja dogodkov, imel naj bi funkcionalna znanja na področju organizacije in PR dejavnosti.

Iščemo sodelavca, ki je posebno komunikativen.

Pogoj je brezhibno znanje angleščine ali francosčine (pisno in ustno) ter vsaj se srbsčine/hrvaščine.

Delovno mesto se razpisuje za nedolocen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom.

Za delo se lahko prijavijo tudi tuji državljani.

Prijave z življenjepisom in dokazili o dosedanjem delu je potrebno dostaviti tajnistvu Društva novinarjev Slovenije, Ljubljana, Vošnjakova 8 do vključno 15. 7. 1993. Tajništvo posreduje tudi dodatne informacije.

Kandidata bo izbrala mesana komisija predstavnikov nastetih organizacij po pogovorih in preizkusu znanj, ki bodo 23. oz. 30. 7. 1993 v Ljubljani.



SES LJAN / VIDEOFILM IN OKROGLA MIZA

Jezik na meji oziroma o problemih učenja in ohranjanja slovenščine

MAJDA KAUCIČ - BASA

V tem razmišljanju bom skušala osvetliti pomen, ki ga ima ustanova takega tipa, kot je Center Strekelj, za ohanjanje jezika manjšine v razmerah, kakršne so naše. Razmišljala bom torej o jeziku sole in o jeziku ostalega okolja (»ostalega« zato, ker je sola z vidika jezikovne socializacije najvplivnejši del javnega okolja), o njuni medsebojni odvisnosti, predvsem pa o tem, kakšno vlogo imata pri ohranjanju manjšinskega jezika v rabi. Ohranjanje manjšinskega jezika v rabi je, kot vemo, za ohranitev narodne manjšine odločilnega pomena, saj zamenjava jezika vodi manjšino v postopno, a neizbežno zamenjavo etnične identitete.

K razmišljanju o teh stvareh me je spodbujala tudi misel, ki sem jo slišala izreči marsikoga (dobro se spomnim, v kakšnih kontekstih so jo izrekli posamezni politični predstavniki Slovencev v Italiji), namreč misel, da bi morala slovenska sola v Italiji naučiti slovenskega jezika v taki meri, da bi se lahko clovek, ki pride iz nje, učinkovito slovensko sporazumeval v kateri koli situaciji na tej in na oni strani meji. Ta misel je za sociolingvista izzivalna, ker je protislovna. Znanje jezika se namreč ne formira samo v soli, ampak tudi zunaj nje, v naših razmerah pa je raba slovenščine zunaj sole zelo omejena, zato bi morala manjšinska sola, da bi izpolnila omenjena pričakovanja, pri učenju slovenskega jezika narediti tudi vse tisto, kar v ugodnejših jezikovnih razmerah opravi okolje. To je, kot bom skušala razložiti v nadaljevanju, nedosegljiv ideal. Ker pa je ta ideal eden od pogojev za to, da se jezik manjšine ohranja v rabi (in da se posledično ohranja manjšinska skupnost), bi se mu morala slovenska sola v Italiji kolikor je mogoče približati.

JEZIKOVNE RAZMERE SLOVENCEV NA TRZASKEM IN GORIŠKEM

Poglejmo najprej, kako je pri nas z rabo slovenščine na splošno.

Vedeti moramo, da lahko manjšinska skupnost ohranja svoj jezik v rabi, če so izpolnjeni naslednji pogoji.

1. da pripadniki manjšine ta jezik znajo;
2. da so do njega lojalni, t.j. da so v dani situaciji pripravljeni govoriti manjšinski jezik (da se tega ne sramujejo ali da jih ni strah);
3. da so dane prilagoditve za rabo manjšinskega jezika.

Glede rabe slovenščine na Trzaskem in Goriškem bi lahko sintetično rekli, da v sporazumevanje med Slovenci in Italijani nima dostopa, pri sporazumevanju med Slovenci pa se postopoma zamenjuje z italijansko.

To stanje povzročajo predvsem naslednja dejstva.

Prvic. Slovenščina za javno sporazumevanje ni zakonsko predvidena, zato ima zelo omejen dostop do javne rabe. Drugi uradni jezik je samo v nekaterih perifernih občinah, kjer so Slovenci v večini in zato občinski upravitelji. V večjem delu obeh pokrajin slovenščina nima vstopa v državne ustanove. Edina izjema med njimi je sola s slovenskim učnim jezikom. - Zaradi opisanega pravnega statusa je slovenščina tudi funkcij-sko okrnjena, zaradi obojega pa je tako večina kot manjšina doživljata kot nižjerazredni, za javno sporazumevanje neprimerni kod. Tako doživljanje poraja pri Slovencih občutek jezikovne in narodnostne manjvrednosti, ki negativno vpliva na jezikovno lojalnost.

Drugič. Italijani, to je večji del prebivalcev ozemlja, na katerem živi slovenska manjšina, slovenščine niti pasivno ne zna. Glavni vzrok za to je dejstvo, da se v italijanski soli slovenščina ne počuje. Tako razporeditev jezikovnega znanja določa slovensceni vloga izključno notranjega manjšinskega koda.

Tretjič. Na avtohtono slovenskem ozemlju prisotnost Slovencev ni vidno izražena: teritorij je skoraj povsem neopremljen z jezikovnimi sporočili (krajevnimi in prometnimi oznacami, javnimi napisi vseh vrst) v slovensceni. Ker javnih napisov v slovensceni ni, tudi ni informacije, da je v nekaterih formalnih govornih položajih (npr. v podjetjih, katerih lastniki in delavci so Slovenci in lojalni govorci slovenščine) vendarle mogoče govoriti slovensko, zato se

V soboto, 29. maja je Odbornišstvo za kulturo in šolstvo devinsko-nabežinske občinske uprave predstavilo video-film Jezik na meji, ki prikazuje delovanje slovenskega mladinskega središča Karel Strekelj v Sesljanu. Kot smo že poročali, je tematiko filma kritično poglobila okrogla miza, na kateri je sodelovala tudi sociolingvistka Majda Kaučič - Baša; njen referat v celoti objavljamo.

ne morajo izkoristiti niti obstoječe prilagoditve za slovensko komunikacijo. V urbanem okolju, kjer se prebivalci praviloma slabše poznajo, torej ni pogojev za rabo manjšinskega jezika niti znotraj manjšinske skupnosti.

V takih razmerah se govorne navade manjšine spreminjajo, znanje slovenskega jezika pa upada.

Možnost za sistematično rabo slovenscine tudi zunaj zasebne sfere imajo namreč le jezikovno privilegirani pripadniki manjšine, zaposleni v ustanovah, ki so namenjene manjšini in v katerih se zato govori slovensko. Te ustanove zaposlujejo le manjši del tukajšnjih Slovencev.

Večina Slovencev dela v italijanskem okolju. Če živijo v slovenskih vaseh, lahko govorijo slovenscino v sosescini. Vendar je pretežno slovenskih naselij vedno manj - k njihovemu izginjanju po drugi svetovni vojni so prispevali nactno naseljevanje italijanskih optantov iz Istre, urbanizacija in industrializacija.

Slovenci, ki ne le delajo, ampak tudi živijo v italijanskem okolju, se po prilagoditvi za rabo materinscine ne razlikujejo od organiziranih izseljencev. Zunaj doma lahko govorijo slovensko le še v slovenski soli, če imajo soloobvezne otroke, pri slovenskem verskem obredju, če se ga udeležujejo in v slovenskih društvih. Tistim od njih, ki tudi doma (npr. v jezikovno mešanih zakonih) govorijo italijansko, je zadnji sistematični stik s slovenscino sola.

Sola s slovenskim učnim jezikom je v opisanih razmerah ena redkih javnih ustanov, v katerih je slovensko sporazumevanje predvideno in ga zato učenec cutijo kot naravno in samoumevno, za nekatere učenca pa je tudi edini kraj, kjer govorijo slovensko. Poleg tega je sola edina državna ustanova, ki daje slovensceni ugled uradnega jezika.

KAJ LAHKO NAREDI SOLA ZA OHRANJANJE SLOVENSKEGA JEZIKA

Na katere od uvodoma navednih pogojev za rabo manjšinskega jezika lahko vpliva manjšinska sola?

Prvic, sola razvija znanje manjšinskega jezika.

Jezikovno znanje se ne formira samo pri predmetu »jezik s književnostjo«, ampak pri vseh predmetih: jezikovni pouk razvija znanje slovnice in splosnega slovarja ter zmožnost in sporocanju, drugi predmeti znanje strokovnih slovarjev in zmožnost in strokovnem sporocanju. Zaradi tega mora imeti sola, katere cilj je ohranjanje manjšinskega jezika v rabi, ta jezik ne le za učni predmet, ampak tudi za učni jezik.

Sola zajema v učni program le del stvarnosti, zato je njen vpliv na učenje jezika omejen. V enojezičnih razmerah se solsko učenje materinscine dopolnjuje s spontanim učenjem okolja: tako n.p. govorci, ki v soli ni bil deležen pouka somatologije ali črnega poslovanja, osvoji nespecializirano jezikovno znanje o zdravju in boleznih ali o znanjem varčevanju v vsakdanji rabi jezika. Znanje jezika v takih razmerah torej ne določa samo solski program. - V jezikovnih razmerah Slovencev v Italiji ni tako: tu je področje spontanega učenja manjšinskega jezika močno zoženo, vloga sole pri razvijanju jezikovnega znanja pa zato se pomembnejša. Ker jezik manjšine nima dostopa do celih področij jezikovne rabe (uprava, sodstvo, zdravstvo, gospodarsko poslovanje, proizvodne dejavnosti...), se

znanje slovenščine, vezano na ta področja, ne more razviti zunaj sole. Posledica je primanjkljaj v jezikovnem znanju, ki ne sega le v specializirane, ozko strokovne slovarje, ampak tudi v splošno besedišče. Sola s slovenskim učnim jezikom ta primanjkljaj sistematično odpravlja. Seveda ga lahko bolj ali manj uspešno odpravlja le pri vsebinah, ki so zajete v učni program, do konca odpraviti pa ga ne more.

Drugič, sola razvija LOJALNOST do manjšinskega jezika.

Jezikovna lojalnost je odvisna po eni strani od govorčevih osebnostnih lastnosti, po drugi strani od družbenega položaja manjšinskega jezika (predvsem od pravnega statusa in iz njega izhajajočega ugleda jezika, ki vpliva na posameznikovo motiviranost za rabo jezika).

Sola seveda ne more spremeniti družbenih razmer, oblikuje pa vse osebnostne lastnosti, ki so potrebne za jezikovno lojalnost, namreč a) učenec spoznavni odnos do jezika in naroda (t.i. jezikovno in narodno zavest), b) njegov čustveni odnos do jezika in narodnostnih vrednot, c) do neke mere celo učenecve govorne navade.

Razvijanje zavesti o jeziku in narodu je stvar učnega programa kot celote in posebej se predmetov »jezik s književnostjo«, »zgodovina« ter »zemljepis«.

Custveni odnos do jezika se oblikuje pri vseh pedmetih. V enojezičnem okolju ga privzgaajo učitelji z lastnim odnosom do jezika, ki se kaže v kulturi njihovega izražanja. V jezikovno mešanem okolju pa se kaže odnos do jezika najprej v izbiri jezika, sele potem v jezikovni kulturi: sola torej posreduje pozitivni odnos do jezika manjšine predvsem s tem, da ga izbere za učni jezik. Zato ze samo dejstvo, da sola s slovenskim učnim jezikom obstaja - ne glede na to, kakšen je njen učni program - pozitivno vpliva na čustveni odnos Slovencev (učenecv in drugih) do slovenščine; omogoča jim namreč, da svoj jezik doživljajo kot uradni jezik, to pa je doživljanje, ki ga dane razmere sicer ne dopuščajo.

Sola sooblikuje tudi govorne navade učenecv, saj je kraj, kjer preživlja mladina najdejavnejši del dneva. Seveda lahko razvija slovenske govorne navade le, če je jezik komunikacije med učiteljem in učenecem, torej učni jezik, slovenščina.

Na tretji pogoj za rabo manjšinskega jezika, to je na PRILOŽNOSTI ZA NJEGOVO RABO, sola ne more vplivati - razen tako, da je sama prilagoditve za rabo manjšinskega jezika. Slovenec v Italiji dojema prilagoditve za rabo slovenscine take govorne položaje, v katerih je slovenski govor samoumeven. V soli je ta samoumevnost mogoča, če je slovenščina edini učni jezik.

Iz vsega povedanega lahko sklepamo: sola s slovenskim učnim jezikom je za ohranjanje slovenscine pri manjšini neobhodno potrebna, sama pa tega ohranjanja se ne zagotavlja. Dobra sola s slovenscino kot edinim učnim jezikom in z razmeram prilagojenim (t.j. z razširjenim) poukom slovenskega sporocanja lahko nauči slovenscino, a niti idealna sola ne more povsem nadomestiti učenja jezika iz okolja. Tako sola lahko učenca privzgoji pozitiven odnos do slovenščine in mu do neke mere razvije slovenske govorne navade, na more pa mu dati prilagoditve, da bi jezik manjšine govoril tudi zunaj sole in potem, ko solo konca. Tako sola je torej nujni, ne pa se zadostni pogoj za ohranjanje slovenscine v rabi.

ODPRTA VPRAŠANJA MANJŠINSKE JEZIKOVNE POLITIKE

Znanje o tem, kaj lahko sola za ohranjanje manjšinskega jezika naredi in česa ne more, je pri slovenski manjšini v Italiji temeljnega pomena za zastavitev pozitivne jezikovne politike. Italija namreč Slovincem odreja pravico do javne rabe slovenscine prav z utemeljitvijo, da solo v svojem jeziku ze imajo, drugega pa jim za ohranjanje jezika ni treba. Ta argumentacija je »strokovna« podlaga za vzdrževanje krivičnega pravnega položaja manjšinskega jezika in odgovor na vprašanje, zakaj se ne pospešuje javne rabe slovenscine zunaj sole.

Če hocemo razumeti, zakaj to logiko sprejema tudi del manjšine, moramo upoštevati naslednje: manjšinski jezik in identiteta se ohranjata avtomatično, brez posebnih ukrepov, le v izoliranih, ruralnih manjšinskih skupnostih. Nestrjene manjšine v urbani družbi se lahko ohranijo samo tako, da svoj razvoj planirajo, med drugim, da planirajo rabo svojega jezika; če tega ne delajo, puščajo, da tece proces zamenjave jezika in identitete, ki se v takih razmerah vedno sproži, samodejno naprej. Slovenski manjšini v Italiji je bil s tem, da se je njen jezik zamejil v zasebno manjšinsko sfero, dostop v javno rabo pa se mu je zaprl, vsiljen proces preoblikovanja identitete, katerega faze je mogoče predvideti. Predvidljiva faza tega procesa je, da nekateri pripadniki manjšine doživljajo slovensko solo kot anahronistično ustanovo, ki jo je treba prilagoditi razmeram in jo spremeniti v solo z dvema učnima jezikoma; predvideti je mogoče, da bi spopad med zagovorniki obstoječega solskega modela in tistimi, ki bi ga želeli spremeniti, se nadalje razdelil ze tako razdeljeno slovensko manjšino; v primeru, da bi bil model dvojezične sole sprejet, bi bila naslednja faza procesa zahteva po »manjšinski« soli, v kateri bi bila slovenščina samo se učni predmet.

Ideja o dvojezični soli za slovensko manjšino na Trzaskem je torej eden od simptomov programiranega procesa, ki ga je manjšini vsilila italijanska država, je pa tudi preizkusni kamen manjšinske volje po ohranitvi. Sociolingvistika s primeri dokazuje, da je kljub vsemu od manjšine same in od njene vitalnosti odvisno, če se bo ohranila ali se bo asimilirala z večino. Odvisno je ne samo od vsakega posameznika, od njegove narodne zavesti in jezikovne lojalnosti, ampak tudi in predvsem - od jezikovne lojalnosti manjšine kot organizirane celote, ki se kaže v manjšinski jezikovni politiki. Vemo, da manjšine, ki pojmujejo svoj jezikovni položaj kot danost in si v zvezi z njim ne postavljajo nikršnih ciljev, zagotovo izgubijo prvotni jezik in identiteto (tiste od njih, ki jim je glavni cilj ekonomski napredek, ohranijo jezik nekoliko dalje, a ga scasoma vendarle izgubijo), ohranjajo pa se manjšine, ki (ob ostali kulturni specifikih) razvijajo svoj jezik po nactru, ki je del splosnega nactra za razvoj skupnosti, in sicer tako, da nactrujejo rabo manjšinskega jezika, razrešujejo vprašanja jezikovnega sistema in izdelujejo potrebne jezikovne prirocnike in, seveda, svoj jezik ućijo.

Kaj se bi bilo poleg sole potrebno za ohranjanje slovenscine na Trzaskem, smo implicitno nakazali z vsem, kar smo povedali do zdaj, zato le povzamimo.

1. Slovenski jezik bi bilo treba spraviti v JAVNO RABO, in sicer po

eni strani v državne ustanove (pred tem seveda v italijanske zakone), po drugi strani v poslovanje slovenskih podjetij. Tu ze zdaj ni ovir za rabo slovenscine (iz javne sfere, ki ni državna, slovenščina namreč ni pravno izključena), manjka pa Slovincem v Italiji jezikovna politika, katere cilj bi bilo pospeševanje rabe slovenskega jezika.

Javne rabe slovenskega jezika nikakor ni mogoče pojmovati kot izzivanje italijanskega dela mesta ali celo kot spopad z njim. Dvojezični napis, obrazec, cenik, račun ... bi namreč vplival na odnos do slovenskega jezika tako pri Slovencih kot pri Italijanih. Italijani bi bili tako informirani o navzočnosti Slovencev na teritoriju - ta informiranost je pogoj za jezikovno strpnost, Slovincem pa bi bilo omogočeno doživljanje slovenscine kot legitimnega javnega koda, kar je pogoj za sporsceno javno rabo jezika. Oboji bi se s tem spontano, iz okolja, ućili slovenščine.

2. Ker Slovenci v Italiji v javnih govornih položajih niso več vajeni govoriti slovensko (ko pravim »več«, imam v mislih čas pred prvo svetovno vojno, ko je bila javna raba slovenscine obicajna), jih je treba ZA JAVNO RABO slovenscine sele VZGOJITI. Tovrstna vzgoja mladine je naloga sole in obolskih ustanov, vzgoja odraslih pa spada v delokrog množicnih obcil.

3. Z rabo so tesno povezani tudi SLOVENSKI PROBLEMI manjšinskega jezika.

Ker se slovenski jezik v Italiji v javni sferi življenja ne rabi, manjšina ne obvlada slovenskega slovarja, vezanega na posamezne strokovne predmetnosti. Posebni problem so poimenovanja pojavov, ki so vezani samo na italijansko okolje. Te specifično italijanske predmetnosti Slovinci ne pozna, zato zanjo v slovenskem slovarskem sistemu ni izrazov. Z vidika Slovencev v Italiji so to prazna mesta v slovenskem slovarju, ki jih je treba sele zapolniti. Zapolnjujemo jih vsak po svoje, kakor vemo in znamo, rezultat tega postopka, združenega tudi s siceršnjim primanjkljajem v znanju slovenscine, pa je jezik upravnih besedil, ućbenikov itd., ki je včasih tak, da ga italijanscine ne vešči Slovinci ne more razumeti. Govorim o stanju jezika v javnih, in ne v zasebnih besedilih, kar pomeni, da primanjkljaja v znanju slovenscine nimajo le posamezniki, ampak manjšina kot celota. Zato bi Slovenci v Italiji nujno potrebovali veliki italijansko-slovenski slovar, torej slovar, ki prinaša slovenska poimenovanja za elemente italijanske stvarnosti. Tak slovar bi tvorno prispeval k razvoju slovenskega jezika v Italiji le, če bi upšteval in kritično ovrednotil slovensko izrazje, ki ga slovenska manjšina ze uporablja: da bi bil tak, pa bi moral pri manjšini tudi nastati.

4. Na ozemlju, kjer živi manjšina, bi bilo treba omogočiti SLOŠNE/SE UCENJE manjšinskega jezika. Poučevanje osnov slovenscine na solah za pripadnike večine je seveda mogoče utemeljevati z različnimi razlogi. Z naslega vidika je treba poudariti predvsem to, da je v vseh jezikovno mešanih družbah poznavanje jezika druge skupnosti pogoj za jezikovno strpnost. V tukajšnjih razmerah je torej splošno pasivno znanje slovenscine pogoj za to, da bodo pripadniki manjšine med seboj govorili slovensko tudi v jezikovno mešanih okoljih (t.j. ob prisotnosti italijanskih poslušalcev).

Vprašanje učnega jezika na soli za slovensko manjšino na Trzaskem in Goriškem je bilo nadrobno razclenje-

no. Zato ne bomo ponavljali razlogov, zakaj je nujno, da ostane edini učni jezik te sole slovenščina - kljub dejstvu, da prihaja del ućencev iz mešanih zakonov in da nekateri od njih ob vstopu v solo ne znajo veliko slovenscine. Zaradi njih bo morala slovenska sola izpolnjevati istočasno dve zahtevi: zahtevo po vkljućevanju cim večjega števila otrok, med njimi tudi takih, ki znajo malo slovenscine, in zahtevo po ohranjanju jezika, kar je pogoj za ohranitev narodne skupnosti. Obe zahtevi izpolnjuje en sam model sole. To je sola s slovenskim učnim jezikom, ki zna naućiti slovenscino tudi na novo in ki, kljub temu, da gleda na svet s slovenskega zornega kota, vzgaja k toleranci in k spoštovanju drugačnosti. Pogoji za tako solo so:

1. diferencirane učne vsebine za začetni jezikovni pouk,
2. individualizirani pouk,
3. za tako delo usposobljeni ućitelji.

Tako smo prisli do vprašanja kdrov za slovensko solo v Italiji in njihovega izobraževanja. To je ključno vprašanje, ki zahteva posebno obravnavo, zato se zdaj ob njem ne bomo ustavljali.

VLOGA SLOVENSkih MLADINSKIH CENTROV PRI POSPEŠEVANJU SLOVENSČINE

Kje je mesto ustanove, kot je Strekljev center, v predstavljeni shemi? Kakšna je njena vloga pri pospeševanju slovenscine?

V prvi vrsti je to ustanova, v kateri se otroci na prijeten način slovensko socializirajo, se med seboj spoznajo in na ta način vzpostavijo slovensko komunikacijsko mrezo, ki je sirsa od znanstva, pridobljenih v soli. Da bomo znali presoditi pomen tega dejstva, naj opozorim, da Slovenci v Italiji, kadar smo zunaj institucij, ki so namenjena samo manjšini, govorimo med seboj slovensko le, če se poznamo.

V tovrstni ustanovi je raba slovenskega jezika samoumevna in spontana, zato se tu utrjujejo slovenske govorne navade, jezik pa se ući indirektno, iz komunikacije med vrstniki. Predvsem za otroke iz italijansko govorećih družin je lahko kulturni center zelo potrebna motivacija za ućenje slovenskega jezika v soli in prilagoditve za utrjevanje v soli pridobljenega znanja.

Vsi otroci ne glede na družinski jezik se pri dejavnosti centra tudi direktno ućijo slovenscine. pri predmetih, ki ne spadajo v solski kurikulum (v Strekljevem centru, na primer, je to fotografija, računalništvo, kitara...), spoznava mladina povsem nove predmetnosti in se ob njih ući novih vrstni jezika. To ućenje je glede na učne vsebine solskemu komplementarno, po učnih metodah in rezultatih pa mu je enakovredno.

Na koncu naj izpostavim se pomembno vzgojno funkcijo, ki bi jo lahko razvili mladinski kulturni centri pa tudi slovenska sola, namreč vzgojo k javni rabi slovenscine.

Zaradi načina dela, ki daje prednost pogumu, spremembi, gledanju stvari z drugega zornega kota in ki spodbuja k iskanju, poskusanju, izražanju lastnih želja in potreb, se mi zdijo delavnice mladinskega centra pravi kraj za eksperimentiranje z javno slovensko komunikacijo. Otroci in mladostniki bi lahko z animatorjem obiskovali institucije in poklice v oćjem in siršem okolju (tudi tistem čez mejo), ki komunicirajo slovensko, tako spoznavali slovenski svet in komunikacijo v njem z odkrivanjem, nato pa bi odkrite komunikacijske vzorce preizkusali se v delavnica - na sebi in drugih. Starosti primerno bi lahko igrali tudi socialne vloge in poklice, ki v tukajšnjem okolju le redko govorijo slovensko (npr. policista, postarja, avtobusnega ali železniskega kontrolorja). Tako bi bila delavnica neke vrste eksperimentiranje z jezikovnim vedenjem, ki se ga moramo vsi skupaj sele naućiti. Ob eksperimentiranju bi zaceli otroci doživljati slovensko sporazumevanje zunaj zasebne sfere kot nekaj samoumevnega, do česar imajo naravno pravico. Pri tem bi se lahko zgodilo, da bi zacutili vlogo, ki je dodeljena slovenskemu jeziku, kot krivično, jezikovne razmere pa za lastne potrebe pretesne - skratka take, da bi jih želeli spreminjati.



MÜNCHEN - Finalisti letošnjega evropskega košarkarskega prvenstva sta Rusija in Nemčija.

Poraz prvega favorita Hrvaske proti Rusiji je povsem zaslužen. Rusi so igrali odlično tako v obrambi kot v napadu in so Novoselovi vrstili doli pravo lekcijo.

V prvem polcasu je Hrvaska vodila samo na začetku (8:4), nato pa je zaradi katastrofalne igre v obrambi dovolila Rusom, da so vse do konca diktirali tempo igre. Veterani Bazarevič (18 točk v prvih 20 minutah, skupno 25) in odlični Babkov (22) sta s hitrimi prodori kot za salo »presekavala« hrvatske branilce, toda razpoloženi so bili tudi ostali igralci trenerja Selikova (Mihajlov 14, Panov 11), tako da se je skoraj vsaka akcija Rusije končala s košem. Na drugi strani so Hrvati igrali v napadu brez pravega koncepta. Kolikor toliko učinkovita sta bila le Perasović (14) in Komazec (14) in le do dobrih odstotkov v metu s crte za proste mete je Hrvat omogočil, da so do odmora zaostanek ohranili v sprejemljivih mejah.

Pričakovane reakcije Hrvatov v začetku drugega polcasa ni bilo, tako da so v 10. minuti dosegli borbeni in hitri Rusi naj-

POLFINALE / RUSIJA NADIGRALA HRVATE!

V finalu brez prvega favorita

Nemci pa so premagali Grke



Radjaj (na sliki) četrtfinalni dvoboj z Bilalovićem je dosegel proti Rusiji le 10 točk

visjo prednost +11 točk (60:49). V naslednjih dveh minutah so se Hrvati le predramili in dosegli delni rezultat 10:0. Toda v naslednjih dveh akcijah so Rusi z dvema »nemogočima« zadetkoma za tri točke vzpostavili visoko prednost in v zadnjih osmih minutah popolnoma obvladali po-

lozaj. Nepopisno veselje Rusov, ki so jih med tekmo glasno bodrili tudi protihrvatsko razpoloženi grški navijači, je pokazalo, da so časi resnobne drže igralcev nekdanje Sovjetske zveze res dokončno minili. »Hrvati so dosti bolj izkušeni od nas, a bili smo izredno motivirani,« je po tekmi

dejal junak srečanja Bazarevič.

REZULTATI

Polfinale: Rusija - Hrvaska 84:76 (43:37); Nemčija - Grčija 76:73 (34:31)

Od 5. do 8. mesta: Estonija - BiH 99:91, Španija - Francija 95:83.

Danes bosta finala za 5. in 3. mesto.

DANES START TOUR DE FRANCE

Indurain naskakuje tretjo zmago

LE PUY DUFOU - Z današnjo 6. 8 km dolgo etapo na kronometer v Le Puy du Fou bo startal že 80. Tour de France, najbolj cenjena kolesarska dirka na svetu. Po uvodnem kronometru bodo kolesarji prevozili 20 etap, 25. julija pa se bo po 3720 km dirka končala na Elizejskih poljanah v Parizu.

Glavni favorit za končno zmago je nedvomno Spanec Miguel Indurain, ki se letos že lahko ponaša z zmago na dirki po Italiji (drugi zapored), osvojil pa je tudi nekaj etapnih zmag na različnih dirkah. Indurain je na Touru že zmagal lani in predlani. Nedvomno je najboljši v etapah na kronometer, na Giru pa je dokazal, da je zelo močan tudi v gorskih etapah. Kot naročeni zanj sta dve etapi na kronometer na letošnjem Touru: 9. v Lac di Madine (59 km) in 19. v Monthleryju (48 km). Tezave v teh dveh etapah mu lahko povzročita najbrž le Svicarja Rominger in Zülle, nekaj težav pa bo lahko imel tudi v mostveni vožnji na kronometer v Avranchesu (81 km), pri katerem se zdi ekipa Once z Züllejem in Breukinkom močnejša od Indurainovega Banesta.

Prav Svicar Tony Rominger je najbrž Indurainov najresnejši nasprotnik. Letos je v dobri formi in na Tour se je skrbno pripravljaval. Z drugo zaporedno zmago na Vuelti je dokazal, da je treba nanj resno računati. Njegova moč je predvsem v gorskih etapah, glavna pomanjkljivost pa ta, da se na Touru prvič predstavlja kot eden glavnih favoritov. Doslej je bil njegov najboljši rezultat na dirki po Franciji 57. mesto leta 1990.

Nekako iz druge vrste pa bodo skušali mesati strene Indurainu in Romingerju, Italijana Giani Bugno in Claudio Chiappucci, Nizozemec Erik Breukink in Svicar Alex Zülle. Giani Bugno se bo skušal odkupiti za katastrofalno slab nastop na Giru. Kot kaže, je prebolel krizo, vendar ostaja še naprej njegova najsibkejša točka velika psihična labilnost.

Chiappucci bo s svojim pogumom nedvomno eden od protagonistov dirke, na kateri je bil v zadnjih treh letih dvakrat drugi in enkrat tretji. Nekoliko manj možnosti za končni uspeh ima Nizozemec Breukink, veliko presenečenje pa lahko predstavlja Alex Zülle, ki se je letos prebil v sam vrh profesionalnega kolesarstva.

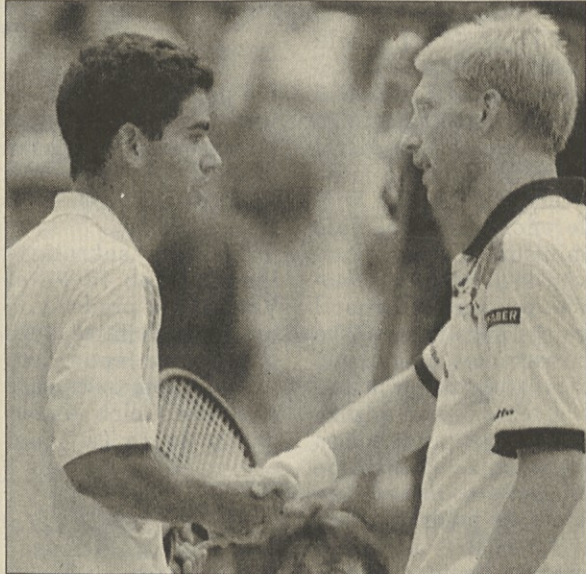
WIMBLEDON / MED MOŠKIMI SAMPRAS IN COURIER

Po letu 1984 spet ameriški finale

Danes ženski finale Graf - Novotna

WIMBLEDON - Pete Sampras je pretrgal sanje Borisa Beckerja o četrti zmagi na teniskem turnirju v Wimbledonu. V polfinalu je American zmagal s 7:6, 6:4 in 6:4. Enaindvajsetletnik je igral izredno močno in natančno, predvsem pa je imel več živcev od trikratnega zmagovalca tega turnirja. Tako bo Sampras imel priloznost, da se bo potegoval za svojo drugo zmago na turnirjih za Grand Slam. Pri Samprasu ni bilo videti, da bi čutil posledice poškodbe ramena, ki mu je skoraj preprečila nastop na turnirju in ki ga je pestila še v dosedanjih dvobojih na wimbledonski travi.

Pri Beckerju se je poznalo, da mu je četrtfinalni dvoboj z rojakom Michaelom Stichom pobral preveč moči. Sampras je serviral izvrstno, zaradi Americanovega ostrega voleja pa je bil Becker ves čas v defenzivi, v podaljšani igri prvega niza pa je bil bolj zbran. Pri tem je Becker naredil kar 12 dvojnih napak, ena izmed njih ga je v tretji igri veljala izgube drugega niza, ob drugi pa je imel Sampras že v uvodni igri tretjega niza v rokah ključ do zmage. American je nato do konca samo zmagoval na svoj servis, čeprav je Beckerju uspelo nekaj briljantnih



Sampras pokopal Beckerjeve upe po 4. zmagi (AP)

returnov in je v zadnji igri imel celo dve zogi za odvzem servisa. Toda American je izvrstnim prvim servisom in volemjem zlahka zagotovil nastop v finalu, kjer se bo pomeril z rojakom Jimom Courierjem, ki je v drugem polfinalnem dvoboju ugnal Stefana Edberga. V prvem nizu je bil za odtenek boljši Sved in zmagal s 6:4, v nadaljevanju pa je Courier spet povsem ameriški, po lanskim zmagi Andreja Agassija pa bo letošnja lovorika zanesljivo odšla

z ZDA. Danes se bosta v stem finalu ženskega turnirja na sveti wimbledonski travi pomerili Steffi Graf in Jana Novotna. Favoritinja v tem dvoboju je Nemka, ki bo branila dva zaporedna naslova v Wimbledonu in je v svoji dosedajni karijeri zmagala na dvanajstih turnirjih za Grand Slam. Toda tudi Cehinja iz Brna ni brez možnosti, zlasti če bo ponovila igro iz polfinalnega dvoboja proti Martini Navratilovi. Rezultati: polfinale - moški: Sampras (ZDA, 1) - Becker (Nem, 4)) 7:6 (7:5), 6:4, 6:4, Courier (ZDA, 3) - Edberg (Sve, 2) 4:6, 6:4, 6:2, 6:4.

FORMULA 1 / PRED VN FRANCIE

Damon Hill najhitrejši

Senna podpisal pogodbo

MAGNY COURS - Na prvem treningu za Veliko nagrado Francije v formuli 1 je bil najhitrejši Damon Hill, ki je svojega mostvenega kolega Alaina Prosta pustil za sabo za sedem desetink sekunde. Za voznikoma Williams-Renaulta so se uvrstili Michael Schumacher, Ayrton Senna, Jean Alesi, Mark Blundell in Martin Brundle.

Pred treningom je bil spet v ospredju Ayrton Senna, ki je vendarle podpisal pogodbo z McLarnom do konca sezone. McLarnov šef Ron Dennis in Senna sta se letos že večkrat pogovarjala o pogodbi, vendar nista našla skupnega jezika, saj so bili Brazilci vedno previsoki. Senna, ki je pred začetkom sezone zahteval petnajst milijono-

nov dolarjev, je povedal, da je McLarnu postavil ultimatum s svojimi zahtevami in se je že odločil, da bo zapustil formulo 1, če mostvo ne bo izpolnilo njegovih zahtev. »Končno smo se sporazumeli in se lahko osredotocimo na svoje delo,« je dejal Senna.

Rezultati treninga: 1. Hill (VB, Williams, povprečna hitrost 203,861 km na uro) 1:15.051, 2. Prost (Fra, Williams) 1:15.725, 3. Schumacher (Nem, Benetton) 1:16.720, 4. Senna (Bra, McLaren) 1:16.782, 5. Alesi (Fra, Ferrari) 1:16.825, 6. Blundell (VB, Ligier) 1:16.834, 7. Brundle (VB, Ligier) 1:16.847, 8. Barrichello (Bra, Jordan) 1:17.347, 9. Suzuki (Jap, Footwork) 1:17.441, 10. Wendlinger (Av, Sauber) 1:17.650.

NOGOMET / PODPIS DOGOVORA ZA MLADINSKI SEKTOR

Tesnejše sodelovanje Mladosti in Sovodenj

S podpisom pogodbe za vsestransko sodelovanje na področju mladinskega nogometa, se je zaključilo dolgo, več mesecev trajajoče pripravljeno obdobje, med katerim so slovenska nogometna društva skušala najti najboljše obliko za uveljavitev in razvoj nogometa na Goriskem. Na številnih sestankih so sodelovala vsa tri slovenska društva ter stopoma izoblikovala besedilo pogodbe, ki pa sta jo na manjši slovesnosti v sredo podpisali le SD Sovodnje in doberdobski Mladost. Kot smo že poročali pred nekaj dnevi, se je pismenemu sporazumu žal odpovedala

standrezka Juventina, ki je trenutno s podobnimi pogodbami vezana na druga goriska društva in ji je zato onemogočeno sklepati nove povezave. Standrezko društvo je sicer pripravljeno vzpostaviti nekatere neobvezujoče oblike sodelovanja, kar pa se zdalec ni to, kar so si naši nogometni krogi obetali. Res pa je tudi, da je Juventina za daljše obdobje ostala brez domačega sportnega objekta, saj se obnovitvena dela vlečejo že preveč let. Zato je bilo standrezko društvo prisiljeno preseliti vso svojo dejavnost v Gorico, kjer je bilo gost raznih mestnih klubov, kar

je nedvomno vplivalo na njegovo delovanje.

Kakorkoli že, pogodba je podpisana in z njo sta društvi podpisnici odprli novo stran v pojmovanju in razvoju nogometne igre. Društvi Mladost in Sovodenj sta skupaj z Juventino v zadnjih letih sicer že sodelovali, vendar je vedno šlo za dogovore na besedo, ki so se že prevečkrat pokazali za preveč propustne, kar je pogostokrat ustvarjalo nepotrebne spore, hudo kri in obtožbe, ki so letele na desno in levo. Zlasti je do pogostih nesporazumov prihajalo v zvezi s pripadnostjo posameznih igralcev. Zato je naj-

več točk podpisane pogodbe namenjenih prav temu vprašanju.

Naj na koncu omenimo, da sta pogodbo podpisala oba predsednika, t.j. Gianni Marson za Sovodnje in Dario Gergolet za Mladost.

Na pogodbi sta se podpisala predsednika PO ZSSDI za Gorisko Marka Lutmana in predsednika IO ZSSDI Jurija Kufersina (vsi na sliki Foto Studio Reportage). V zadnji točki saporazuma namreč piše, da je Združenje slovenskih sportnih društev v Italiji tisti organ, ki bo tudi nadzoroval izvajanje pogodbe med obema društvoma. (VIP)



Partizanski dnevnik: ob jubileju tudi odbojka

Proslavljanju 50. obletnice partizanskega dnevnika so se priključili tudi sportniki. Tako bo danes na Vrhu ob 19. uri odbojcarska tekma med Valparporjem in Socu. Novopečeni člani B2 lige, Valparpor Imsa, bo ob tej priliki nastopil z ekipo, ki je igrala v prvenstvu 1. divizije, saj ima prva ekipa istocasno nastop v finalu močnega turnirja v Trzinu. Tako bodo standrezko ekipo sestavljali v glavnem mladinci, ob njih pa bodo se trije starejši in dva igralca, ki sta za Val nastopala v prvenstvu »under 16«.

Zato pa bo Soca nastopila z ekipo, ki je v letošnjem prvenstvu napredovala v C2 ligo, prisotni pa bodo tudi igralci, ki so že pristopili k Soci. Tako bodo v bistvu prvič na uradni tekmi nastopili Cristian Grauner, Fabijan Korsic in Diego Petecan, ki pa so k Soci prišli iz vrst Vala.

Za konec povejmo še, da so socani vse do konca tega tedna redno trenirali, z današnjo tekmo v počastitev 50. obletnice Partizanskega dnevnika pa bodo uradno zaključili letošnjo res uspešno sezono.

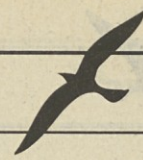
Obvestila

SZ GAJA organizira danes, 3. t.m., ob 15. uri na Padricah igre na poligonu za osnovnošolske in srednjošolske otroke. Vpisovanje na sedežu društva ali pred tekmovalcem.

JK CUPA obvesča, da je v teku vpisovanje za jadralne tecaje, ki bodo v naslednjih izmenah: tecaj za optimiste namenjen otrokom od 8. do 14. leta starosti od 19.7 do 30.7 ter 2 tecaja windsurfa in sicer od 19.7 do 23.7 in od 26.7 do 30.7. Vpisovanje na sedežu društva ob sobotah od 16. do 18. ure, tel. 299858.

SK BRDINA vabi vse starše prijatelje smučarske panoge na predstavitev sezone 93/94, ki bo v sredo, 7. t.m., ob 20. uri v domu Brdina na Opcinah.

SK BRDINA sporoča, da bo naslednji trening na snegu od 8. do 11. t.m. na Moltalerju. Mozen je tudi samo izlet z osebnimi avtomobili. Prijave in informacije dobite na tel. št. 226271 ali 212859 najkasneje do 5. t.m.



SLOVENSKA ZUNANJA POLITIKA

»Živimo v času razrahljanosti«

Hrvaški so napovedali povračilne ukrepe

LJUBLJANA - Slove-
niji je uspelo vzpostaviti
tesne in koristne diplo-
matske stike z državami
zelo širokega spektra, je
dejal zunanji minister
Lojze Peterle, ko je na
včerajšnji tiskovni kon-
ferenci ocenjeval delo
ministrstva v prvi polo-
vici leta. Sedanje sveto-
vne razmere je označil
za čas razrahljanosti, ko
sovražnikov zmanjkuje,
s prijatelji pa so marsi-
kje tezave, kar odpira
nova, včasih tudi boleča
vprašanja. Peterle je
skupaj s sodelavci po-
drobneje predstavil tudi
dejavnost v minulem
mesecu. Večina novinar-
skih vprašanj pa je velja-
la odnosom s sosednjo
Hrvasko. Zunanji mini-
ster je povedal, da so za-
radi »skrajno nenavadne
in nepotrebne zasedbe
Unionove bužetske pi-
vovarne« na Zagreb na-
slovili protestno noto, v
kateri so napovedali po-
vratne ukrepe, »če hrva-
ska stran ne bo poskrbe-
la za vzpostavitev prvo-
tne stanja«. To je tudi
v skladu z opredeljitvijo
parlamentarnega odbora
za mednarodne odnose,
ki zahteva recipročno
politiko do Hrvaske. O
podrobnejši vsebini pro-
tičrepov minister ni
zelel govoriti, omenil pa
je, da vlada o tem se ni
konkretno odločala. V
zvezi s Hrvasko je Lojze
Peterle omenil tudi trdi-

BOSTJAN LAJOVIC

tve poslanca Zmaga Je-
lincica o konfederalnem
povezovanju obeh držav
in dejal, »da se na tako
(Jelincicevo) raven ne bi
zelel spuščati«.

Državna sekretarja
Ignac Golob in Peter
Vencelj sta predstavila
rezultate svojih uradnih
obiskov na Japonskem
in Kitajskem oziroma v
Avstraliji. Golob je pou-
daril, da na Daljnem

vzhodu Slovenijo stejejo
za resno partnerico, so-
delovanje z njo pa za
ugodno in obetajočo ozi-
roma zdravo in dolgoro-
čno. Zlasti Kitajska, ki
se zeli uveljaviti v Evro-
pi, vidi v sodelovanju s
Slovenijo dobro prilo-
žnost.

Podobno je odnos Av-
stralije do Slovenije oce-
nil dr. Vencelj, ki je tam
obiskal slovenske sku-

pnosti. Peter Vencelj
meni, da mu je obisk
kljub razcepljenosti Slo-
vencev v Avstraliji
uspelo speljati brez za-
mer na eni ali drugi strani,
dobil pa je koristne
informacije.

Med multilateralnimi
stiki je minister Peterle
omenil tudi slovensko
prizadevanje za odpravo
embarga na orožje in de-
jal, »da zaradi znanega
konteksta (balkanske
vojne) ta stvar se lep čas
ne bo urejena«.



Poti mednarodne politike pogosto niso tlakovane (Foto:Zdravko Primožič)

ZDRUŽEVANJE STRANK

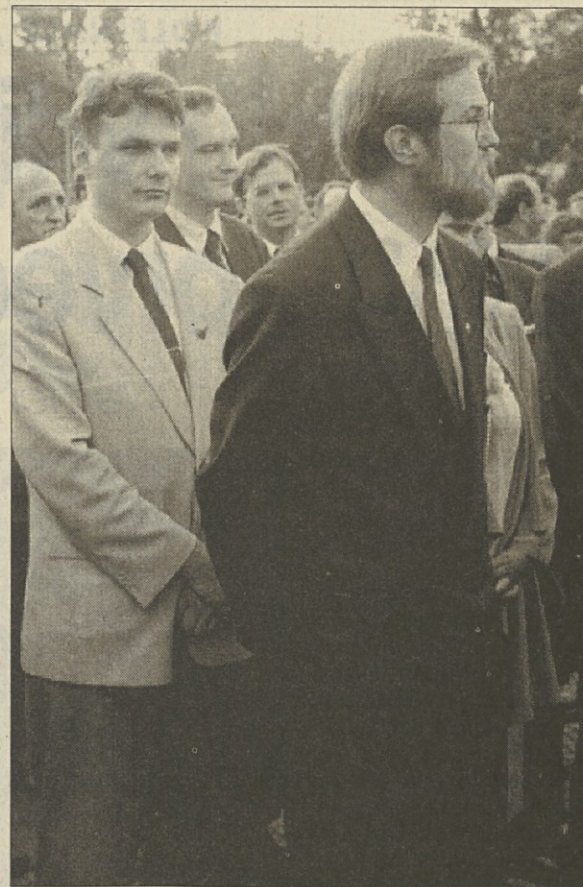
Stranka krščansko-ljudske usmeritve

Državna gospodarska politika ne gre v pravo smer - Za 29. člen zakona o lastninjenju

LJUBLJANA - Svet
stranke Slovenskih kršcan-
skih demokratov (SKD) je
na zadnji seji, 30. junija,
sklenil, da Slovenski ljud-
ski stranki (SLS) ponudi
združitev obeh strank. »Bi-
stveno močnejša stranka, ki
bi s tem nastala, bi pripo-
mogla k politični umiritvi
in gospodarskemu razvoju
Slovenije,« je na novinar-
ski konferenci povedal gla-
vni tajnik Edvard Stanic.
Stanic je povedal, da bo
SKD vztrajala pri tem, da
se volitve v nove lokalne
skupnosti brez podaljševa-

nja mandatov izpeljejo v
prihodnjem letu. Na zadnji
seji sveta so ob poročilu
strankinih ministrov naj-
več pozornosti namenili
izpolnjevanju koalicijske
pogodbe med vladnimi
strankami in razvoju go-
spodarstva. Ocenili so, da
»državna gospodarska po-
litika ne gre v pravo smer«. S
tem v zvezi so sprejeli
sklep, da gospodarska ko-
misija stranke čim prej pri-
pravi analizo gospodarskih
gibanj skupaj s predlogom
ustreznih ukrepov. Če so
vesti, da naj bi ustavno so-

disce razveljavilo sporni
29. člen novele zakona o
lastninjenju podjetij, resni-
čne, potem bi »jaz takšno
razveljavitev preimenoval
v ponovno proslavitev 29.
novembra«, je povedal
predsednik parlamentarne
komisije za nadzor lastnin-
skega preoblikovanja Izi-
dor Rejc. Mladi krščanski
demokrati bodo od 3. do
10. julija na Pokljuki orga-
nizirali brezplačno taborje-
nje za 67 otrok iz socialno
sihih družin, je novina-
rjem sporočil predsednik
Bulc. (STA)



Peterle (SKD) vztrajno snubi Podobnika (SLS) (Foto:TRIO)

Pobuda ljudski stranki

Svet SKD je na seji 30. 06. 1993 razpra-
vil o uresničevanju koalicijske pogodbe.
Pri tem so bila posebej izpostavljena vpra-
šanja oziroma naloge iz koalicijske pogo-
dke, ki se nanašajo na opravila, povezana
z utrjevanjem slovenske samostojnosti,
demokracije življenja na družbenem
in gospodarskem področju.

Pri tem je bilo ugotovljeno, da v drža-
vnem zboru pri temeljnih točkah iz koali-
cijske pogodbe (lastninsko preoblikovanje
podjetij, kmetijska politika, lokalna samo-
uprava, poprava krivic iz preteklosti ter
razčiščenje vseh nepravilnosti, družin-
ska politika) slovenski krščanski demo-
krati velikokrat dobimo podporo tudi pri
nekaterih strankah opozicije. Se posebno
podobni pogledi in resitve pa se izkrista-
lizirajo v delovnih telesih državnega zbora
in samem zboru pri poslancih SLS in
SKD. Ker sta si ti dve strani programsko
zelo podobni, v nekaterih pogledih pa
sploh ni nobenih razlik, je povsem razu-

mljivo, da prihaja do enakih stališč in tu-
di ravnanj. To nas ponovno prepričuje, da
gre za stranki, ki delujeta iz istih izhodišč
in se zavzemata za iste temeljne vrednote.

Opazamo, da v slovenskem političnem
prostoru, ki ga v največji meri najbolj de-
javno zapolnjujeta prav SKD in SLS, po-
tekajo pogovori o sodelovanju in sku-
pnem nastopanju strank podobne usmeri-
tve. Pri tem pa je zaskrbljujoče dejstvo,
da ta dejanja ne pomenijo nobenega de-
javnega poseganja v slovensko politično
dogajanje, ker odgovarjajočim očitno ne
uspe jasneje opredeliti načine, postopke
in odgovornosti pri takem skupnem delo-
vanju.

Slovenski krščanski demokrati smo
prepričani, da se neka politična opcija
lahko krepi samo z združenjem sil, ki
imajo enako ali podobno usmeritev, kjer
so natančno dogovorjena pravila, odgo-
vornosti in tudi jasne posledice. Združi-
tev Slovenskih narodnih demokratov s

Slovenskimi krščanskimi demokrati in
način delovanja združenih strank nas
prepričuje, da smo na pravi poti, saj ugo-
tavljamo, da smo združeni drug drugemu
potrebni, obenem pa je popolnoma jasno,
kakšno so razmerja med nami. Prepričani
smo, da je to najboljša pot za doseganje
ciljev, ki so si jih zastavile tudi nekatere
druge stranke podobne usmeritve.

Zato predlagamo Slovenski ljudski
stranki, da začnejo resne in odkrite po-
govore o možnostih združitve SLS in
SKD. Skupna odločitev, da smo pripravi-
ljeni storiti vse za čimprejšnjo združitev,
bi bistveno pripomogla k jasnejšemu obli-
kovanju slovenskega političnega prostora
ter njegovemu utrjevanju. Slovenija potre-
buje za trdno prihodnost močno stranko
krščansko-ljudske usmeritve in nasa sku-
pna odgovornost je, da to čimprej uresni-
čimo.

Izidor Rejc
Predsednik Sveta SKD

OSNUTEK ZAKONA O SODNIŠKI SLUŽBI

Sodniki na začasnem delu

Pravosodno ministrstvo je pripravilo predlog za izdajo zakona o sodniški službi z osnutkom - Sodniki s trajnim in omejenim mandatom

LJUBLJANA - Sodni-
kom, ki sami zase pravijo,
da so bili nekot potisnje-
ni na raven državnih ura-
dnikov, se res ni treba
pritoževati, da so se ve-
dno potisnjeni v anoni-
mnost. Razne afere so v
zadnjem času aktualizirale
vprašanje položaja so-
dne veje oblasti pri nas,
posebej s stališča, da ne-
odvisno sodstvo ne more
pomeniti nikakršnega
privilegija sodnikov, am-
pak je to nujnost za vse
državljane in institucije.
Sodniki so ob tem pou-
darjali, da jim je nova usta-
va res prinesla bistveno
drugačen položaj - delitev
oblasti, neodvisnost sod-
stva, trajni mandat - kot
so ga imeli prej, da pa bo

MAJDA VUKELIC

brez sprejema nove zaka-
nodaje o sodstvu večina
zadev ostala le mrtva crka
na papirju. Zdej naj bi se
stvari vendarle premakni-
le naprej, saj so v pravo-
sodnem ministrstvu pri-
pravili sveženj zakonov,
ki zadevajo pravosodje in
ki naj bi se v kratkem
znasli v parlamentarni
proceduri.

Eden izmed njih je tu-
di predlog za izdajo zaka-
na o sodniški službi z
osnutkom, za katerega je
vlada že dala zeleno luč.
Zakon ureja položaj so-
dnikov, in sicer njihovo
izvolitev, dolžnosti, pravi-
ce, osebno evidenco so-

dnikov, prenehanje nji-
hove funkcije in discipli-
ninski postopek.

Zakon loči med sodni-
ki s trajnim in omejenim
mandatom. Sodniki z
omejenim mandatom naj
bi bili na nekakšnem pre-
skusu, preden bi jim bil
zaupan trajni mandat. Za
sodnika s trajnim manda-
tom bi lahko bil izvoljen
tisti, ki izpolnjuje sedem
pogojev, med drugim, da
je slovenski državljan, da
je star vsaj trideset let, da
je diplomirani pravnik z
opravljenim državnim
izpitom in da je »ose-
bno primeren za opravljanje
sodniške funk-

kcije«. V skladu s predvi-
denimi organizacijskimi
spremembami, ki jih pri-
nasa nov zakon o sodi-
sčih, naj bi v prihodnje
imeli okrajne, okrožne,
višje in vrhovne sodnike.
Volitev sodnikov ureja že
ustava in tako jih voli držav-
ni zbor na predlog so-
dnega sveta. Zakon pozna
tudi mirovanje sodniške
službe, ki nastopi takrat,
če sodnik postane pred-
sednik republike, posla-
nec, sodnik ustavnega so-
dišča, predsednik vlade
ali minister. Sodnika naj
bi v prihodnje med obra-
navami spoznali po tem,
ker bo imel službeno

oblačilo, in sicer sodni-
sko togo. Možno naj bi bi-
la tudi premetitev sodni-
kov na drugo sodišče in
na ministrstvo za pravo-
sodje - največ za šest let-
kjer naj bi opravljal »za-
hetejnejše strokovne nalo-
ge«.

In kdaj bi sodniku pre-
nehala funkcija: z upoko-
jnitvijo pri 67 letih starosti,
z izgubo slovenskega drža-
vianstva, »če iz ocene
njegove službe dvakrat
zaporedoma izhaja, da ne
ustreza sodniški službi«
... Zakon pozna tudi di-
sciplinski postopek, ki ga
je mogoče uvesti, če je so-
dnik obtožen, da krši so-
dniške dolžnosti oziroma
neredno opravlja sodni-
sko službo.

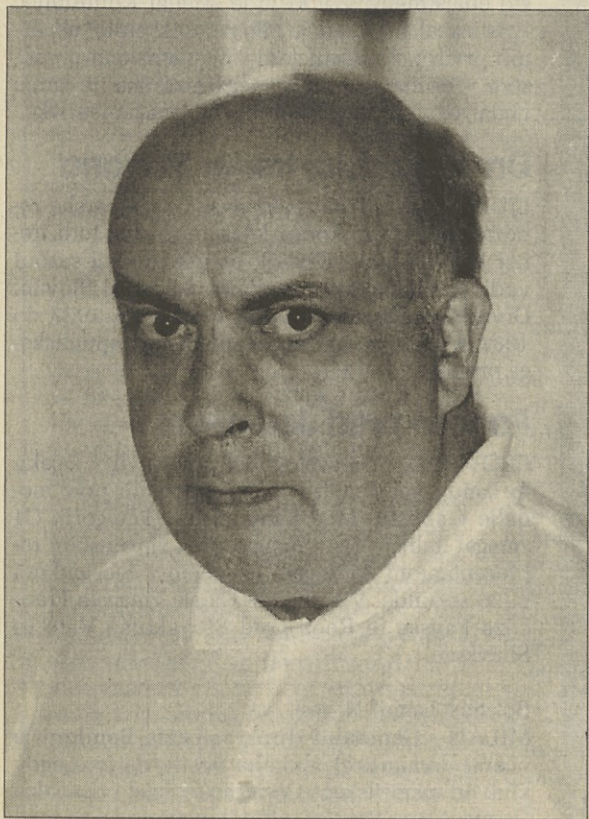
Ministrova dolga roka

Ivan Bele, sodnik
vrhovnega sodišča in
predsednik sodniške-
ga društva, o predlogu
za izdajo zakona o so-
dniški službi z osnu-
tkom:

»Sodniki ocenjuje-
mo zakon za koristen
in potreben, vendar so
v njem nekatere dolo-
be, s katerimi se ne
moremo strinjati. Ena
izmed njih je ta, da
uvaja poleg sodnikov s
trajnim mandatom tu-
di sodnike z omejenim
mandatom. Ustava pri
sodstvu govori le o
trajnosti sodniške funk-
cije in ne govori o

nobenem mandatu: ni-
ti ne o trajnem, še
manj pa o omejenem
mandatu. Zato mislim,
da je ta določba v na-
spritu z ustavo. Spor-
no je tudi, ker si pravo-
sodni minister pri-
družuje veliko pristoj-
nosti nasproti sodi-
ščem. Tako naj bi po
predloženih novih re-
šitvah pravosodni mi-
nister imenoval vse
predsednike sodišč,
razen predsednika vr-
hovnega sodišča. Ni
nobene osnove za to,
da bi se ministrstvo
kot izvršilna oblast
vmešavalo v kadrov-

sko sestavo sodišč. To
je posebej pomembno,
če pogledamo osnutek
zakona o sodiščih.
Predsedniki sodišč naj
bi bili namreč člani
personalnega sveta
znotraj sodišč, ki zbira
in ocenjuje podatke o
posameznih sodnikih,
od cesar bo v celoti
odvisna nadaljnja kari-
era vsakega sodnika.
Tako lahko prek pred-
sednika sodišča dolga
roka ministra seže do
vsakega sodnika. In ta-
ko je s strani izvršilne
oblasti že ogrožena ne-
odvisnost sodstva.«



Ivan Bele, predsednik sodniškega društva (Foto: TRIO)

RTV / NEZADOVOLJSTVO NA KOPRSKI TV

Obtožbe na račun RTV Slovenija niso znali utemeljiti

Ni razlogov za odstop - Vmešavanje v operativne zadeve koprške tv

KOPER - Porocali smo
že, da so delavci TV Koper
- Capodistria v sporu z
vodstvom TV Slovenija.
Očitajo mu, da hoče s ta-
ktiko majhnih korakov raz-
pustiti TV Koper kot sa-
mostojno sredstvo javnega
obveščanja italijanske
manjšine v Sloveniji in da
je glavni urednik progra-
mov TV Slovenija Janez
Lomberger predstavil vizi-
jo, v kateri je italijanskemu
programu namenjena po-
drejana vloga. Bojijo se, da
bodo s postopnim odvze-
manjem prostora, časa in
programskih pasov, posta-
vljeni pred dejstvo: manj-
sinski program bo podre-
jen ljubljanski redakciji,
slovenska redakcija kopr-
ske televizije pa naj bi po-
stala samo dopisništvo.

Lombergerju očitajo stalno
vmešavanje v operativne
zadeve koprške televizije
in pritisk, s katerim hoče

BORIS VUK

uveljaviti svoje odločitve,
za katere po njihovem
mnenju ni pristojen.

»Zahtevamo, da se do
sprejema novega zakona o
RTV nikakor ne posega v
nase programe, da bi jih
zmanjšali ali kakorkoli
spremenili,« so zapisali v
sporočilu za javnost, ki ga
je pripravil odbor za stav-
kovno pripravljenost po
pooblastilu zbora delav-
cev. Zaradi teh zapletov so
odstopili odgovorni ure-
dniki Tullio Vianello in
drugi uredniki italijanske-
ga programa. Včeraj sta
prišla v Koper glavni ure-
dnik Janez Lomberger in
predsednik sveta RTV Ru-
di Seligo. Posebej sta se
pogovarjala z uredniki, ki
so odstopili, in s stavko-
vnim odborom. Oba se-
stanka sta potekala brez

navzočnosti novinarjev.

Rudi Seligo je po konca-
nih sestankih povedal:
»Ugotovil sem, da ni razlo-
gov za odstop. Tudi obto-
žbe na račun vodstva TV
Slovenija niso znali ute-
meljiti. Slisal sem le zahte-
vo odbora, naj glavni ure-
dnik priskrbi pisno zagoto-
vilo o tem, da se program
ne bo spreminjal. Nima pa
takih pristojnosti, saj o pro-
gramih odloča svet zavoda.
Tudi jaz kot predsednik
teh zagotovil ne morem
dati brez pooblastila sveta.
Svet bo o teh zadevah raz-
pravljajl jeseni. Sicer pa v
avtonomijo urejanja itali-
janskega programa ne po-
sega noben organ, tudi gla-
vni urednik ne. Tako bo
ostalo.« Janez Lomberger
pravi, da je bil globoko ra-
zocaran nad vsebino in ra-

vnju pogovorov. Sporočilo
za javnost je po njegovem
mnenju pamflet. »Mislim,
da je glavni razlog tega za-
pleta to, da sem prosil Via-
nella, da do 15. julija pri-
pravi programska izhodi-
šča in da v programu za
prihodnje leto predvidi
dve tedenski dvojezični
oddaji. Prosil sem ga tudi
za poročilo o tem, kaj za-
posleni delajo, ker menim,
da tu delo ni dobro pora-
zdeljeno.« je izjavil Lom-
berger. Koprski televiziji
vztrajajo pri tem, da je tre-
ba rešiti vprašanje statusa
manjšinskega programa, in
sicer z dogovorom med
manjšino in slovensko drža-
vo. Ker na sestanku s Se-
ligom in Lombergerjem ni-
so našli skupnega jezika,
se je spor še bolj zaostril.
Pričakujemo lahko tudi
stavko delavcev italijan-
skega programa TV Koper
- Capodistria.



Neuspešen pogovor Selige in Lombergerja s koprskimi televizijci (Foto: Srdan Živilović / TRIO)

MENJALNIŠKI TEČAJI						
2. julija 1993						
	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
menjalnica	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	69,20	70,50	9,65	10,05	7,61	7,83
Avtohisa*	69,80	70,40	9,90	10,10	7,60	7,90
Azur Grosuplje	70,10	70,70	9,90	10,05	7,55	7,89
AMTK Plus, Ljubljana	70,30	70,80	9,90	10,15	7,60	70,90
Banka Vipra	69,60	70,28	9,93	10,04	7,55	7,75
Bela vrtnica	70,10	70,70	9,90	10,05	7,70	7,90
Bobr Fuzine in Trzin	70,05	70,45	9,92	10,05	7,70	7,85
BTC d.d. Ljubljana	69,60	71,05	9,75	10,10	7,40	7,80
BTC Sezana	69,10	70,70	9,71	10,05	7,50	7,75
Brod Ljubljana	70,00	70,60	9,90	10,10	7,60	7,90
Come 2 us	70,00	70,60	9,85	10,05	7,65	7,85
Dom na trgu	70,15	70,79	9,86	10,07	7,70	7,87
Dom Caffè Domžale*	70,10	70,50	9,95	10,10	7,65	7,90
Emona Globtour	69,95	70,70	9,88	10,03	7,60	7,76
Eros Ljubljana*	70,20	70,60	9,92	10,00	7,70	7,90
Eros Kranj*	70,20	70,60	9,90	10,00	7,70	7,90
Eurotours Ljubljana*	69,90	70,60	9,70	9,90	7,65	7,85
Firadas Idrija	70,10	71,45	9,90	10,15	7,32	7,85
Fiba Koper	69,70	70,68	9,12	10,00	7,67	7,78
Fima, Medla	70,20	70,50	9,95	10,05	7,70	7,80
Feniks Koper*	69,60	70,70	9,70	10,00	7,60	7,80
Golf turist Domžale	69,95	70,45	9,90	10,15	7,60	7,90
Galileo Kozina	69,80	70,90	9,75	10,10	7,62	7,78
Hida	70,30	70,40	9,90	9,98	7,70	7,80
Hram Rožice Mengeš	70,10	70,35	9,95	10,05	7,70	7,88
Hipotekarna Banka Koper*	69,70	70,80	9,75	10,05	7,65	7,80
Idila Sečovelje	69,90	70,50	9,80	10,00	7,66	7,85
Ilirika, Ilirska Bistrica	69,95	70,58	9,90	10,00	7,68	7,75
Ilirika, Slovenj Gradec	69,95	70,59	9,85	10,04	7,66	7,84
Ilirika, Postojna	69,95	70,50	9,85	10,04	7,66	7,84
Ilirika, Sezana	70,15	70,50	9,85	10,04	7,66	7,95
Ilirika, Podgrad	69,00	70,00	9,75	10,00	7,60	7,75
Invest Skofja Loka	69,90	70,80	9,88	10,05	7,66	7,89
Italdesign Nova Gorica	70,00	70,50	9,85	10,00	7,72	7,79
Komercialna banka Triglav	69,71	70,61	9,82	10,03	7,65	7,83
Klub Slovenijales	70,10	70,50	9,90	10,05	7,75	7,90
Kompas Hertz Celje*	70,10	70,60	9,90	10,05	7,60	7,85
Kompas Hertz Velenje*	69,50	70,50	9,90	10,00	7,60	7,85
Kompas Hertz Idrija*	70,10	70,60	9,90	10,05	7,60	7,85
Kompas Hertz Tolmin*	70,10	70,60	9,90	10,05	7,60	7,85
Kompas Hertz Nova Mesto*	70,10	70,60	9,90	10,05	7,60	7,85
Kompas Hertz Krško*	70,10	70,60	9,90	10,05	7,60	7,85
Kompas Hertz Bled*	70,10	70,60	9,90	10,05	7,60	7,85
Kompas Hertz Nova Gorica*	70,10	70,60	9,90	10,05	7,65	7,85
Kompas Hertz Maribor*	70,10	70,60	9,90	10,05	7,60	7,85
Kompas Holidays	70,25	70,45	9,90	10,00	7,70	7,85
Kompas Fintrade	70,20	70,45	9,90	10,03	7,77	7,89
LB d.d. Ljubljana	69,95	71,10	9,88	10,05	7,60	7,72
LB Komercialna banka GO	70,00	71,50	9,90	10,29	7,30	7,90
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	69,90	71,30	9,90	10,13	7,40	7,87
LB Kreditna banka MB d.d.*	69,45	70,80	9,80	9,99	7,60	7,95
LB Splošna banka Celje	70,00	70,90	9,94	10,07	7,72	7,82
LB Splošna banka Koper	69,06	71,13	9,71	10,00	7,51	7,81
Libertas*	69,75	70,60	9,75	9,98	7,66	7,76
Ma Vir	70,00	70,50	9,90	10,10	7,60	7,90
Madai N. Gorica*, Sempeter*	70,00	70,50	9,90	10,00	7,71	7,79
Moneta Invest	70,25	70,35	9,90	9,95	7,67	7,74
Optimizem Lož*	70,10	70,95	9,90	10,10	7,65	7,85
Otok Bled	69,80	70,48	9,87	9,99	7,66	7,87
Petrol Ljubljana*	70,10	70,40	9,90	10,00	7,65	7,90
Pigal Solkan*	69,90	70,50	9,87	10,10	7,70	7,80
Pigal Kobarič*	69,90	70,50	9,87	10,10	7,70	7,80
Pigal Obutek*	69,90	70,50	9,87	10,10	7,70	7,80
Pigal Diskont*	69,90	70,50	9,87	10,10	7,70	7,80
Pigal Ilirska Bistrica*	69,50	70,50	9,87	10,05	7,68	7,78
Poštna banka Slovenije*	69,00	70,30	9,50	9,94	7,25	7,79
Probanka Maribor	69,50	70,80	9,80	10,05	7,65	7,90
Publikum Ljubljana	70,20	70,29	9,91	9,99	7,65	7,79
Publikum Celje	70,15	70,49	9,90	9,98	7,55	7,76
Publikum Krško	70,20	70,80	9,63	10,15	7,41	7,78
Publikum Maribor	70,10	70,45	9,93	9,98	7,58	7,82
Publikum Metlika	70,20	71,00	9,85	10,05	7,60	7,80
Publikum Mozirje	70,00	70,48	9,86	10,01	7,70	7,81
Publikum Novo Mesto	70,20	71,00	9,85	10,05	7,60	7,80
Publikum Tolmin	70,15	70,59	9,85	10,03	7,71	7,80
Publikum Sevnica	70,20	70,80	9,95	10,10	7,60	7,90
Publikum Sentilj	70,10	70,49	9,91	10,04	7,58	7,82
Publikum Sentjur pri Celju	70,10	70,59	9,82	10,00	7,65	7,79
Publikum Trebnje	70,10	71,00	9,92	10,10	7,60	7,90
Publikum Žalec	70,15	70,55	9,90	10,00	7,65	7,80
Roja	70,15	70,60	9,85	10,02	7,65	7,80
Sit - on	70,00	71,00	9,70	10,00	7,50	7,87
SKB d.d. Ljubljana***	70,20	70,25	9,97	9,98	7,72	7,77
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana	70,21	70,68	9,80	10,03	7,62	7,85
Slovenijaturist Maribor*	70,00	71,50	9,90	9,95	7,10	7,60
Slovenska investicijska banka*	70,00	70,55	9,90	10,10	7,60	7,85
Slovenska hran. in pos. Kranj	70,10	70,80	9,65	10,00	7,70	7,85
SZKB d.d.	69,50	70,65	9,80	10,00	7,70	7,95
Sonce Ljubljana	70,20	70,35	9,88	10,00	7,65	7,85
Tartarus Postojna	69,61	70,91	9,82	10,05	7,61	7,77
Tori, Ljubljana	70,10	70,60	9,85	10,10	7,65	7,95
Tentours Domžale	70,20	70,50	9,90	10,15	7,70	7,95
Upimo Ljubljana	70,30	70,35	9,90	10,00	7,73	7,79
Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **						

MENJALNICA HIDA

Pokriti tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKI, KRUNE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE						
Tečajna lista št. 127 z dne 2. julija 1993 — Tečaji veljajo od 3.7.1993 od 00.00 ure dalje						
				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	78,8084	79,0455	79,2826
Avstrija	040	šiling	100	991,5953	994,5790	997,5627
Belgija	056	frank	100	339,4650	340,4865	341,5080
Kanada	124	dolar	1	91,5849	91,9608	92,2367
Danska	208	krona	100	1811,4341	1816,8848	1822,3355
Finska	246	marka	100	2086,7610	2093,0401	2099,3192
Francija	250	frank	100	2064,0787	2070,2896	2076,5005
Nemčija	280	marka	100	6979,1336	7000,1340	7021,1344
Grčija	300	drahma	100	—	51,3980	51,5492
Irska	372	funt	1	—	170,4533	170,9647
Italija	380	lira	100	7,6700	7,6931	7,7162
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	3,7000	—
Japonska	392	jen	100	109,8167	110,1471	110,4775
Nizozemska	528	gulden	100	6214,9184	6233,6193	6252,3202
Norveška	578	krona	100	1647,0755	1652,0316	1656,9877
Portugalska	620	escudo	100	73,2111	73,4314	73,6517
Švedska	752	krona	100	1536,4563	1541,0795	1545,7027
Švica	766	frank	100	7835,4732	7859,0504	7882,6276
Velika Britanija	826	funt sterling	1	178,5960	179,1334	179,6708
ZDA	840	dolar	1	118,1079	118,4633	118,8187
Evropska Skupnost	955	ECU	1	136,6235	137,0346	137,4457
Španija	995	peseta	100	91,3569	91,6318	91,9067

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

**Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 3. JULIJA 1993**

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	658,121	687,922	1,346,043
94		101,2494%	105,8341%	103,5418%	130,000	65,812	68,792	134,604

MENJALNI TEČAJ ZA HRD			
2. JULIJ 1993		v SIT za 100 HRD	
menjalnica		nakupni	prodajni
A Banka Ljubljana		3,60	4,80
Eros Kranj		3,50	4,60
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana		3,50	5,00
Otok Bled		3,00	4,82
LB Banka Zasavje, Trbovlje		3,50	5,50
Azur Grosuplje		3,60	3,99
Upimo Ljubljana		3,60	4,15
Invest Skofja Loka		3,00	4,80
Italdesign Nova Gorica		3,20	4,80
Hipotekarna Banka Koper		2,00	4,00
Tečaj velja danes:*			

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA			
2. JULIJ 1993		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1515,00	1565,00
nemška marka		900,00	920,00
francoski frank		265,00	274,00
holandski gulden		798,00	823,00
belgijski frank		43,50	45,00
funt šterling		2301,00	2360,00
irski šterling		2190,00	2246,00
danska krona		232,00	240,00
grška dramma		6,45	7,20
kanadski dolar		1178,00	1215,00
japonski jen		14,00	14,50
švicarski frank		1010,00	1032,00
avstrijski šiling		127,00	131,40
norveška krona		211,00	218,00
švedska krona		197,00	204,00
portugalski escudo		9,20	9,90
španska peseta		11,65	12,30
avstralski dolar		1012,00	1044,00
madžarski forint		10,00	15,00
slovenski tolar		12,50	13,00
hrvaški dinar		0,30	0,55

TEČAJ TOLARJA V TUJINI				
2. JULIJ 1993				
država	banka	nakupni	prodajni	
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	12,00	
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00	
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,25	
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,70	10,30	
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,00	
Italija	Kmečka banka Gorica	12,30	12,95	
Italija	Tržaška kreditna banka	12,50	13,00	



SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.35	Radovedni Taček: Med, ponovitev
09.50	Oscar Junior: Računalniški karatist, ponovitev
10.00	Guliverjeva potovanja, ameriški risani film
11.20	Otroci sirnega sveta, 1/26 del ameriške dokumentarne nanizanke
11.45	Kevinov svet, igrani film
12.10	Zgodbe iz školjke
13.00	Poročila
13.05	Tednik, ponovitev
13.45	Intervju, ponovitev, VPS 1345
15.15	Divja zabava, ponovitev ameriškega filma, VPS 1515
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Svet morskih psov in barakud, ameriška pzn. oddaja VP 1710
18.00	RPL
18.45	TV mernik
19.10	Zrebanje 3 x 3, VPS 1910
19.30	TV dnevnik 2, VPS 1930
20.10	Utrip
20.30	Ona + On
21.35	Predstavilo se bo vseh 20 znanih Slovencev, ki so bili v minuli sezoni pomočniki naših kandidatov.
22.45	Poglej in zadeni: Noc na Lentu
23.15	TV dnevnik 3, VPS 2235
23.55	Sova
00.45	Obala Kona, ameriški film, VPS 2315
	Video strani

SLOVENIJA 2

09.00	Croviana-Caldes: SP v kajaku in kanuju, prenos
12.30	Trio Orlando, 1. del
	Sova, ponovitev
13.15	Ljubezen da, ljubezen ne, 8. del ameriške humoristične nanizanke (igrajo: Susan Dey, Jay Thomas, John Hancock in drugi, režija: Lee Shallat)
13.40	Gospodična Marlepe, 6/8 del angleške nanizanke
14.35	Rock Master, reportaža iz Kranja
14.55	Wimbledon, finale, Z, prenos
17.15	Ciklus filmov Clauda Chabrola: Inspektor Lavardin, francoski film
18.45	Divji svet zivali: Vrnitev belorepega orla, 9/25 del angleške poljudnoznanstvene serije
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Studio City
21.00	C. Lindblad: Zabava, finska drama, režija Christian Lindblad, igrajo: Marika Parkkomäki, Kristofer Möller, Hellen Willberg in drugi
22.05	Sobotna noc
22.20	Ljudski pevci z Notranjske, 2. del
22.30	Trinajsto prase z gosti
23.50	Nočni videomeh
	Video strani

KANAL A

09.15	MCM
10.00	Live & Kickin', ponovitev 14. brčanja v živo
11.00	Fine dame iz New Yorka, ameriškega filma
12.40	Teden na borzi, ponovitev oddaje
18.00	Matlock, ponovitev 13. dela ameriške nanizanke
19.00	5 x 5
19.25	Portret slikarja, ponovitev
20.00	Modna dežela, oddaja o modi
20.30	Matlock: Čudni prijatelji, 14. del nanizanke
21.30	Dokaz nedolžnosti, ameriški film
23.00	Video Grom, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.15	Poročila v angleščini
00.35	Erotična uspavanka
00.55	Vroci tovor, erotični film
02.15	Video strani

KOPER

18.00	Zamejski zbori
-------	----------------

RAI 1

7.00	Film: Un novellino nel Far West (pust.)
8.25	Velike razstave, 9.25 Speciale per voi
10.40	Film: Il rapimento di Karl Swenson (krim.)
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Davy Crockett
13.25	Izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Film: Johnny l'indiano bianco (pust., ZDA 59)
15.40	7 dni v Parlamentu
16.10	Sport: mednarodni miting v atletiki
18.00	Dnevnik 1 in loto
18.15	Mladinski variete: Big Box (vodi C. Conti)
19.25	Nedeljski evangelij
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: La festa dell'estate (vodita P. Bauda, C. Burt)
23.00	Nočni dnevnik
23.05	Posebnosti dnevnika 1
24.00	Dnevnik in vreme
0.35	Film: Pat Garrett in Billy the Kid (western, ZDA '73, i. J. Coburn)

RAI 2

7.00	Film: 4 in medicina
8.30	Oddaja za najmlajše
10.00	Evropski dnevi
10.30	Film: Nel segno di Roma (zgod.), vmes vesti
12.10	Nan.: Una famiglia come tante
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Ho bisogno di te
14.00	Segreti per voi
14.15	Nan.: I ragazzi del Murretto, 15.15 Aquile
16.40	Izzrebanje lota
17.15	TV film: Primula rossa
18.45	Nan.: Miami Vice
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventientini
20.40	TV film: Le strade di Brooklyn (krim., '92, i. Ray Sharkey)
22.20	Film: Polvere e sangue (krim., ZDA '90), vmes (23.30) dnevnik
0.15	Nočni sport: EP v gimnastiki (finale), biljard, 1.00 sabljanje, 1.30 vaterpolo (IP)

RAI 3

6.20	Rubrika o kmetijstvu
8.30	Pregled tiska in dok.
9.00	Sport: SP v kanuju
12.00	Dnevnik ob 12-ih
13.05	Dok.: Pred 20 leti
13.05	Automobilizem F1
14.00	Deželne vesti
14.10	Popoldanski dnevnik
14.30	Sportno popoldne
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	Sportna odd: Tour di sera in filmske novosti
20.30	Nan.: Lassie
22.05	Drobci
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Sottotraccia (vodi U. Gregoretti)
23.20	Film: C'è posto per tutti (kom., It. '90, i. E. Giannini, L. Laezza)
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.30	Nad.: Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Soledad, vmes (9.30) vesti
11.00	Nan.: Avvocati a Los Angeles
12.00	Kviz: Gioco delle coppie, nato nad. Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri in nan.
16.00	Aktualno: Affari di cuore
16.35	Kviza: Io, tu e mamma, 17.05 Questo è amore, 17.30 vesti
19.00	TG4 vesti, nato nan. Colombo
20.30	Nan.: Ragionevoli dubbi (i. M. Harmon)
22.30	Film: Cinque giorni un'estate (dram.), vmes (23.30) vesti
0.20	Koncert v Scali

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan. nato (9.35) film Signori si nasce (kom., It. '60, i. Totò)
11.30	Nonsolomoda
12.00	Kviz: Sì o no (vodi GAudio Lippi)
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Aktualno: Forum
14.00	Film: Il vigile (kom., It. '60, i. A. Sordi)
16.00	Otroski variete
18.15	Kviz: OK il prezzo è giusto
19.10	Nan.: Robinsonovi
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Variete: La sai l'ultima? (vodi P. Franco)
23.00	Film: Arrangiatevi (kom., It. '59, i. Totò, P. De Filippo)
24.00	Nočni dnevnik
1.10	Nan.: Robinsonovi

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.40	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Ultraman
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Glasba: TopVenti
17.00	Variete: Twin Clips
17.30	Nan.: Adam 12, 18.05 Poliziotta a 4 zampe, 18.30 Baywatch, vmes (17.55) Studio sport
19.30	Varieteja: Ma mi faccia il piacere, 20.00 Karaoke
20.30	Film: Il codice del silenzio (krim., ZDA '85, i. Chuck Norris)
22.30	Film: La dottoressa del distretto militare (kom., It. '76)
0.30	Odprti studio

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

KOPER

15.00	Crime Story, ameriška tv nanizanka
15.50	Košarka, evropsko prvenstvo iz Münchna, ponovitev
17.20	Meridiani, aktualna tema, ponovitev
18.00	Zamejski zbori
18.45	Kabaretna oddaja
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Crime Story, ameriška tv nanizanka
20.30	Francoisce razglednice, ameriška komedija, 1979, igrajo Debra Winger, Jean Rochefort in drugi
22.05	TV dnevnik
22.15	Piranski glasbeni večeri
	Koncert mešanega komornega zbora Ljubljanski madrigalisti, umetniški vodja: Matjaz Scek
23.00	N.Y.P.D., serija
23.25	Do konca sveta - ko spregovorijo slike
23.55	Horoskop

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Vrnitev v prihodnost III, pon. am. zffilma
13.35	Angel na zemlji, nemški film (Romy Schneider in drugi)
15.00	Pustolovščine v rastlinskem svetu
15.35	Duck Tales, risana serija
17.10	X-Large Traveller: Sicilija
18.00	Cas v sliki
18.30	Doktor Trapper John: Stoletna tradicija
20.15	O, ti moja Avstrija
22.05	Zlata dekleta, am. humoristična naniz.
22.30	Francoiska zveza II, ameriška kriminalka z Genom Hackmanom
00.20	Kako ubijes svojo zeno?, ameriška komedija z Jackom Lemmonom
02.15	Navzdol, nemška psih. shriljivka

ORF Avstrija 2

13.55	Tisoc mojstrov
14.05	Cecilia Bartoli, portret mezosopranistke
15.00	Wimbledon '93, finale, Z, prenos
17.10	Vedezevalka, 1/7 del avstrijske nanizanke
18.00	Sport
19.00	Avstrija danes
20.15	Frank Sinatra - pot k vrhu, 1/2 del ameriške mini serije, 1992
22.35	Gozdarjevi fantje, avstrijsko/nemski tv film (Franco Nero in drugi)
00.05	Manekena in vohljac: Vojna med moški in žensko
00.50	Poročila/Ex Libris
	Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

08.10	Poročila
08.15	Slika na sliko, pon.
09.00	Glasbene slovesnosti iz Varazdina 93, posnetek
10.00	Poročila
10.05	Smisel življenja, 6., zadnji del
10.35	Addamsovi, ponovitev
12.00	Batman, ponovitev ameriškega filma
14.00	Poročila
14.05	Busove zgodbe, pon. 2. dela ris. nanizanke
14.25	Zelite, Milord?, 2/12 pon. dela angleške hum. nanizanke
16.00	Poročila
16.35	Risanka
18.00	Poročila
18.15	Santa Barbara, 445. del ameriške nadaljevanke
19.00	Na začetku je bila beseda
19.30	Dnevnik 1
20.05	Nightstick, ameriški film
21.35	Festival zabavne glasbe Split 93, prenos zaključnega večera
22.25	Dnevnik 2
01.05	Serijski maraton
	Specia vohuna, stiri deli britanske nadalj.

Hrvaška 2

14.50	TV koledar
15.00	Tenis: Wimbledon, finale, Z, prenos
17.30	Ljubica, pon. fr. filma
19.30	Dnevnik 1
19.55	Sport
20.05	Crno-belo v barvah: V avtobusu, 42. del angleške humoristične nanizanke
	Flashdance, ameriški barvni film, 1983, igrajo: Jennifer Beals, Michael Nouri in drugi
23.00	Prvenstvo Hrvaške v atletiki, posnetek iz Splita
02.30	Horoskop

MTV Madžarska

06.20	Dobro jutro
08.15	Verski program za reformatorje
08.25	Za otroke, risanke, igra
12.05	Panorama
14.35	Madžarski rallycross, reportaža
15.30	Airbus, potovalni kviz
16.45	Pet malih Indijancev, družabna igra
18.40	Kolo sreče, kviz
19.12	Vecerna pravljica
19.30	Dnevnik
20.05	Razgovor: Sir Yehudi Menuhin o Bartoku
20.30	Kratek stik, 2. del ameriškega filma
22.20	Leteci cirkus Montyja Pythona, angleška humoristična nan.
22.50	Košarka, posnetek z evropskega prvenstva
00.30	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00

Poročila: 19.00 Dnevnik: 6.50 Dobro jutro, otroci: 7.00 Jutranja kronika: 8.05 Sobotna raglja: 9.35 Turistični napotki: 10.05 Kulturna panorama: 11.30 S knjižnega trga: 12.05 Na današnji dan: 12.10 Naši poslušalci čestitajo: 13.00 Danes do 13-h: 13.20 Obvestila: 14.05 Poslušalci čestitajo: 15.00 Radio danes, radio jutri: 15.30 Dogodki in odmevi: 17.05 Tedenski aktualni mozaik: 19.45 Lahko noč, otroci: 20.00 Kar znaš to veljas: 22.30 Informativna oddaja: 22.40 Radijska igra: 22.50 Veliki zabavni orkestri: 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30

Poročila: 19.00 Dnevnik: 7.00 Jutranja kronika: 8.00 Servisne informacije: 8.30 Sobotni val: 8.40 Kolesarji prireditev: 9.45 Sobotna akcija: 11.00 Moped Show: 12.10 Sport: 13.00 Tematsko popoldne, vmes glasbene želje: 13.50 Ocene: 15.30 Dogodki in odmevi: 17.30 Obvestila: 17.50 Sport: 19.00 Večer na 2: 19.30 PRS (pop-rock-soder): 21.30 Azzurro: 22.20 Ameriški rock na smetišču.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00

Poročila: 8.10 Dobro jutro: 9.05 Glasbena matineja: 10.05 Zgodnja dela: 11.05 Jazz, blues, dixieland: 13.05 Izbrali smo: 14.05 Razpoložljiva glasba: 15.00 Zbor SF: 15.30 Dogodki in odmevi: 16.05 Boletna glasba: 17.00 Glasbeni arhiv: 18.05 V podvečer: 18.25 Edvard Grieg: 19.33 N. Rimski Korsakov: 20.00 G. Verdi: Atila: 22.00 Poigra: 22.30 Partiture: 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper (slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30

Poročila: 12.30 Dnevnik: 6.00 Otvoritev, napoved programa, koledar: 6.30 Jutranjik, osmrtnice: 7.30 Pregled tiska: 7.45 Evergreen: 8.00 Modri val:

8.45 Servisne informacije: 9.00 Pesem tedna: 9.35 Bla bla radio: 11.30 Turistična poročila: 12.00 Tropicana: 13.30 Poročila za tuje turiste, vreme: 14.00 Okno v svet: 15.00 Glasbeni desert: 15.30 Dogodki in odmevi: 16.00 Glasba po željah: 16.30 Na vročem pesku: glasbena lestvica, poslušalci glasujejo: 17.30 Osmrtnice: 18.00 Na vročem pesku - na zvezi s poslušalci: 19.00 Dnevnik - prenos RS.

Radio Koper (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30

Poročila: 7.15, 12.30, 15.30, 19.30

Dnevnik: 6.00 Pozdrav, almanah: 6.20 Drobci: 7.45 Prišlo je poletje: 8.05 Horoskop: 8.35 Pop-evka tedna: 8.40 Ob pogrnjeni mizi: 8.45 Igrajte z nami: 9.45 Glasba po izbiri: 10.00 Pregled tiska: 10.45 Popotovanja po Istri: 11.00 Randevous z RK, humoreska v narečju, jezikovne zanimivosti: 12.02 Progetto felicità: 13.00 Glasba po željah: 14.45 Redakcija mladih: 16.00 Mixage: 17.00 Hot hits: 18.45 Brazilska glasba: 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik: 8.00, 10.00, 14.00, 17.00

Poročila: 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in pravljica: 8.00 Deželna kronika: 8.10 Kulturni dogodki: 8.40 Slovenska lahka glasba: 9.15 Otroski kotiček: Dedek, izmislil si pravljico! (Zlata Jurin): 9.35 Poletne melodije: 10.10 Stereofonski koncert: 11.30 Odprta knjiga: Čvetje v jeseni (I. Tavcar, r. Marko Sošić): 11.45 Orkestralna glasba: 12.00 Za črte, za bogove nad oblaki: 12.30 Revival: 113.20 Glasba po željah: 14.00 Deželna kronika: 14.10 Z naših prireditev: 15.10 Glasba za vse okuse: 15.30 Živi zdravo: 15.50 Orkestralna glasba: 16.00 Bile so steezice: 16.15 Glasba za vse okuse: 17.00 Kulturna kronika: 17.10 Klasični album: feden Mauri- cea ravela: 18.00 Mala scena: Ob srebrni reki (izbor izseljenjske proze, pripravi Zora Tavcar, r. Marjana Prepeluh): 18.35 Vabilo na ples: 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila: 10.00 Foyer: 15.00 Glasba po željah.

Radio Koroška

18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Awake on the Wild Side, Planet Alert Weekend: 11.00 The Big Picture, vodi Ray Cokes: 11.30 Yo!: 13.30 First Look, vodi Paul King, 14.00 The Pulse with Swatch: 14.30 Video: Planet Alert Weekend: 17.00 Dance: 18.00 The Big Picture: 18.30 Poročila: 19.00 Braun European Top 20: 21.00 Saturday Night Live: Paul Simon in George Harrison: 21.30 Sport: 23.00 Beavis And Butthead: 00.00 Video: Planet Alert Weekend: 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 Car 54, Where are you?: 07.30 Rin Tin Tin: 08.00 Fun Factory: 13.00 Rokoborba: 14.00 Rich Man, Poor Man: 15.00 Zaljubljen v caravnico: 15.30 Facts of Life: 16.00 Risanke: 17.00 Dukes of Hazzard: 18.00 Rokoborba: 19.00 Beverly Hills, 90210: 20.00 Flash: 21.00 Nerešene skrivnosti: 22.00 Cops I, Cops II: 23.00 Ameriška rokoborba

PRO 7

05.30 Serije: 09.1

JUTRI

4. julija

4. julij je v Združenih državah Amerike velik praznik. Na ta dan so leta 1776 angleske kolonije v Severni Ameriki razglasile neodvisnost.

Skozi današnja očala se ta dogodek mogoče ne zdi tako izjemen, vendar pa ni tako. Osamosvojitve angleških kolonij ima poseben pomen. Da se je v glavah sodobnikov sploh izoblikovala osamosvojitvena ideja, je bilo treba storiti odločilen miselni premik. Vsa legalistična praksa in miselnost, da oblast prihaja od zgoraj, sta bili nasprotni željam po svobodi in samostojnosti. Samo gospodarsko izkoriščanje se ni bilo dovolj za odločilen korak.

Tedaj je stopil na sceno pravnik, mislec in državnik Thomas Jefferson. Z njim smo svojo vlogo v revolucionarni spremembi razmišljali o državi in oblasti odigrali tudi Slovenci. Izbrazeni Jefferson je imel namreč v svoji knjižnici bogato literaturo, med drugim knjige francoskega družboslovca Bodina, v katerih so bila opisana ustoličevanja slovenskih knezov na Gosposvetskem polju. Inteligentni in pravno razgledani Jefferson je brz videl temeljno značilnost dogajanja pri Gospe Sveti: prenos oblasti od ljudstva na mandatarnja, kneza. Spoznal je, da je nosilec legitimne oblasti ljudstvo, ki jo vsakokratnemu vladarju samo zaupa.

V znameniti Deklaraciji je tako pravno in moralno utemeljil ephalno odločitev za neodvisnost ZDA.

Posteno in prav je, da končno tudi narod, ki je dal zgled že pred davnimi stoletji, zaživi v samostojni, svobodni državi Sloveniji.

GERONTOLOGIJA / PRAVOČASNO ZAZNAVANJE BOLEZENSkih ZNAKOV

Prekrvavitvene motnje v možganih

Ugotovili so, da pri pojavljanju teh bolezni ni pomembnih razlik med spoloma, rasami in socialnimi okolji

META PENTEK

Bolezni, ki so povezane z motnjami prekrvavitve možganov, so med starejšo populacijo zelo pogoste. Najbolj znana je možganska kap (cerebrovaskularni insult-CVI), malo manj znana med ljudmi, vendar tudi pomembna, pa je prehodna motnja v prekrvavitvi možganov (tranzitorna ishemična ataka - TIA). Obe bolezni se lahko kažeata z enakimi bolezenskimi znaki, bistvena razlika pa je v tem, da pri TIA vsi znaki po 24 urah izizzvenijo, pri CVI pa ostanejo nespremenjeni, se celo slabšajo ali pa je potrebno več tednov casa, da se zdravstveno stanje vsaj malo izboljša.

Kdo zboli?

Ugotovili so, da pri pojavljanju teh bolezni ni pomembnih razlik med spoloma; tudi rasa ali socialno okolje ne vplivata pomembno na njihovo pojavljanje. Vec ljudi zboli pozimi, največ januarja in februarja, napadov je vec ponoci kot podnevi. Zelo pa vplivajo na razvite TIA in CVI starost in hkratna navzočnost nekaterih drugih bolezni. Približno 75 odstotkov vseh kapi se zgodi ljudem, starejšim od 65 let. Cim starejši je clovek, vecja je možnost težje oblike bolezni. Glede bolezni, ki so pogosto povezane s pojavom TIA in CVI, je potrebno omeniti: bolezni srca (različne aritmije, motnje v prevajanju im-

pulzov, stanje po infarktu), povišan pritisk, slabokrvnost, znižan nivo sladkorja v krvi. Pojav bolezni lahko sprožita tudi pretiravanje v razvadah (alkoholizem in kajenje) ali pa zlorabe nekaterih zdravil (proti pritisku, za odvajanje vode, pomirjevala).

Znaki bolezni

Znakov bolezni je veliko, tako telesnih kot psihicnih. Kateri od njih se bodo pojavili, pa je odvisno od tega, katera žila je prizadeta in katero področje v možganih oskrbuje. Ponavadi telesne znake glede na to lahko razvrstimo v dve večji skupini. Prvo skupino sestavljajo povseni ustni kot, hromost ali otežena telesna gibanja, najvec v levi ali desni polovici telesa, motnja vida v smislu izpada dela vidnega polja, motnje govora in poziranje. Drugo skupino znakov pa predstavljajo vtroglavica, negotova hoja, nekoordiniranost gibov, pogosti padci, motnja vida v smislu dvojnega vida, zvonjenje v ušesih. Ob obeh skupinah znakov pa se lahko pojavljajo različne oblike psihicnih motenj. Predvsem zmedenost, pozabljivost, lahko pa tudi motnje zaznavanja okolice (prislusni, prividi), neprimerna custvena reagiranja (neumestni jok ali smeh, jezljivost). Pri prizadetem bol-

niku se pogosto pojavi se nehotno odvajanje (inkontinenca) urina in blata.

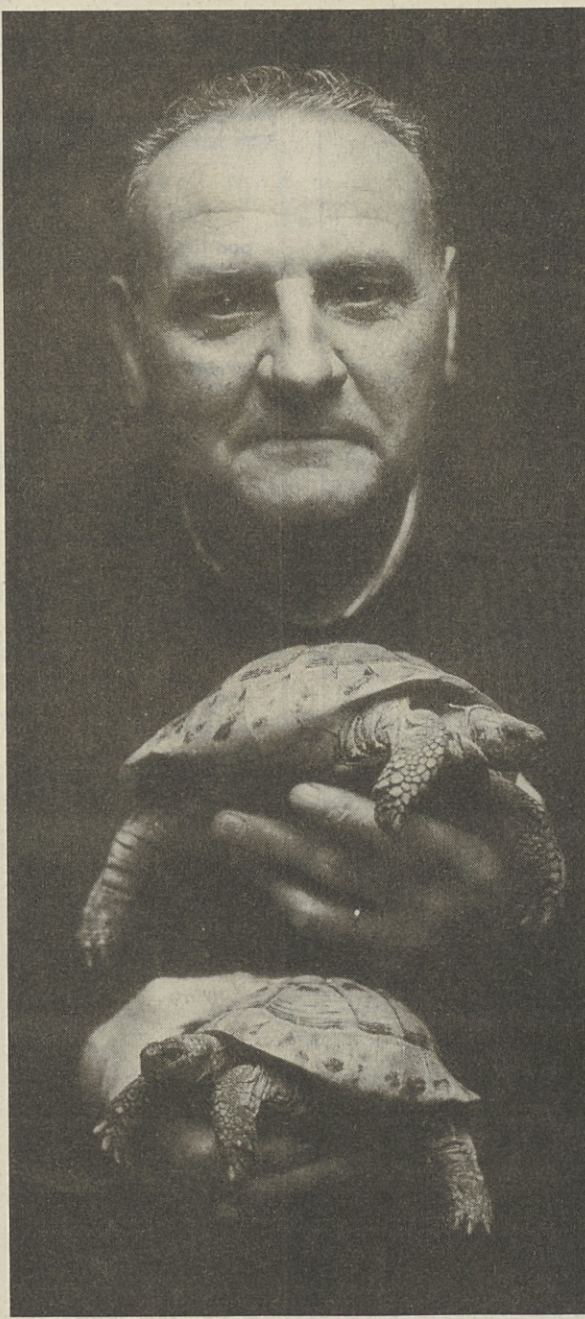
Kako bolniku pomagati?

Prvi, ki lahko kaj storijo za bolnika, so njegovi svojci oziroma ljudje iz okolice. Ponavadi zjutraj domači opazijo pri bolniku eno ali drugo skupino telesnih znakov s psihicnimi motnjami. Ce bolnik ni pri zavesti, ga je potrebno namestiti na bok, mu odstraniti protezo, ce jo ima, morda nekoliko potegniti jezik iz ust. Z vsemi temi manevri sprostimo dihalne poti in preprečimo, da bi se bolnik zadušil. Svoje naj pogleda, katera zdravila so na nočni omarici poleg bolnika, jih vzame s seboj k telefonu in pokliče zdravnika. Ce klice zdravniško službo za nujno pomoč, je dobro, da poleg osnovnih podatkov o imenu, starosti, stanju zavesti in bolezenskih znakih, ki jih je opazil, pove še to, katera zdravila bolnik jemlje. Tako bo zdravnik, ki sicer bolnika ne pozna, dobil o njem pomembne podatke. Glede na podatke se bo potem odločil, ali bo sam obiskal bolnika na domu ali bo poslal reševalce. Ker je na zalost stevilo postelj v naših bolnišnicah za take bolnike zelo majhno, sprejemo lahko le najbolj prizadete, večina bolnikov

pa ostane doma v oskrbi svojcev, družinskega zdravnika in patronazne službe.

Kako izvajati rehabilitacijo bolnika doma?

Ce gre za TIA, znaki sami izvenijo. Vendar se je kljub vsemu dobro oglašiti pri zdravniku, da se ugotovi, ali so prisotne določene bolezni, ki jih je potrebno zdraviti. Poleg tega zdravnik ponavadi predpiše tabletko acetilsalicilne kisline (Aspirin, Baludon, Andol), da preprečijo nastajanje krvnih strdkov v žilah. Pri CVI pa ostanejo posledice tudi po 24 urah. Poleg ze omenjenega delovanja zdravnika je zelo pomembno čimprej začeti z rehabilitacijo bolnika. Pri tem se je treba zavedati, da do izboljšanja ne pride tako hitro, kot je prišlo do poslabšanja. Ponavadi je potrebno precej tednov ali pa kar nekaj mesecev vztrajati z izvajanjem vaj, preden pride do očitnih izboljšanj. V nekaterih zdravstvenih domovih je organizirano tako, da fizioterapevt na domu nekajkrat pokaže potrebne vaje. Na bolniku in svojcih pa je potem, da te vaje vztrajno izvajajo. Zaradi dolgotrajnosti procesa se pogosto zgodi, da eden ali drugi pade v malodušje in izvajanje vaj opusti prav v tistem času, ko se se da kaj storiti. Zato bodite vztrajni! Poskusiti je treba doseči cim vecjo bolnikovo sa-



mostojnost v vsakodnevnih aktivnostih: gibanje, hranjenje, umivanje, oblačenje. V tujini obstajajo raznovrstni pripomočki, ki so prilagojeni bolnikovim sposobnostim. Tudi pri nas se v zasebnih trgovinah in na zavodu za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani dobijo koristni pripomočki. Marsikaj pa je prepisano nasi iznajdljivosti. Mehka žogica iz pe- ne je odlična za razgibava-

nje dlani, privezana na omaro ob bolniku v različnih višinah ga spodbuja k dvigovanju roke. Različno debeli svinčniki in veliki gumbi ter njihovo pobiranje omogoča ponovno učenje fine motorike. Spušcanje kljukic za obesanje perila ali pa domin skuzi spranjo kartonske skatle za čevlje pa navaja k usklajenosti gibov. Pohvalite bolnika za vsak njegov uspeh in skupaj vztrajajte.

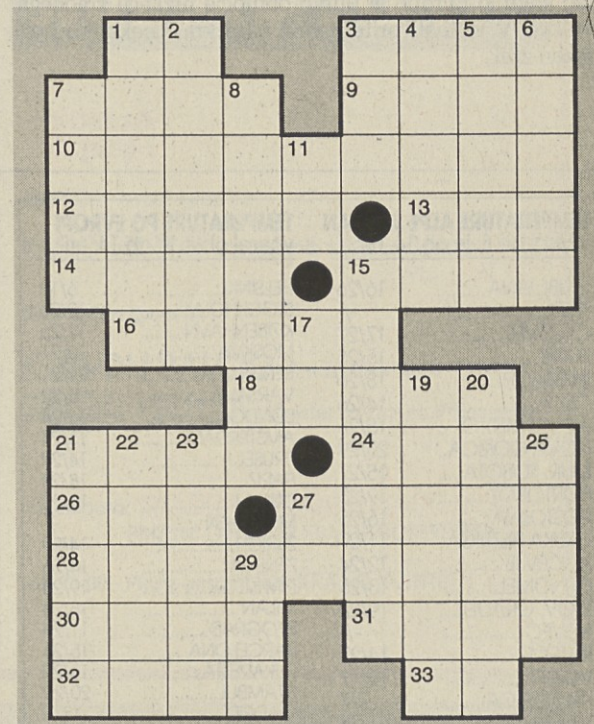
KRİZANKA

Vodoravno:

1. začetnici pisatelja Travna, 3. gnus, ogaba, 7. eno od imen kenijskega predsednika Moi, 9. indijski bi-vol, 10. stanje nemirnega cloveka, 12. južnoameriški Indijane, 13. odmev, 14. kanaanska boginja ljubezni (iz crk Tana), 15. ime slovenske slikarke Remec, 16. zadnja crka grškega alfabeta, 18. pristanišce na Floridi v ZDA, 21. reka v severni Italiji, 24. ime ameriskega filmskega igralca Crosbyja, 26. norveški pisatelj (Jonas), 27. sportno letališce na Gorenjskem, 28. elektricni pretvornik, ki spreminja istosmerni tok v izmenicnega in obratno, 30. zidovski mesec, 31. viseca okrogla kovinska plošca, uglasena na določen ton, 32. gornji del stopala, 33. kemijski znak za natrij.

Navpčno:

1. zelo strma podzemna votlina, ki se ji ne vidi dna, 2. kitajski instrument (gl. 31. vodoravno) brez uglastve, 3. pritok Visle na Poljskem, 4. prizorišce trojanske vojne pri Homerju, Ilion, 5. ameriški avtomobilski dirak (Al), 6. ime slovenske pevke Haberl, 7. atol v arhipelagu Tuamotu, 8. spostljivost, obzirnost, 11. kratka mednarodne clovekoljubne organizacije, 15. mesto ob reki Regnitz na Bavarskem, 17. kemijski znak za galij, 19. visoki kornet v Es uglastitvi, 20. italijansko pristanišce ob Jadranskem morju, 21. nasičen ogljikovodik, 22. elektronka z dvema elektroda, 23. makedonska denarna enota, 25. nemška alpska smučarka (Michaela), 27. začetnici avstrijskega gledališkega režiserja Eppa, 29. zemljišce ob hiši.



scje, konvertor, adar, gong, nart, Na
jek, Anat, Bar, omeg, Tamp, Adda, Bing, Lie, Le-
Vodoravno: BT, stud, Arap, am, nemirnost, Aztek,
RESITEV

DUNAJ / V PARLAMENTU

Brez odločitve v zadevi deželni praznik

Sturm podal slovensko stališče

IGOR SCHELLANDER / IVAN LUKAN

DUNAJ/CELOVEC - Pri včerajšnjem zasedanju parlamentarnega pododbora za delo in socialne zadeve v avstrijskem parlamentu glede zahteve koroskih strank po uvedbi 10. oktobra - datuma koroskega plebiscita leta 1920 - kot uradnega, dela prostega deželne praznika ni prišlo do sporazuma in s tem tudi ne do odločitve. O zadevi bo zdaj moral odločiti glavni parlamentarni odbor za delo in socialne zadeve. Leta pa naj bi razpravljali o tem vprašanju sele jeseni, je včeraj sporočila avstrijska tiskovna agencija APA.

V parlamentarnem pododboru sta se včeraj samo socialdemokrati in svobodnjaska stranka jasno izrekli za uvedbo deželne praznika, medtem ko je ljudska stranka zahtevala dodaten hearing strokovnjakov. Po informacijah iz dunajskega parlamenta potemtakem tudi naslednji teden ne bo glasovanja o tej zadevi v plenumu avstrijskega parlamenta, Koroska pa 10. oktobra letos tudi ne bo imela uradnega praznika, kar pa ni velikega pomena, saj je letošnji 10. oktober na nedeljo.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroskem Marjan Sturm, ki je (na pobudo Zelenih) pri sebi pododbora sodeloval kot strokovni predstav-

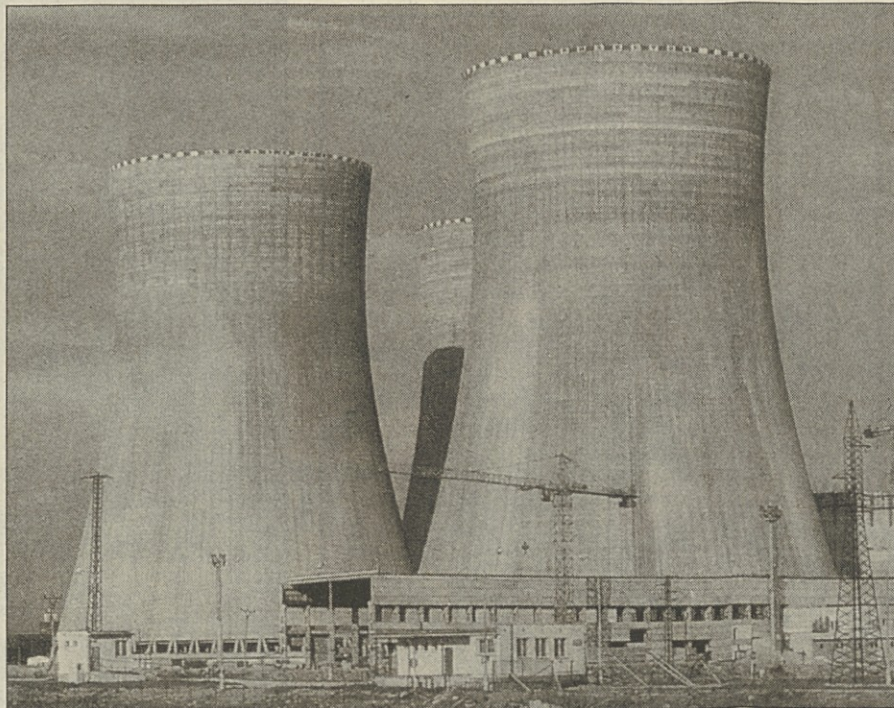
nik narodnostnega sveta za koroske Slovence pri Uradu zveznega kanclerja, je v pogovoru za Republiko dejal, da so (zlasti koroski) predavniki SPÖ, ÖVP in FPÖ (Haider ni bil navzoč) z večino zagovarjali uvedbo deželne praznika na Koroskem. Zeleni in clani Liberalnega foruma pa so jo odklanjali. Predstavniki pristojnih ministrstev so prav tako predložili negativna stališča, ustavno-pravni strokovnjak Grillberger s salzburske univerze pa je celo svaril pred tem, da bi zakon o novem deželnem prazniku strmo glasil po prvi pritožbi pred ustavnim sodiščem. Pri glasovanju - ki ni merodajno, ker pododbor glavnemu odboru lahko posreduje le soglasne obvezuje predloge - naj bi nekateri poslanci glasovali tudi proti. Zahtevi po prazniku so izrecno nasprotovali predstavniki gospodarstva.

Sturm je pododboru pojasnil slovensko stališče in poudaril, da manjšina obletnično plebiscita ne osporava kot zgodovinsko dejstvo, vendar sprica dejstva, da je bila do zdaj vedno praznovana kot obletnica zmage nad Slovenci, v uveljavljanju 10. oktobra kot uradni praznik ne vidi pravilne poti. Manjšina si zeli drugačen vsebinski pristop do vprašanja 10. oktobra.

ČEŠKA / OBISK ZUNANJEGA MINISTRA MOCKA

Jedrska elektrarna v Temelinu sporna točka

Pogovori z najvišjimi češkimi politiki



PRAGA/DUNAJ - Avstrijski zunanji minister Alois Mock je včeraj nastopil uradni obisk na Češkem. Avstrijski politik se bo v okviru obsejnega programa sestal s češkim predsednikom Vaclavem Havlom, ministrskim predsednikom Vaclavem Klausom ter zunanjim ministrom Zielencem. Glavna tema pogovorov avstrijskega gosta bo z avstrijskega vidika sporna jedrska elektrarna v Temelinu (slika zgoraj).

Mock je v zvezi z gradnjo jedrske elektrarne ze večkrat poudaril za skrbljenost Avstrije in v zvezi s to problematiko naznanil avstrijsko pripravljenost, da novi češki republiki pomaga pri izstopu iz jedrskega programa. Teme pogovorov bodo tudi vmesna depozicija za jedrske smeti v Dukovanyju v blizini av-

strijsko-češke meje ter gospodarska vprašanja.

Kot smo poročali, je gradnja jedrske elektrarne Temelin med sosednjima državama privedla do dokaj napetih odnosih. Tako je začetek letosnjega leta med češkim premierjem Klausom in avstrijskim kanclerjem Vranitzkyim prišlo do nesoglasja, ker je slednji izjavil, da ima v tej zadevi takorekoc zadnjo besedo Svetovna banka. Klaus je nato odgovoril, da se tudi Češka ne vmesava v avstrijske notranje zadeve.

Proti gradnji jedrske elektrarne je nastopila tudi avstrijska ministrica za zaščito okolja Maria Rauch-Kallat. Poudarila je, da bo od avstrijske vlade terjala sankcije proti Češki, ce le-ta ne bo pripravljena na razgovore z avstrijsko stran o JE Temelin: "Dobro sosedski

odnosi lahko samo funkcionirajo, ce se sosed uposteva tudi tesnobost sosedstva", je dejala ministrica.

Češka vlada se je kljub protestom iz Avstrije odločila za nadaljevanje gradnje nuklearke Temelin, ki stoji samo 80 kilometrov od avstrijske meje. Oba bloka bosta opremljena z ruskimi reaktorji tipe WWER 1000 s kapaciteto 1000 megavov.

Vlada v Pragi poudarja, da je to najboljša in cista alternativa napram zastarelim in okolju škodljivim hidrocentralam na premost.

Dobicek iz le-teh, tako češki nasprotniki jedrske energije, pa vlada zdaj uporablja za nadaljevanje gradnje nuklearke, namesto da bi jih vlagala v sanacijo zastarelih hidrocentral.

Delovno srečanje Kučan - Klestil v Osojah

CELOVEC - Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan se bo v ponedeljek 5. in torek 6. julija mudil na delovnem obisku v Avstriji. Slovenski državni predsednik se bo v torek v hotelu »Johannisquelle« v Osojah ob Osojskem jezeru srečal z avstrijskim zveznim predsednikom dr. Thomasom Klestilom, po srečanju pa je napovedana tiskovna konferenca obeh predsednikov z avstrijskimi in slovenskimi novinarji.

Predsednik Milan Kučan se bo ze v ponedeljek zvečer skupaj s soprogo udeležil tudi svečane otvoritve »Koroskega poletja« v samostanu Osoje. Tradicionalni kulturni festival bo odprl avstrijski predsednik dr. Thomas Klestil, otvoritvene govore pa bodo imeli kulturni referent dezele Koroske in namestnik koroskega deželne glavarja Peter Ambroz, deželni glavar Christof Zernatto in zvezni minister Rudolf Scholten.

Pred odhodom na Korosko bo predsednik Republike Slovenije Milan Kučan v ponedeljek dopoldne v Ljubljani sprejel predstavnike obeh osrednjih političnih organizacij koroskih Slovencev na razgovor.

AVSTRIJA / BEGUNCI

Nova pobuda Karitas v podporo beguncem iz Bosne

CAN kritizira zakon o bivanju v Avstriji

DUNAJ - Direktor avstrijske dobrodelne organizacije Karitas Schüller je predstavil novo pobudo za pomoč beguncem iz Bosne in Hercegovine, da bi le-ti prišli ne samo do stanovanja, marveč dobili tudi delo. Po nartu Karitas naj v občinah postavili stanovanjske barake za po stiri begunske družine, hkrati pa poskrbeli tudi za to, da bi ti begunci dobili zaposlitev.

S tem v zvezi se je Schüller ponovno izrekel za odprtje delovnega trga za begunce iz Bosne in Hercegovine, saj je le-ta za begunce iz BiH slej ko prej nedostopen. Za začetek akcije je Karitas prispevala pet milijonov silingov.

Center avstrijskih na-

rodnosti (CAN) pa je v tiskovni izjavi ostro kritiziral nov zakon o omejitvi stvila tujcev v Avstriji s 1. julijem.

Predsednik CAN Karel Smole poudarja, da nov zakon tujim studentom defacto onemogoča bivanje v Avstriji, saj morajo le-ti po novih predpisih dokazovati, da znasa njihov letni dohodek najmanj 70.000 silingov. Center avstrijskih narodnostni dalje opozarja, da morajo studenti ze v njihovi državi zaprositi za dovoljenje za vstop v Avstrijo, pri čemer je obvezna potrditev o obisku avstrijske sole.

Karel Smolle zato od vseh pristojnih organov zahteva takojšnjo revizijo novega zakona o bivanju tujcev v Avstriji.

Se bodo Strpinčani poslovili od občine Globasnica?

CELOVEC - Rezultat ljudskega glasovanja v Nedeljo v Strpni vasi v okraju Velikovec bo osnova za odločitev, ali bodo prebivalci dvojezične vasi ostali pri občini Globasnica, ali pa novi občani občani Bistrica nad Pliberkom.

Ker imajo prebivalci Strpne vasi večji del svojih življenjskih interesov v bistriški občini, je pričakovati, da se bo v nedeljo večina odločila za priključitev k Bistrici.

Dokončno odločitev o usodi okoli 300 Strpinčanov bo sprejel občinski svet občine Globasnica.

KOROSKA / GOSPODARSTVO

Uspešno sodelovanje



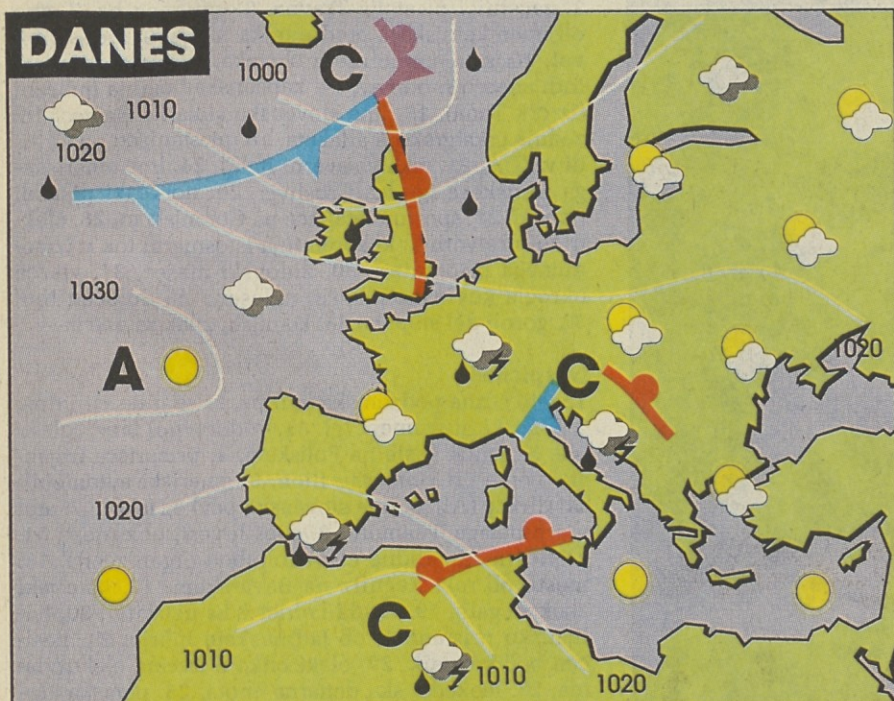
Slovenski partnerji s Ptuj, Senova in Ljubljane z direktorjem celovskega podjetja.

Slika: W.Fritz

CELOVEC - Korosko trgovsko podjetje Bartel-Barkopa, ki je te dni praznovalo 100-letnico svojega obstoja, zelo uspešno nastopa tudi v Sloveniji in na Hrvaškem. Ob jubilejni slovesnosti je poslovodja podjetja Thomas Banfield-Mumb poudaril tudi goste iz tujstke občine ter iz Senova. Celovsko podjetje je doslej v Sloveniji (Eko Les Ptuj, Barles Senovo) in na Hrvaškem sklenilo tri joint-ventures pogodbe na področju odstranjevanja odpadkov. Podjetje tesno sodeluje tudi z univerzo v Splitu.



EVROPA / VEČINOMA SONČNO IN TOPLO

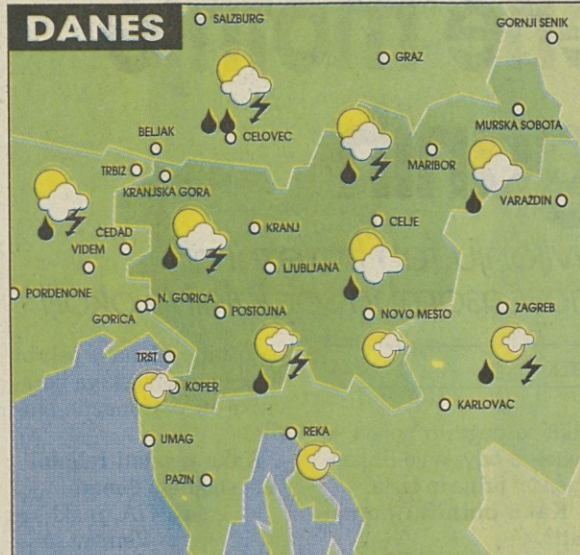
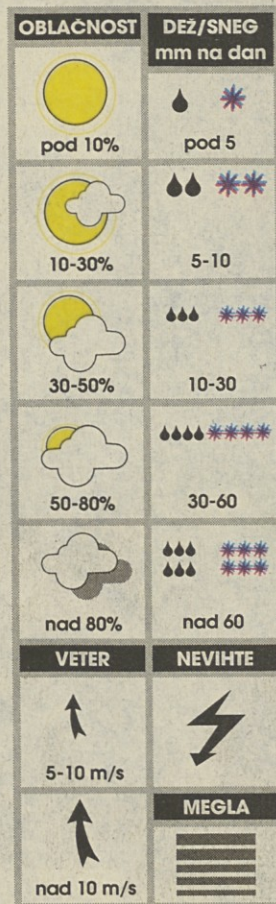


Vremenska slika

Nad srednjo Evropo je plitvo območje nizkega zračnega pritiska. V visinah priteka nad naše kraje nekoliko bolj vlažen zrak.

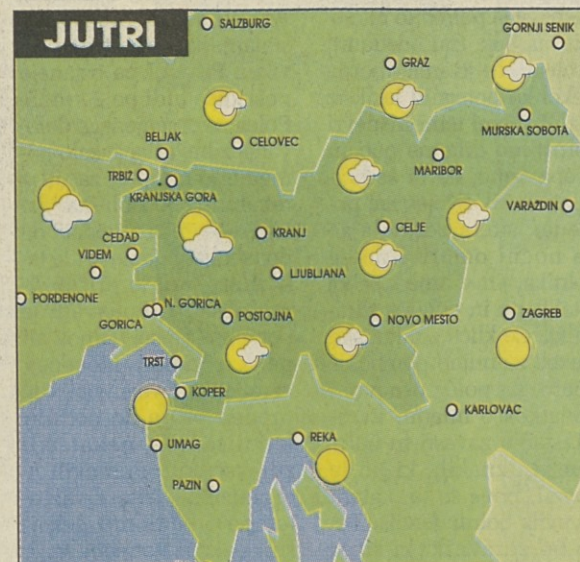


ALPE JADRAN / V ALPSKEM SVETU NEVIHTE



Slovenija: Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne bodo krajevne plohe in nevihte. Najvišje dnevne temperature bodo od 24 do 29°C.

Sosednje pokrajine: V sosednjih pokrajinah bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo in nevihtami, ki bodo pogostejše na območju Alp.



V Sloveniji: V nedeljo bo sončno, vroče in soparno. Dnevne temperature se bodo dvignile do 30°C.

Obeti: V ponedeljek bo večinoma še sončno in soparno, popoldan ali proti večeru bodo posamezne nevihte.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI

Ceste v Sloveniji so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih poteka tekoče.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri	
LJUBLJANA	16/26
TRST	-/-
CELOVEC	17/27
BRNIK	15/25
MARIBOR	18/26
CELJE	14/26
NOVO MESTO	15/25
NOVA GORICA	20/29
MUR. SOBOTA	15/27
PORTOROŽ	19/28
POSTOJNA	16/25
ILIRSKA BISTRICA	11/27
KOČEVJE	12/24
CRNOMELJ	13/25
SLOV. GRADAC	19/25
BOVEC	14/23
RATEČ	10/17
VOGEL	10/17
KREDARICA	7/7
VIDEM	21/28
GRADAC	16/25
MONOSTER	16/-
ZAGREB	17/25
REKA	23/28

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri	
HELSINKI	6/18
STOCKHOLM	12/26
KÖBENHAVN	12/25
MOSKVA	10/21
BERLIN	21/21
VARSAVA	8/22
LONDON	14/24
AMSTERDAM	13/24
BRUSELJ	14/29
PARIZ	18/28
DUNAJ	10/23
MÜNCHEN	-/-
ZÜRICH	14/26
ŽENEVA	14/25
RIM	19/28
MILAN	18/28
BEOGRAD	11/24
BARCELONA	15/26
BUKAREŠTA	11/27
ISTAMBUL	20/29
MADRID	13/-
LIZBONA	16/25
ATENE	23/31
TUNIS	24/33
MALTA	23/30
KAIRO	22/-

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzhlo ob 05.16 in zasllo ob 20.55. Dan bo dolg 15 ur in 39 minut. Luna bo vzhla ob 20.28 in zaslja ob 04.41.

SETVENI KOLEDAR

Luna je v znamenju Kozoroga, elementa zemlje. Dan je primeren za drugo setev korenčnika in ostale zelenjave s pozemnimi plodovi.

TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA

Ježera: Blejsko 21°C, Bohinjsko 20°C.
Jadransko morje: Portorož NP, Koper 24,2°C, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 22,3°C, Pulj NP, Losinj NP, Split 22°C, Hvar 22,4°C, Vis 22,8°C, Opatija NP, Bar NP.
Reke: Mura (G. Radgona) 16,4°C, Sava (Radovljica) 13,8°C, Sava (Sentjakob) 16°C, Sava (Radeče) 20,8°C, Savinja (Lasko) 18°C, Ljubljanka (Mostje) 17,1°C, Bistrica (Sodražica) 14,5°C, Sora (Suhla) 16,9°C, Iska 14,8°C.

PLIMOVANJE

Danes: ob 4.04 najnižje -66 cm, ob 10.49 najvišje 35 cm, ob 16.03 najnižje -12 cm, ob 21.42 najvišje 47 cm.
 Jutri: ob 4.36 najnižje -67 cm, ob 11.21 najvišje 38 cm, ob 16.42 najnižje -12 cm, ob 22.15 najvišje 45 cm.

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce



OVEN 21-3/204 : Vaše finančne zadeve so za nekaj časa obstale, kar je najboljše glede na okoliščine, ki jim nikakor niso bile naklonjene, kar pa ste že sami ugotovili.



BIK 21-4/205 : Če iščete več ljubezni in veliko sprostivite, ter načrtujete krajši izlet, imate vse možnosti za prijetno presenečenje. Toda vse pa le ne bo po vaši.



DVOJČKA 21-5/216 : Stresno obdobje, povezano s slabim počutjem, pomanjkanjem energije, živčno napetostjo in čustvenimi izbruhmi se počasi končuje. Prihajajo bolj mirni časi.



RAK 22-6/227 : V tem obdobju so poslovne finančne zadeve precej obetavne, zato le nadaljujte že z začetimi projekti, posvetiti pa bi se morali tudi se tako majhni podrobnosti.



LEV 23-7/238 : Če se ukvarjate z mislijo na hiter in dober zaslužek, je prav sedaj primeren trenutek za prodajo, nakup ali oddajanje nepremičnin. Posvetujte se s starši.



DEVICA 24-8/229 : Zivahno družabno življenje vam nudi dobre možnosti za novo romantično zvezo in nove osvajaške pohode, čeprav navadno raje čakate na tujo potezo.



TEHNICA 23-9/2210 : Nakopilo se je polno novih idej, s katerimi pa prihaja tudi cela vrsta problemov. Dan je veliko prekretek za uresničitev vseh, zato boste morali izbirati.



SKORPIJON 23-10/2211 : Različne ovire in že izbrbljeni izgovori so za vas nepojmljivi, zato se tako besno odzovete, ko imate občutek, da vas vlečejo za nos. Tokrat se splača potpeti.



STRELEC 23-11/2112 : Ljubezen in romantika delata čudeže - tudi vi postajate čedalje bolj pohlevni. Očitno je, da ste naleteli na osebo, ki vam je kos in ki vas ovija okoli prsta.



KOZOROG 22-12/201 : Če se boste izognili svoji navadi, da pretiravate pri delu in se čuvati pred čustveno izčrpanostjo, boste zadržali fizično in čustveno ravnostje.



VODNAR 21-1/192 : Poletje je tu in z njim dnevi, ko se boste izmenično počutili na vrhuncu svojih moči ali pa brez vsake prave volje. Ognite se samopomilovanju.



RIBI 20-2/203 : Tveganje, ki ga prinaša na videz sprejemljiva finančna ponudba, je le nekoliko preveliko, zato vam jo odsvetujemo. Morda vas bo objektivna oseba v to prepričala.

ZDA / NESKONČNE MINUTE TERORJA V SAN FRANCISCO

Neprisebnež z avtomatskim orožjem pokončal osem ljudi

Ko so policijski agenti vdrl v nebotičnik, je morilec napravil samomor. Po prvih vesteh naj bi bil italijanskega rodu, ni pa znano, zakaj je zblaznel.



NEW YORK - San Francisco je v četrtek popolne doživel neskončne minute panike, ko je neki oboroženi možki na slepo odprl ogenj po množici v poslovnem nebotičniku na California Streetu: ubil je osem oseb, šest jih je ranil in nato je napravil samomor.

Po prvih vesteh se je morilec imenoval Gian Luigi Ferri, trenutno pa ni znano, če je bil ameriski državljan. Zupan iz San Franciscusa Frank Jordan je v krajši izjavi navedel, da se je morilec skrbno pripravil na pokol, saj je imel polavtomatsko puško kalibra 9 in brzostrelno pištolo, v torbi pa številne okvirje za več kot sto strelcev.

Ob 15. po krajevnem času je cokati možki vdrl v konferenčno dvorano odvetniškega studia »Pettit and Martin« v 34. nadstropju poslovne stolpnice v California Streetu. V eni roki je imel puško, v drugi brzostrelno pištolo, preko ramen pa pas z municijo.

»Ko sem zaslišal sireno, sem po-

misil na požar«, je povedala odvetnica Nancy Asbill. »Nato pa sem opazila od krogel preresetan pod. V vsem nebotičniku je vladala nepopisna zmeda in panika, ljudje so bezali in iskali zaklonišče«. Drugi očitki trdijo, da so morilca nekaj ur prej poklicali v odvetniške urade. Kaj je tu delal, se ni znano, brzokone pa prav v tem ticijo vzroki tega blaznega pokola. Od osmih ubitih jih je šest takoj izdihnilo, dva pa sta kasneje v bolnišnici podlegla smrtnim ranam. Policija je z zvonicami ljudi pozivala, naj se poskrijejo, saj je obstajala upravičena bojazen, da bi morilec začel streljati s kakega okna stolpnice. Vso poslovno četr, kjer se nahaja nebotičnik, je zajela panika. Bliznj postaja podzemsko železnico so zaprli, ustavili se je celo eden od znanih sanfranciscških tranjavov na zobato kolo.

Policijski ostrostrelci so zasedli položaje na vseh strehah ob 49-nadstropnem nebotičniku, pripadniki

posebnega elitnega oddelka policije pa so oblečeni v neprobojne jopice prodrli v nebotičnik. Na stopnišču med 33. in 34. nadstropjem je odjeknil osamljen strel in ko so agenti previdno prisli na stopnišče, so našli truplo morilca, ki si je raje sodil sam, kot da bi živ padel v roke policiji.

Kot rečeno, bodo preiskovalci skoraj gotovo ugotovili vzroke tega blaznega dejanja, ki je skoraj gotovo povezano z odvetniško dejavnostjo uradov »Pettit and Martin«, a že sedaj je vsem jasno, da je možki zblaznel. Navsezadnje je to le zadnji primer v tragični seriji slepih pokolov, ki so se pripetili v ZDA. Najhuji tak dogodek je bil oktobra 1991, ko je neki blaznež pokončal 23 oseb v neki restavraciji v Teksasu. Leta 1984 je podobno streljanje neprisebneža terjalo smrt 21 gostov v neki samopostrežni restavraciji v južni Kaliforniji. Na sliki (telefoto AP): gasilci in bolničarji nudijo prvo pomoč ranjenecem v veži stolpnice.

VREME V MINULEM TEDNU

Junij je bil »normalno« namočen

JANEZ MARKOSEK

Leto se je prevesilo v svojo drugo polovico. Prvo polletje je minilo v znamenju velikega primanjkljaja padavin. V tem stoletju se se ni zgodilo, da bi v Ljubljani v prvih sedmih mesecih padlo tako malo padavin kot letos.

Namesto povprečnih 646 litrov smo izmerili le 295 litrov padavin na kvadratni meter oziroma 46 odstotkov normalne količine. Primanjkljaj je najmanjši na Dolenjskem, v Beli Krajini in po Kočevskem, kjer je padlo okoli 70 odstotkov povprečne količine padavin. Največji primanjkljaj smo zabeležili v goratem svetu zahodne Slovenije in sicer v tistih krajih, ki dobijo največ padavin takrat, ko nad nami piha močni jugozahodni vetrovi. Taka vremenska situacija je bila letos zelo redka.

Junij je bil prvi letošnji normalno namočen mesec. Vendar se hidrološke razmere zaradi primanjkljaja iz prejšnjih mesecev niso bistveno izboljšale. Povprečna junijska količina padavin je bila presežena v južni Sloveniji, v Crnomlju na primer kar za 40 odstotkov. Drugod je bila

količina padavin manjša od povprečja, ki velja za posamezni kraj, povsod pa je padlo vsaj 60 odstotkov povprečne junijske količine. Sušnost prvega polletja se odraža na več področjih. Vodno stanje slovenskih rek je nizko. Ze vse leto imajo slovenske reke nizja stanja vode in nižje pretoke glede na dolgoletne povprečne vrednosti. Padavine konec junija so za malenkost dvignile stanje vodotokov, medtem ko na dvig podtalnice večinoma niso vplivale.

Nekoliko se je stanje popravilo le v Pomurju in na Kraskem polju. Če v kratkem ne bo obilnih padavin, lahko pride do katastrofalne hidrološke suše. Po zadnjih padavinah so se precej izboljšale razmere v kmetijstvu. Jecmen so sicer že poželi, zetek pšenice poteka v teh dneh. Oba sta priložno dozorela. Koruza si je povsem opomogla in bo ob normalno namočenih prihodnjih mesecih lepo dozorela. Tudi na travniških površinah se je stanje izboljšalo. Junij je bil toplejši od povprečja, v slovenskem glavnem mestu je bila povprečna mesečna temperatura

zraka 19.2 stopinje, kar je za stopinjo in tri desetinke nad povprečno vrednostjo, ki velja za obdobje od 1961 do 1990. Sonce je sijalo 230 ur, kar le malo odstopa od povprečne vrednosti.

Minuli konec tedna je minil v bolj oblačnem vremenu, razen krajevnih ploh, večje količine padavin ni bilo. Vzrok oblačnemu vremenu je bila velika količina vlažnega zraka, vezana na oslabljen frontalni val, ki se je zadrževal nad Slovenijo. Več sončnega vremena je bilo le ob moju. V ponedeljek je od severa Slovenijo in okolico presla hladna fronta. Ze dopoldne so se pojavljale krajevne plohe in nevihte, ki so se popoldne okrepile.

Zvečer je na Primorskem in Trzaskem zapihala burja. Od torka do včeraj je bilo vreme sončno, sredi tedna se je nad Italijo in Jadranom se zadrževal oslabljen frontalni val, ki je s svojim oblačnim sistemom občasno segel tudi nad južni del Slovenije. Povprečne dnevne temperature so bile v začetku tedna za okoli tri stopinje prenizke, v drugi polovici pa običajne za začetek julija.



Zunanost 49-nadstropne stolpnice na California Streetu v poslovni četrti San Franciska, kjer je blaznež v slepem sovraštvu pokončal osem ljudi in se sebe (Telefoto AP)